

1 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 8 december

UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Punkt 1 (Institutet för skolorna forskning)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

248 för utskottet

45 för res. 1

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 39 fp, 28 kd, 21 v, 19 c, 13 mp, 2 -

För res. 1: 45 m

Frånvarande: 18 s, 10 m, 9 fp, 5 kd, 7 v, 3 c, 4 mp

Punkt 4 (Läs- och skrivutveckling)

1. utskottet

2. res. 6 (c)

Votering:

230 för utskottet

18 för res. 6

46 avstod

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 39 fp, 28 kd, 22 v, 13 mp, 2 -

För res. 6: 18 c

Avstod: 46 m

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 4 c, 4 mp

Punkt 17 (Framtida ökning av anslagen till universitet och högskolor)

1. utskottet

2. res. 15 (fp, m, kd, c)

Votering:

163 för utskottet

132 för res. 15

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 22 v, 13 mp, 2 -

För res. 15: 46 m, 39 fp, 28 kd, 19 c

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 23 (Principer för bestämning av resurser till universitet och högskolor)

1. utskottet

2. res. 18 (fp, m, kd, c)

Votering:

163 för utskottet

132 för res. 18

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 22 v, 13 mp, 2 -

För res. 18: 46 m, 39 fp, 28 kd, 19 c

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 26 (Högskolans samverkan med näringsliv och omgivande samhälle)

1. utskottet

2. res. 20 (fp, m, kd, c)

Votering:

163 för utskottet

132 för res. 20

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 22 v, 13 mp, 2 -

För res. 20: 46 m, 39 fp, 28 kd, 19 c

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 33 (Organisationen för utbildningsvetenskaplig forskning)

1. utskottet

2. res. 27 (v)

Votering:

244 för utskottet

23 för res. 27

28 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 46 m, 39 fp, 19 c, 13 mp, 1 -

För res. 27: 22 v, 1 -

Avstod: 28 kd

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 36 (Forskning om lärarutbildningen)

1. utskottet

2. res. 28 (kd)

Votering:

267 för utskottet

28 för res. 28

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 46 m, 39 fp, 22 v, 19 c, 13 mp, 2 -

För res. 28: 28 kd

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Prot. 2005/06:51

14 december

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU2 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Punkt 2 (Lagen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

249 för utskottet

46 för res. 1

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 39 fp, 28 kd, 22 v, 19 c, 13 mp, 2 -

För res. 1: 46 m

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 3 (Höjd åldersgräns för studiemedel)

1. utskottet

2. res. 2 (kd)

Votering:

265 för utskottet

29 för res. 2

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 44 m, 39 fp, 22 v, 19 c, 13 mp, 2 -

För res. 2: 1 m, 28 kd

Frånvarande: 18 s, 10 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 4 (Inkomstprövning vid beviljande av studiemedel [fribeloppet])

1. utskottet

2. res. 3 (fp, m, kd)

Votering:

183 för utskottet

112 för res. 3

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 1 kd, 22 v, 19 c, 13 mp, 2 -

För res. 3: 46 m, 39 fp, 27 kd

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Per Landgren (kd) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

2 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 12 december

MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (10-procentsregeln för sanering av förorenade områden)

1. utskottet

2. res. (kd)

Votering:

266 för utskottet

28 för res.

1 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 46 m, 39 fp, 22 v, 19 c, 13 mp, 2 -

För res.: 28 kd

Avstod: 1 s

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

MJU2 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Punkt 6 (WTO-förhandlingarna m.m.)

1. utskottet

2. res. 3 (fp)

Votering:

182 för utskottet

40 för res. 3

73 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 22 v, 19 c, 13 mp, 2 -

För res. 3: 39 fp, 1 kd

Avstod: 46 m, 27 kd

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 8 (Principer för utbetalning av vissa stöd)

1. utskottet
2. res. 5 (m, fp, kd, c)

Votering:

163 för utskottet

131 för res. 5

1 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 22 v, 13 mp, 2 -

För res. 5: 46 m, 39 fp, 27 kd, 19 c

Avstod: 1 kd

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Annelie Enochson (kd) anmälde att hon avsett att rösta nej men markrats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU1 Utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv

Punkt 1 (Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad)

1. utskottet

2. res. 1 (c, m, fp, kd)

3. res. 2 (v)

Förberedande votering:

131 för res. 1

23 för res. 2

139 avstod

56 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

164 för utskottet

131 för res. 1

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 1 fp, 22 v, 13 mp, 2 -

För res. 1: 46 m, 38 fp, 28 kd, 19 c

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 4 (Ökad mångfald)

1. utskottet

2. res. 5 (c, m, fp, kd, mp)

Votering:

141 för utskottet

146 för res. 5

62 frånvarande

Kammaren biföll res. 5.

Prot. 2005/06:51

14 december

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 22 v, 1 -

För res. 5: 46 m, 39 fp, 28 kd, 19 c, 13 mp, 1 -

Frånvarande: 26 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 5 (Arbetsökandes rättigheter)

1. utskottet

2. res. 6 (fp)

Votering:

256 för utskottet

39 för res. 6

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 46 m, 28 kd, 22 v, 19 c, 13 mp, 2 -

För res. 6: 39 fp

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 7 (Arbetsmarknadspolitiska program, allmänna frågor)

1. utskottet

2. res. 9 (kd)

Votering:

208 för utskottet

28 för res. 9

59 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 45 m, 22 v, 13 mp, 2 -

För res. 9: 28 kd

Avstod: 1 m, 39 fp, 19 c

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Punkt 17 (Lönebidrag och personligt biträde)

1. utskottet

2. res. 28 (c)

Votering:

274 för utskottet

20 för res. 28

1 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 46 m, 39 fp, 27 kd, 22 v, 12 mp, 2 -

För res. 28: 1 kd, 19 c

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

1. utskottet

2. res. 31 (v)

Votering:

225 för utskottet

23 för res. 31

47 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 46 m, 39 fp, 13 mp, 1 -

För res. 31: 22 v, 1 -

Avstod: 28 kd, 19 c

Frånvarande: 18 s, 9 m, 9 fp, 5 kd, 6 v, 3 c, 4 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

3 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 8 december.

4 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *professor Mats Larsson* anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot i Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds styrelse från och med den 1 januari 2006.

Kammaren biföll denna anhållan.

5 § Anmälan om särskild företrädare för partigrupp

Förste vice talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp enligt 1 kap. 5 § riksdagsordningen anmält *Anna Grönlund Krantz* som särskild företrädare för partigrupp och *Marita Aronson* som personlig ersättare för Anna Grönlund Krantz från och med den 1 januari 2006.

6 § Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält

Anna Grönlund Krantz som ledamot i riksdagsstyrelsen,

Marita Aronson som personlig ersättare för Anna Grönlund Krantz i riksdagsstyrelsen,

Solveig Hellquist som ledamot i socialförsäkringsutskottet,
Carl B Hamilton som ledamot i Utrikesnämnden,
Nina Lundström som suppleant i finansutskottet,
Louise Edlind-Friberg som suppleant i socialförsäkringsutskottet och
Nyamko Sabuni som suppleant i EU-nämnden.

Förste vice talmannen förklarade valda *från och med den 1 januari 2006* till

ledamot i riksdagsstyrelsen
Anna Grönlund Krantz (fp)

personlig ersättare för Anna Grönlund Krantz i riksdagsstyrelsen
Marita Aronson (fp)

ledamot i socialförsäkringsutskottet
Solveig Hellquist (fp)

ledamot i Utrikesnämnden
Carl B Hamilton (fp)

suppleant i finansutskottet
Nina Lundström (fp)

suppleant i socialförsäkringsutskottet
Louise Edlind-Friberg (fp)

suppleant i EU-nämnden
Nyamko Sabuni (fp)

7 § Meddelande om val

Förste vice talmannen meddelade att val till Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds styrelse skulle äga rum *torsdagen den 15 december*.

8 § Hänvisning av ärende till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades
Redogörelse
2005/06:RJ2 till utbildningsutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående redogörelse skulle förlängas till *fredagen den 20 januari 2006*.

Föredrogs och bordlades åter
Justitieutskottets betänkande 2005/06:JuU1
Näringsutskottets betänkanden 2005/06:NU1 och NU2

10 § Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Föredrogs
socialutskottets betänkande 2005/06:SoU1
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m. (prop.
2005/06:1 delvis och redog. 2005/06:RRS4).

Anf. 1 INGRID BURMAN (v):

Herr talman! Den här debatten handlar om budgeten för 2006, utgiftsområde 9, som omfattar hälsovård, sjukvård och social omsorg. Dessutom ska vi avhandla en mängd motioner från allmänna motionstiden. Jag ska återkomma till dem.

Budgeten för utgiftsområdet har utformats i samarbete mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vi är eniga om att vårdens kvalitet och tillgänglighet ska förbättras. Den nationella vårdgarantin som infördes den 1 november är ett led i att öka tillgängligheten. Men det pågår också andra arbeten som redovisas i budgeten. Det handlar bland annat om ett Internetbaserat bokningssystem och andra åtgärder.

Den satsning på psykiatri med öronmärkta pengar som har gjorts kommer att fortsätta under 2006. Då handlar det om 200 miljoner kronor. Samtidigt fortsätter psykiatrisamordnarens uppdrag. Vi i Vänsterpartiet är eniga med Miljöpartiet och Socialdemokraterna om att vi behöver återkomma i vårpropositionen om vi ska fortsätta att öronmärka pengar och ha riktade medel till psykiatri för de kommande åren, efter 2006. Vi kommer att utvärdera det arbete som pågår.

I budgeten redovisas också arbetet med att integrera jämställdhetsperspektivet inom hälso- och sjukvården. Det är ett nödvändigt arbete då undersökning efter undersökning visar att kvinnor får mindre eller sämre vård än män. Som bas för det här ligger Socialstyrelsens undersökning som heter *Jämställd vård?*

Vi tre partier är också eniga om att man ska utforma en ny och bättre tandvårdsförsäkring under 2006 – vi har redan presenterat direktiven för det. Och vi säger att en tandvårdsreform ska inledas 2007.

Vi ökar anhörigstödet. Vi säkrar finansieringen av Handikappombudsmannen och Ågrenska stiftelsen. Det gör vi genom att göra ett tillägg i det här betänkandet. Vi säkrar en statlig finansiering av kvinnojourerna. Det är förvisso ett kommunalt ansvar att stödja jourerna, men det stödet har varierat kraftigt över landet. I en del kommuner saknas det kvinnojourer, i andra är de klart underfinansierade. Nu avsätter vi medel så att kommunerna kan få hjälp med att delfinansiera verksamheter som arbetar med de kvinnor som utsätts för mäns våld. Vi är också överens om att man ska finansiera och omvandla Rikskvinnocentrum till ett nationellt kunskapscentrum och att man ska inrätta en nationell jourtelefon.

Vi avsätter medel för det förebyggande arbetet mot alkohol- och narkotikamissbruk. Och det här preciseras i de nationella handlingsplaner som riksdagen snart ska ställning till. Vi förstärker missbruksvården med 200 miljoner 2006 och med 350 miljoner 2007. Vi avsätter pengar i tilläggsbudgeten för att arbeta bort den så kallade puckeln i bilstödet, så att de som behöver en anpassad bil inte ska behöva vänta orimligt länge.

Vi tillför kommuner och landsting mer resurser, så att de kan ta sitt ansvar som huvudmän för sjukvården och den sociala omsorgen. Det här sker då inom ramen för utgiftsområde 25 men har naturligtvis betydelse och bäring för vårt område. Och där avsätter vi 3,4 miljarder 2006 till så kallade plusjobb i kommunerna för att höja kvaliteten i verksamheterna samtidigt som vi vet att det också kommer att ge resultat när det gäller arbetslösheten.

Vi förstärker det generella bidraget till kommuner och landsting med 1 miljard 2007 och 6 miljarder 2008, och landstingen får också 1 miljard 2007 och 1 miljard 2008 för att arbeta med att få ned ohälsan. Och det här är ett arbete som ska påbörjas under 2006.

Ja, man kan rabbla fler siffror, och man kan rabbla fler områden. Det här är inte den bästa av alla budgetar, men det är en bra budget. Det är viktigt att framhålla att det är en budget för utgiftsområdet, för vården och omsorgen, som inte finansieras genom nedskärningar på andra för välfärden viktiga områden. Det säger jag med tanke på att det finns partier som visserligen satsar mer pengar inom området men som finansierar det genom att försämra sjukförsäkringen eller villkoren för arbetslösa. De finansierar sina satsningar genom att övervältra kostnader på kommunerna, vilket kommer att ske om man minskar ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen, så att kommunerna får ökade utgifter för socialbidragen.

Det finns partier som finansierar sina satsningar genom att höja avgifterna för läkemedel, så att astmatiker och andra kroniskt sjuka får ökade kostnader medan jag som är frisk inte behöver bidra. I stället belönas jag i de budgetarna med sänkt skatt.

Det går alltså en skiljelinje i svensk politik mellan oss som förmår att stå bakom en budget som flyttar fram positionerna i sjukvården, i äldreomsorgen, i missbrukarvården med flera områden utan att låta de sjuka och arbetslösa betala.

Det går en skiljelinje i svensk politik mellan oss som vill bygga ut välfärden, bland annat genom en utbyggd tandvårdsförsäkring, och dem som vill sänka skatterna och avskaffa förmögenhetsskatterna.

Det går en skiljelinje i svensk politik mellan oss som inte vill låta marknadskrafter och vinstintressen styra sjukvården och dem som vill släppa loss marknadskrafterna i sjukvården, så att skattemedel också ska gå till vinstutdelning i aktieägarnas fickor.

Det går en skiljelinje mellan oss som vill behålla Apoteket, så att vi kan garantera ett kontorsnät över hela landet och så att människor har tillgång till läkemedel var de än bor även om de inte är lönsamma kunder, och dem som vill avreglera och konkurrensutsätta på samma sätt som man gjorde med Posten – det vill säga att man vill låta privata bolag ta hand om de vinstrika delarna, storstäder med mera, och låta det statliga bolaget sköta de olönsamma delarna, i bästa fall med skattesubventioner

och i sämsta fall genom att säga: Nej, vi täcker inte hela landet när det gäller läkemedelsdistribution.

Herr talman! Betänkandet avhandlar också ett antal motioner från allmänna motionstiden. I betänkandet gör socialutskottet ett tillkännagivande som innebär att regeringen har att se över hur finansieringen av insatser mot spelberoende långsiktigt kan stärkas. Vi lyfter särskilt fram Folkhälsoinstitutets förslag om att man ska ta särskilda medel från över-skottet från spelverksamhet. Det vill säga att Svenska Spel ska öron-märka pengar som man ska använda för att minska de skadliga effekterna av överdrivet spelande. Man ska försöka ta vinsterna för att också se till att det finns medel bland annat när det gäller att hantera spelberoende.

De borgerliga partierna vill dessutom ha en utredning om den lång-siktiga spelpolitiken, och man reserverar sig i den delen. Jag menar att det i dag finns många utredningar, bland annat Folkhälsoinstitutets för-slag till handlingsplan, och där finns det en rad förslag som ännu inte är verkställda. Så vi i Vänsterpartiet koncentrerar oss nu på att få igenom de förslag som ligger. Dagens tillkännagivande är ett exempel på det arbe-tet, och det är för oss en rimlig arbetsordning att sätta det arbetet före att initiera nya utredningar.

Vi är ändå beredda att vid behov återkomma till frågan om spelbero-endet och att överväga om vi inte uttryckligen ska skriva in rätten till bistånd i socialtjänstlagen. Den finns där. Det står i motivtexten att rätten till behandling också gäller spelberoende, men det står inte i lagtexten. Om den här utvecklingen fortsätter och om det inte händer någonting nu när vi också försöker öka den ekonomiska stimulansen när det gäller att hantera spelberoende är det klart att vi är beredda att återkomma till den frågan. Vi har också ett särskilt yttrande i det här betänkandet.

Vi har även nio reservationer i betänkandet, och de handlar om olika saker. Jag ska nämna några. Det handlar om långsiktigt finansiellt stöd till Nepi, som är Nätverket för läkemedelsepidemiologi. Det är nödvän-digt att titta på den frågan. Det handlar om att tidsbegränsa tvångsisole-ringen av hivpositiva. Det handlar om att skriva in rätten till personligt ombud i lagen. Det handlar om att utforma ett jämställdhetsmål inom äldreomsorgen, för där, precis som i sjukvården, är den vård som erbjuds inte jämställd.

Vi har en reservation som handlar om hemlöshet. Det pågår ett arbete ute i landets kommuner för att skapa en bättre situation för hemlösa. Alldeles för många människor lever utan permanent bostad, i trappupp-gångar, på parkbänkar, i tunnelbanan, och en förfärande stor del av dem är psykiskt sjuka. I nästan samtliga av landets kommuner finns det hem-lösa, och det oavsett vilken majoritet som styr. Vi menar att det är dags att utveckla redskap för att säkra människors rätt till egen bostad. Det handlar dels om att skriva in rätten till egen bostad i socialtjänstlagen, dels om att ge Socialstyrelsen och Boverket i uppdrag att kartlägga bo-ende och hemlöshet vart tredje år så att kommunerna ges bättre plane-ringsförutsättningar.

Vi vill också bryta upp begreppet hemlöshet, så att vi i stället talar om olika kategorier: de som är utan tak över huvudet, de som är bostadslösa, de som har ett otryggt boende och de som har ett undermåligt boende.

Jag tror att jag delar uppfattningen med alla här att det inte är värdigt ett välfärdssamhälle att människor lever utan tak över huvudet eller är

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

bostadslösa. Jag beklagar att vi inte i utskottet har kunnat samla oss till att gemensamt föreslå åtgärder här.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 37. Jag yrkar också bifall till reservation nr 12, som handlar om handlar om rökfria zoner.

Den 1 juli trädde lagen om förbud för rökning på serveringsställen i kraft. Redan kan vi i undersökningar se att serveringspersonalens hälsa har förbättrats. Fler människor har valt att sluta röka, det vill säga folkhälsan har förbättrats.

Vi menar att det är dags att gå vidare på den vägen, att förebygga ohälsa och lyfta folkhälsoperspektivet. Vi vill utreda hur man kan utvidga rökförbudet till fler offentliga platser så att dessa platser blir tillgängliga för alla, även dem som inte kan vistas i rökiga miljöer. Det kan handla om torg, busshållplatser och rökfria zoner vid entréer till offentliga byggnader och så vidare.

Jag står naturligtvis alla reservationer som Vänsterpartiet har väckt. Men för tids vinnings skull nöjer jag mig med att yrka på dessa två reservationer.

Anf. 2 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Moderata samlingspartiet har i en partimotion, *Politik för arbete och välfärd*, och i ett flertal kommittémotioner förordat en annan inriktning på den ekonomiska politiken. När nu riksdagen har beslutat om en inriktning deltar vi inte i det beslutet. Vi har närmare i en anslagsmotion presenterat hur vi vill fördela i ekonomin och vad vi vill satsa på.

Herr talman! Vi vill i stället här redovisa några förslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Våra förslag handlar om att bryta bidragsberoende och ge fler medborgare makt över den egna vardagen.

När jag lyssnar på Ingrid Burman låter det som att statens finanser är oändliga. Det kan de säkert vara med de skattehöjningar som nu aviseras från regeringen både från statsministern och från finansministern.

Vi föreslår i stället en växling från subventioner och bidrag till skattesänkningar främst för låg- och medelinkomsttagarna. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små möjligheter att påverka sin egen situation.

Vi slår fast att det allmänna ska tillföras mer resurser för att på ett bättre och mer tillfredsställande sätt än i dag kunna stödja och hjälpa dem som behöver vår omsorg.

Ingrid Burman talar i sitt inlägg om det offentliga stora kraft. Vi vill avveckla stopplagar, införa startlagar och i stället se till att vi får den mesta och bästa vården till det bästa priset. Ingrid Burman talar i sin inledning om att det offentliga alltid är det bästa.

Vi gör i vår budget den bedömningen att vården och omsorgen behöver mer pengar. Vi tillför också drygt 10 miljarder kronor utöver vad regeringen och västerpartierna har föreslagit.

Äldreomsorgsminister Ylva Johansson beskriver i cirkulärartiklar nu i tidningar runtom i Sverige behovet av en nationell handlingsplan för utveckling av äldreomsorgen. Det är många vackra ord. Men få förslag är finansierade och få är konkreta.

Det talas om fler platser inom äldreomsorgen. Det har blivit färre. Det talas om hemtjänst till alla. Det har blivit mindre. Vissa får i dag endast 60 % av vad de har blivit tilldelade.

Moderaterna och borgerligheten har sagt i sitt förslag att vi ska sätta oss över partigränserna och diskutera finansieringen för den kommande äldreomsorgen i framtiden och över partigränserna träffa en överenskommelse som ska hålla över tid och över val. Men detta säger vänsterpartierna nej till.

Ylva Johansson efterlyser också en nationell lagstiftning, en äldreomsorgslag. Moderaterna har länge krävt en sådan lag, en sammanslagning av hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen. Redan HSU 2000 fastslog i slutet på 90-talet behovet av en sådan lagstiftning.

Moderaterna har föreslagit en patienträttighetslag för vård och omsorg. Det gjorde vi långt innan äldreomsorgsministern ens tagit äldreomsorgslag till sig. Vidare föreslog Moderaterna redan våren 2005 en skarp utveckling och stöd till anhängigvården. Vi avsatte också medel för detta. Glädjande nog ser vi att vänsterpartierna nu följer detta och gör samma sak.

Regeringen har föreslagit en utvattnad form av avdragsrätt för hushållsnära tjänster, de så kallade gardinjobben. Jag måste påminna om Fixar-Malte, som uppstod i det borgerliga Höganäs långt innan de så kallade plusjobben ens var påtänkta.

Att Socialdemokraterna gör borgerliga förslag till sina egna är naturligtvis invändningsfritt. Det finns ingen patenträtt för politiska förslag. Men en berättigad fråga är varför Socialdemokraterna behöver kopiera andra partiers förslag i stället för att ta fram egna, särskilt med tanke på alla de extra tjänster som tillkommit i Regeringskansliet de senaste åren.

Herr talman! Under hösten har nu också Socialdemokraterna börjat tala om en ny tandvårdsreform. Det behövs verkligen. Den kommer inte en dag för tidigt. Vi anser att regeringens tandvårdspolitik är både orättvis och ineffektiv. Dels diskriminerar den personer som är i behov av tandvård, dels är den inte ens heltäckande för de personer som är över 65 år.

Vi vill i stället se ett renodlat högkostnadsskydd för alla åldrar över 20 år. Våra förslag på tandvårdsområdet utvecklas närmare i en kommittémotion. Jag kommer inte att närmare gå in på den just nu. Vår politik går ut på att hjälpa alla oavsett ålder som har stora tandvårdsproblem och låta dem som har små bekymmer och lägre kostnad stå för en större del själva. Det kallar vi för en solidarisk tandvårdspolitik. Vi kommer att diskutera tandvård efter helgerna. Jag går därför inte närmare in på det nu.

Herr talman! Anhörigvården är det som är grunden i all omsorg om anhöriga. Det finns forskning som säger att två tredjedelar av all omsorg sköts av anhöriga. Därför måste vi också visa större hänsyn till dem som vårdar. Jag beklagar att inte kompetensstegen också infattar anhörigvårdarna och deras insatser. Det gör den bara indirekt, har jag fått som svar på en fråga av äldreomsorgsministern.

Stödet till anhörigvårdare måste fokuseras på att de inte ska bli utbrända. Man ska förbättra deras livskvalitet. Stödet måste vara tillgängligt och av god kvalitet och finnas i många former. Många anhöriga som vårdar tackar nej till stödet de erbjuds därför att de tycker att det är för

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

dyrt, inte passar ens behov och att kvaliteten på insatserna inte är vad man efterfrågar.

Vi tillför därför 125 miljoner kronor i anhörigstöd för att stödja projekt som syftar till att förbättra situationen för anhängigvårdare. Dessutom måste volontärverksamheten inom vård och omsorg också ges ett bättre stöd än i dag. Moderaterna avsätter därför 100 miljoner kronor för att utveckla volontärarbetet och uppmuntra frivilliga insatser och volontärverksamhet ute i kommunerna.

Herr talman! När jag besöker äldreboenden, och då tänker jag speciellt på demensboenden, frågar jag ibland: Hur många här har fått diagnosen demens, när man nu är på en avdelning för demenssjuka? Jag får ofta svaret: Nja, de är dementa. Men vi har inte utrett dem, och de har inte fått diagnosen. Eller så säger man: De gamla som är här sedan länge har ingen diagnos, men nya har vi nu börjat med.

Det är väldigt viktigt att alla som har eller sägs ha en demenssjukdom också har rätt till en diagnos, detta för att behandlings- och omvårdnadsinsatser ska vara tillräckliga. En demensdiagnos är inte lätt att ställa om man inte har kompetens. Falsk demens och psykisk ohälsa är situationer och tillstånd som man många gånger kan vilseledas tro är en demenssjukdom.

Herr talman! På läkemedelsområdet föreslår vi en expeditonsavgift på 25 kr per uttag av recept, inte per recept utan per tillfälle när jag hämtar ut recept oavsett hur många recept jag tar ut. Vi anser nämligen att inte ens när man har uppnått högkostnadsskyddet ska någonting vara gratis. Då ska det också kosta 25 kr. Det är inte mycket, men alltid något.

Dessutom höjer vi taket i högkostnadsskydd för läkemedel från 1 800 kr till 2 000 kr. Vi tycker också att andelen receptfria produkter ska fördubblas.

Om Socialdemokraterna och Vänsterpartiet nu kritiserar oss för de här förslagen, måste ni lova att ni själva under kommande mandatperiod, oavsett var läkemedelskostnaderna kommer att hamna – vi vet att Apoteket just nu är inne i en lite flack fas men kommer att öka kraftfullt – inte kommer att röra högkostnadsskyddet. Ärlighet varar längst. Jag hoppas att jag får det svaret av Ingrid Burman nu eftersom hon tydligen begärt replik.

Herr talman! Tillsyn och kvalitetskontroll på vårdens område är av central betydelse för att garantera patienternas säkerhet och välfärd. Vi ser ett stort behov av detta och tillför därför Socialstyrelsen 100 miljoner kronor extra för att de ska kunna utföra ett gott arbete.

Vi vill också införa en patienträttighetslag. Snart är Sverige det enda land som saknar en sådan. Vi vill möjliggöra en satsning på kvalitetsuppföljning genom att i budgeten tillföra 2,7 miljarder kronor.

För att garantera vård i tid har vi tillsammans med de andra borgerliga partierna i alliansen sedan många år kommit överens om att säkerställa vård i tid. Jag tror att Socialdemokraterna och Vänstern i denna kammare sedan ni avvecklade den borgerliga vårdgarantin har röstat nej till en sådan minst tolv gånger. Vi vill till skillnad från vänsterpartierna införa rätten till vård i tid i hälso- och sjukvårdslagen. Det vill inte ni.

Herr talman! En grupp som behöver särskilt stöd är personer med psykiskt funktionshinder. Deras behov försummas ofta. Satsningen på personliga ombud har visat sig vara mycket lyckosam. Vi anslår därför

200 miljoner kronor årligen utöver regeringens satsning för att göra det möjligt för fler att ta del av denna goda satsning.

Herr talman! Om psykiatrin finns det mycket som borde sägas och mycket som inte görs. Regeringen saknar en verklig politisk vilja. Den här debatten kommer att komma tillbaka efter helgerna i januari, så jag går inte närmare in på den delen nu. Men det ska bli mycket intressant att höra vad Socialdemokraterna och vänsterpartierna då har att föreslå.

Moderaterna har under hösten presenterat en kraftfull och genomarbetad handlingsplan som har tagits emot mycket väl av såväl patienter och anhöriga som professionen inom psykiatrin. Det ska bli mycket intressant att få debattera den med övriga.

Slutligen, herr talman, när det gäller förebyggande av spridning av tuberkulos anser vi att det krävs ytterligare fokusering på noggranna behandlingskontroller och smittskyddsarbete. Sverige måste också ha en samsyn och en tydlig strategi för hur vi kan utrota tuberkulos såväl nationellt som internationellt.

Herr talman! Jag har här försökt presentera delar av den moderata sociala budgeten – den hade kunnat diskuteras och presenteras väldigt mycket mer – samt ett särskilt yttrande och ett antal reservationer som bygger på vår politiska viljeinriktning och vår budget.

Anne Marie Brodén kommer senare att komma in på de delar som jag inte har varit inne på här, nämligen folkhälsa och handikappolitik.

Vi står, herr talman, klart bakom våra reservationer och vårt särskilda yttrande, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation nr 2.

Anf. 3 INGRID BURMAN (v) replik:

Herr talman! Jag tycker att det var ett intressant inlägg från talarstolen. Det redovisade stämmer väl med att det går en skiljelinje i svensk politik. När jag lyssnar till Cristina Husmark Pehrsson hör jag att hon talar om den omvända Robin Hood-politiken, det vill säga att man tar från de sjuka och ger till de friska. Man tar från den skattefinansierade solidariska välfärden och lägger sedan ut avgifter så att de som behöver välfärden mest ska betala mer. Man lägger avgift på läkemedel samtidigt som man vill slå sönder apoteksmonopolet, vilket innebär att den del som i dag finansieras med 400 miljoner i Apoteket, det vill säga försäljning av receptfria läkemedel, ska gå till de privata handlarnas fickor. Det gör att läkemedlen kommer att bli dyrare.

Man finansierar sin satsning på kommuner och landsting genom att försämra föräldraförsäkringen, sänka nivåerna i a-kassan och i sjukförsäkringen och övervältrar kostnader till kommuner i form av socialbidrag.

Det här innebär, Cristina Husmark Pehrsson, att ni presenterar en politik där ni bygger välfärd med den ena handen och drar undan välfärden med den andra. Hur tror Cristina Husmark Pehrsson att kommunerna ska klara det här när fler och fler går från de statliga försörjningssystemen och in i de kommunala kassorna där socialbidragen finns?

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Anf. 4 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Herr talman! Jag kan först och främst höra att det tydligen inte finns så mycket att anmärka på i vår sociala budget eftersom Ingrid Burman talar om andra utgiftsområden i andra utskott.

Jag kan också höra att Ingrid Burman mer värnar kommunerna än de enskilda individerna. Det talas om hur kommunerna ska klara sig. Jag talar om hur de enskilda personerna ska klara sig. När Ingrid Burman pratar om att det ska bli dyrare med privata initiativ, kan jag tala om att nu har det kommit ett pressmeddelande om att det ska bli dyrare att gå på apoteket från den 1 januari, att priserna höjs. Jag tycker att det faller platt, Ingrid Burman. När det gäller apoteket vill vi ha fler receptfria läkemedel, och en ökad konkurrens brukar faktiskt ge lägre priser. Jag kan inte ge något annat exempel än detta.

Vi jämför olika former av sjukvård i dag i Sverige, och S:t Görans sjukhus ger lika bra vård om inte bättre och gör det till en lägre kostnad. Skulle alla sjukhus i Stockholm ha fått lika mycket betalt som man får på S:t Görans sjukhus skulle det ha inneburit över 17 000 höftledsoperationer. Hur kan Ingrid Burman säga nej till det?

Anf. 5 INGRID BURMAN (v) replik:

Herr talman! Cristina Husmark Pehrsson säger att hon talar om de enskilda individerna. Ja, det gör Moderaterna. Moderaterna talar om de enskilda individerna och tar bort pappamånaderna i föräldraförsäkringen. Moderaterna talar om de enskilda individerna och förkortar föräldradigheten. Moderaterna talar om de enskilda individerna och försämrar i de statliga försörjningssystemen.

Inom ramen för utgiftsområdet vill man lägga ned Folkhälsoinstitutet, alltså det förebyggande arbete som vi tycker är väldigt viktigt och som står bakom den här budgeten. Vi tycker att det är bättre att försöka satsa pengar på att förebygga i stället för att behandla.

Cristina Husmark Pehrsson säger att hon talar om de enskilda individerna. Och det gör hon när hon säger att nu tvingas apoteket att höja priset på läkemedel och att Moderaterna därför kommer att lägga en extra avgift så att de som är sjuka och hämtar ut mer läkemedel ska få ännu dyrare läkemedel. Så visst talar Cristina Husmark Pehrsson om individerna.

Det finns ett stort problem med den moderata politiken. Om man ber Rut och andra räkna på Moderaternas finansiering visar det sig att de satsningar de gör på kommuner och landsting och inom det här området går tillbaka i form av ökade kostnader för kommuner och landsting. Alltså faller det platt.

Det finns ett annat problem. Det är att man säger att man ska finansiera det här genom att föra över kostnader på trafikförsäkringen, men det går inte. Alltså är det ofinansierade förslag som Cristina Husmark Pehrsson står och talar om. Det är viktigt att redovisa det också. Den budget vi diskuterar och presenterar i dag på utgiftsområdet står tre partier bakom, och den innehåller finansierade förslag. Och vet ni vad? De finansieras genom skatter.

Anf. 6 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Herr talman! Jag tycker att den mest solidariska skattepolitiken är att sänka skatten för låg- och medelinkomsttagarna, så att de får mer pengar över och mer makt över sina egna liv. Ingrid Burman vill i stället höja skatterna. Nu kan jag ju inte ställa någon fråga till Ingrid Burman. Jag är ledsen, men vi får återkomma. Men jag kan ju tycka att det är märkligt att Vänsterpartiet har anslutit sig till statsministern och finansministern som säger att nu ska skatten höjas för att klara framtidens välfärd.

Dessutom kan jag konstatera att i många socialdemokratiska och vänsterstyrda landsting har man höjt skatten. Det har blivit mycket dyrare. För en medelinkomsttagare har det betytt 100 kr mer i månaden. Det tycker jag är att straffa dem som har det allra sämst.

Jag tror att vi kommer att återkomma till folkhälsan i vår debatt. Där vill vi att de nationella intressena ska läggas över på Socialstyrelsen. I stället ska vi ta pengar och lägga nära individerna ute på skolor, mödravårdscentraler och barnvårdscentraler. Det är där vi möter människor. Det är där vi kan påverka och hjälpa dem.

Den stora skiljelinje som Ingrid Burman har presenterat i sitt anförande och tidigare handlar ju om att vi värnar individen och vill att man ska få mer pengar i plånboken och kunna bestämma mer över sig själv. Det tycker vi är den största folkhälsosatsningen.

Anf. 7 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Jag står självfallet bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservation nr 1.

Alla ska vara med, fick vi höra Göran Persson säga på den socialdemokratiska kongressen för en tid sedan. Det är väl högst sannolikt att det kommer att vara en huvudvalslogan inför det kommande valet. Alla ska vara med.

Men sanningen är ju att efter elva år med socialdemokratiskt styre lever vi i ett samhälle där alla inte får plats. Många av dessa människor och individer möter vi bakom reservationerna, bakom de särskilda yttrandena och bakom skrivningarna i detta betänkande.

Det handlar om de människor som lever i det Folkpartiet traditionellt har kallat det glömda Sverige. Vi ser dem i det här betänkandet.

Det handlar om äldre människor som tvingas dela rum under sina sista år i livet. De kan inte stänga dörren om sig själva och vara i fred, vilket vi har tyckt var självklart hela livet tidigare.

Det handlar om dem som inte får plats på ett äldreboende och dem som känner en oro för om det finns en plats för dem den dagen de inte klara sig själva hemma.

Det handlar om de äldre som drabbas av vanvård. Vi ser rapporter då och då i medierna om äldre människor som kan tvingas ligga i dagar med brutna lårbenshalsar som ingen upptäcker.

Det handlar om de dementa och deras anhöriga, och det är kanske det område där vi behöver satsa allra mest. Vi har en otillfredsställande resurstilldelning och en otillfredsställande demensvård som innebär att vi faktiskt i dag, som alla andra dagar, vet att människor i det här landet låses fast eller låses in för att man inte har ett regelverk som fungerar i demensvården.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Det handlar om de psykiskt sjuka och de barn som i dag söker hjälp hos barnpsykiatrien eller de föräldrar som tar kontakt med barnpsykiatrien och som får höra att det inte finns plats och att det inte finns tid för dem nu.

Det handlar om de tusentals människor som vi möter på gatan och som saknar en bostad. Den här kvällen, precis som alla andra kvällar, ska de fundera på vilken trappuppgång de ska försöka hitta och sova i i natt.

Det handlar om de människor som finns i självmordsstatistiken. Vi har en psykiatri som inte klarar att förebygga självmord. Och det handlar om de människor som är anhöriga till dem som har tagit sitt liv.

Det handlar om de funktionshindrade som efter elva år av socialdemokratiskt styre inte får sina hjälpmedel i tid. Förra året uppgav en av fyra döva att man inte kunde delta i de aktiviteter i samhällslivet som man ville därför att det inte fanns en tolk vid ett antal tillfällen. Dessa människor drabbas av nedskärningarna inom LSS, lagen om stöd och service, som kanske är den viktigaste frihetsreform som det har landet har sett de senaste åren.

Det handlar om de funktionshindrade som drabbas av diskriminering och fördomar. En av tio uppger att man har utsatts för hot eller tillmälen eller blivit trakasserad på grund av sitt funktionshinder.

Det handlar om de människor runtom i landet som sitter fast i en vårdkö och väntar på att få en hörapparat utprovad eller väntar på en operation. Detta är egentligen helt obegripligt för vanliga människor. Vi har ett system som innebär att jag inte kan få vård när jag behöver den, utan jag ska vänta ett antal månader eller ett drygt år på att få den där vården. Det blir inte billigare för samhället att vi bygger upp vårdköer.

Varför blir det då så här? Varför blir det så att vi har ett land med världens högsta skatter, och ändå kommer en del av de allra svagaste inte med? Tyvärr tror jag att det beror på att vi har en socialdemokrati som är bra på att lyssna på stora och starka grupper. Man levererar när LO-borgen ringer. Man levererar när sådana som jag, småbarnsföräldrar, bråkar. Då slänger man i väg en maxtaxa i valrörelsen. Man levererar när man har en stor stark organisation bakom sig.

Men man klarar inte, och det är faktiskt verkligheten i dag efter elva år med socialdemokratiskt styre, att se till att de som har det allra svårast i samhället, de som allra mest behöver samhällets hjälp, faktiskt får det. Man klarar inte den nödvändiga prioriteringen.

Hade denna kammare bifallit Folkpartiets budgetförslag hade vi fått en helt annan social profil än vi får med den budget som Socialdemokraterna och samarbetspartierna har röstat igenom.

Vår enskilt största satsning handlar om att försöka lyfta upp äldreomsorgen och hitta vägar för att kunna garantera att människor på ålderns höst och under sina sista år i livet ska kunna en värdig omsorg. Vi vill försöka införa något som vi kallar en omsorgsgaranti på kommunal nivå, men vi har också sagt att vi behöver statliga medel för att införa den. Det handlar om att veta vad jag som äldre har rätt till, till exempel att komma ut i friska luften regelbundet, få en värdig och vettig omvårdnad, ha en viss läkartäthet, ha en viss personaltäthet, veta att jag kan få plats på äldreboendet och veta att jag kan få hemhjälp när jag behöver det.

Det där är inte så viktigt för de starka människorna i samhället. En omsorgsgaranti är inte så viktig för de äldre som har starka anhöriga som vågar och klarar av att bråka med apparaten. Men det är väldigt viktigt för de äldre som inte har det sociala nätverket. Det är väldigt viktigt för de människor som har mindre marginaler.

Det är ju så, och det vet Socialdemokraterna, att fyra av tio låginkomsttagare i detta land efter alla dessa år med socialdemokratiskt styre säger så här: Jag är rädd för att bli gammal. Man säger att man är rädd för bli gammal därför att man vet att resurserna inte räcker på grund av de felprioriteringar som har gjorts.

I den här satsningen som vi vill göra på äldreomsorgen vill vi också pröva ett system med äldreomsorgscentraler. Vi vill bygga upp en organisation som utgår från den enskilde äldre i stället för att den enskilde äldre ska få anpassa sig till organisationen. Jag ska kunna gå till en plats och möta samtliga yrkesgrupper som kan hjälpa mig. Det kan handla om läkare, sjukgymnaster och kommunala biståndsbedömare. Vi vill bygga upp ett samhälleligt stöd runt individen, runt den enskilda människan, i stället för att den enskilda människan ska försöka följa systemet.

Vi vill se en upprustning av svensk sjukvård på ett par punkter. Det stora problemet i svensk sjukvård är att vi har en dåligt fungerande primärvård. Det pekas ut i rapport efter rapport, nu senast var det OECD som i sin ekonomiska rapport om Sverige sade att Sveriges huvudproblem är en illa fungerande primärvård. Man kommer inte fram, och man vet inte hur man ska få tag i en doktor. Det är ju märkligt att vi inte klarar att få med Socialdemokraterna på att införa ett nationellt husläkarsystem och få en majoritet för detta.

Man har infört det i Norge med fastläkarsystemet. Man har haft det sedan gammalt i England med *family doctor*. Varje människa har en egen doktor. Varje människa har en person att vända sig till. Varje människa, och synnerhet de som behöver mycket vård och omsorg, har någon som tar ett helhetsansvar för deras vård.

Jag tillhör dem som varje gång blir glada när Socialdemokraterna tar över vår politik. Folkpartiet söker väljarnas mandat för en annan politik, men skulle Socialdemokraterna vilja göra något åt husläkarfrågan före valet skulle ingen bli lyckligare än jag och andra folkpartister.

Sedan handlar det om att skapa en vårdgaranti som faktiskt fungerar. Det här är en fråga som Socialdemokraterna äntligen har tagit till sig. Vi ska ha en vårdgaranti. Jag är rätt bekymrad för att den vårdgaranti man nu har skapat inte kommer att leda till att människor får vård av två skäl.

Det första skälet är att det måste finnas alternativ för att man ska kunna se till att en vårdgaranti fungerar. Får jag inte vård inom den offentligt finansierade offentligt drivna vården ska jag kunnat gå till en offentligt finansierad men privat driven vård på skattebetalarnas bekostnad.

Det andra skälet är att det inte finns några piskor i systemet. Man måste hitta vägar för att se till att den klinik eller det sjukhus som inte uppfyller vårdgarantin också får ta den ekonomiska belastningen för att det inte fungerar.

Vi behöver öppna för finansiell samordning inom sjukvården. Det är en byråkratterm, men det handlar om att se till att kunna använda sjukförsäkringspengar. I stället för att passivt betala ut dem ska man aktivt

kunna använda dem till vård och rehabilitering. Försäkringskassan borde kunna köpa vård.

Vi ser också att vi behöver en satsning på psykiatri. Trots den debatt som har varit de senaste åren, trots regeringens på papperet kraftfulla samordnare Anders Milton, är verkligheten den att resurserna för psykiatri har skurits ned och fortsatt att skäras ned, just därför att vi har en politisk majoritet som inte klarar att prioritera det som är allra viktigast.

Det här borde skötas på landstingsnivå, men vi tror tyvärr att vi måste gå in med ytterligare statliga stimulansmedel till psykiatri och anslår för de närmaste tre åren 1,3 miljarder kronor mer än regeringen.

Vi tror att vi behöver se över hur skolhälsovården fungerar för att man tidigt ska kunna upptäcka människor som har psykiska problem, unga tjejer som riskerar att skära sig eller unga killar eller tjejer som går in i depression.

Vi behöver se till att sätta upp särskilda besöksgarantier i barn- och ungdomspsykiatri. Det är inte acceptabelt att ett barn eller en ung människa som har behov av psykiatrisk vård ska vänta i månader.

Vi behöver lyfta fram frågor om att lyfta in psykiska sjukdomar och missbrukarvården i vårdgarantin, som i dag till stor del ligger utanför.

Vi vill se en satsning på att göra Sverige tillgängligt för människor med funktionshinder. Den regering vi har älskar planer, och man gillar att presentera dem på stora pressträffar. Det kommer att bli en stor pressträff i vår när Ylva Johansson ska presentera en ny nationell handlingsplan för äldreomsorgen, eller vad den kommer att heta. För ett antal år sedan var den stora planen en handlingsplan för handikappolitiken, och det hette utvecklingsplan. Då ville Göran Persson vara med på pressträffen.

Det har snart gått sex år, och väldigt lite har uppnåtts. Sverige är fortfarande otillgängligt för väldigt många som har funktionshinder. Sverige är fortfarande i ett läge där det har skett försämringar de senaste tio åren för människor med funktionshinder. Man har inte fått ordning på bilstödet. Man har skurit ned den personliga assistenten. Utvecklingen går på många sätt åt fel håll. Här behövs det satsningar på att göra Sverige tillgängligt, utreda bilstödet och anslå ett antal extra hundra miljoner för att återställa den personliga assistenten.

Alla ska med. Vi kommer att höra det i valrörelsen gång på gång, från Göran Persson och andra socialdemokrater. När maskineriet går i gång går de standardskrivna talen ut i partiorganisationen. Men de som har ett socialt patos ska nog fundera: Har de lyckats efter elva år? Är alla med?

Jag tillhör dem, herr talman, som tror att ska vi skapa ett samhälle där vi inte får en massa människor som lever i det glömda Sverige måste vi få en situation där Folkpartiet åter styr Socialdepartementet.

Anf. 8 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Herr talman! Kristdemokraternas budgetmotion heter *Ny giv för Sverige. Kraftfull satsning på fler jobb för ökade resurser till äldre och barnfamiljer*. Det känns för min del angeläget att börja detta inlägg med att säga att vi måste ha kraftfulla satsningar på fler jobb, detta för att garantera den välfärd som vi vill ha för framtiden. Utan friska pengar i vårt land kommer inte en trygg välfärd att kunna bestå. Vi vill att välfär-

den ska utökas ytterligare. Vi anser också att i samhällets resurser ska vården ha en särställning.

Varför tycker Kristdemokraterna det? Jo, det är fråga om människovärde, om alla människors lika värde när man drabbas av ohälsa, sjukdom eller akuta katastrofer. Då finns det ingenting som är viktigare än att få den vård och omsorg som man behöver i sin egen situation. Då kan det inte vara plånboken som avgör om man ska få hjälp eller inte, utan då är det en människovärdesfråga att alla i detta land ska få den hjälp man behöver i tid.

Det här är grunden för den kristdemokratiska politiken och också grunden för att alla de som inte själva kan göra sin röst hörd i lika hög grad ska kunna garanteras en god vård och omsorg.

Den 23 november beslutade majoriteten i den här kammaren om de ekonomiska ramarna. Det var Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som kom överens. Därför gör jag i likhet med de övriga borgerliga partierna så att jag inte ställer mig bakom det beslutet. Kristdemokraterna har en annan inriktning.

Vi anser att vården ska kännetecknas av tillgänglighet, värdighet och god kvalitet. Det gäller hela vården, alltså även äldre vården, mina vänner, som i dag är mycket eftersatt på många håll i landet. Tyvärr får vi gång på gång läsa om brister i äldre vården när enskilda utsätts för en ovärdig omsorg.

Jag hade möjlighet att titta på det debattprogram om äldre vården i går kväll där Ylva Johansson var med. Det är väl ingen tvekan om att man behöver göra mycket.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till reservationerna 31 och 32, för tidsvinnande. Jag står naturligtvis bakom alla de reservationer där Kristdemokraterna finns med.

Vi har alltså från Kristdemokraterna prioriterat den här budgeten på ett annorlunda sätt än vad majoriteten har gjort. Man kan säga att vi i många av våra extra prioriteringar inom område 9, och också område 25, som är pengar till kommuner och landsting, har lyft fram dem som har det svårast, många av dem som själva inte kan tala för sig. Det är kännetecknande för den kristdemokratiska profilen. Det känns som att vi återigen behöver påminna om att hur vi behandlar dem som har det svårast är ett kännetecken på hur långt vår civilisation i Sverige har kommit.

När vi i de olika partierna lägger fram våra budgetar handlar det också om en klar signal om vad vi tycker är viktigast att prioritera. Om jag börjar med att säga att den satsning vi har gjort för de psykiskt sjuka, föreslår vi 900 miljoner mer än vad majoriteten gör. Vi har också destinerat 400 miljoner av dem till barnpsykiatri.

Efter de katastrofer som har hänt i vårt land gjorde regeringen en sak som jag tyckte var väldigt bra: Man tillsatte en psykiatrisamordnare, nämligen Anders Milton. Det är bara en brist i detta, och det är att det Anders Milton lade fram som förslag lyssnar inte regeringen på.

Anders Milton sade att det behövdes mycket mera pengar för att man skulle kunna få ordning på psykiatri. Men det fick den inte – den fick en liten del, nämligen 200 miljoner, tror jag att det var. Det duger inte när man tillsätter en psykiatrisamordnare som lägger fram ett förslag att man inte lyssnar på vad vederbörande säger.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Därför har vi velat komma mycket närmare Anders Miltons förslag, näst intill hela, och säga att vi har prioriterat 900 miljoner till psykiatrin.

Detta, mina vänner, gäller människor som inte själva kan tala för sig, inte kan stå utanför Mynttorget och Rosenbad och demonstrera.

Man känner sig nedvärderad bara för att man har en psykisk sjukdom eller symtom.

Det handlar om att man ska få en kvalitativ och adekvat bedömning. Det ska finnas vårdplatser. Om man knackar på och säger att man mår dåligt ska man få komma och inte bli hänvisad till en massa andra ställen. Det måste vi erkänna. Vi måste göra någonting åt det.

Den andra gruppen människor som inte heller kan tala för sig är de demenssjuka. De har en oerhört svår situation och också deras anhöriga. Det jag tycker är nästan värst är att många av de som betecknas som demenssjuka i dag inte ens har fått någon diagnos. De har inte fått någon diagnos. Man vet inte om det egentligen är en demenssjukdom eller om det är någon annan kroppslig sjukdom som man kan göra någonting åt. Det är bland annat det som ligger bakom vår reservation 32, där de borgerliga partierna vill ha en ökad tyngd åt demensutredningar. Varenda människa som får demenssymtom har rätt till en utredning. Så sker inte. Där det finns demensboenden kanske inte någon är utredd. Det tycker jag är förskräckligt. Vi har då valt att i vår budget prioritera 50 miljoner för utredning, diagnos och behandling, en möjligen ringa summa men ett bevis för att vi vill lyfta fram den här frågan.

När det gäller tandvården har det på nytt blivit en situation i Sverige som vi hoppades att vi inte skulle komma till, nämligen att det syns i munnen vilken ekonomisk situation man har. Det är förskräckligt. Vi har en solidariskt finansierad vård och omsorg där vi betalar efter bärkraft, efter förmåga. Jag tycker att det borde hjälpa så att vi också får en tandvård som är värd namnet. Det finns många människor i dag som inte vågar gå till tandläkaren för att de vet att de inte kommer att klara kostnaderna. Vi gör det som har en bra lön, men det finns oändligt många människor som inte klarar det. Jag ser naturligtvis fram emot vad Socialdemokraterna kommer att lägga fram för förslag. Man har sagt att man ska lägga många miljarder. Hur många vet vi inte, och vi har inte sett det på pränt. Men jag ser ändå fram emot att man gör någonting nu. Det är sannerligen på tiden.

Vi kristdemokrater har i många år sagt att vi tycker att det är självklart på sikt att införliva tandvårdsförsäkringen i den vanliga sjukförsäkringen, eftersom vi är uppkäftiga nog att säga att munnen tillhör kroppen. Men vi vet att det är en något längre väg att gå. Därför måste vi göra någonting under tiden. Det måste principiellt vara så att vi skyddar de människor som har de största kostnaderna. Min princip och Kristdemokraternas princip är att ingen ska behöva avstå nödvändig tandvård av ekonomiska skäl.

Vårdgarantin har många talat om. Välkomna socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister! Det är första gången jag har hört Ingrid Burman tala väl om vårdgarantin. Det är jätteroligt. Vi kommer att följa upp hur den här vårdgarantin ser ut, men Kristdemokraterna har också de pengar vi har haft tidigare enligt det borgerliga förslaget. Det handlar alltså om att låta människor med en reumatisk sjukdom eller vad det kan vara också komma till i sjukvården.

När det gäller palliativ medicin fick vi en skrivelse efter många års väntan, men där vet vi att forskningen behöver mer pengar så att vi vet exakt vad vi ska göra bäst inom den palliativa medicinen. Där har vi avsatt 20 miljoner för att öka denna forskning, vilket jag tror är nödvändigt.

Bland alla våra missbrukare, inom narkotika-, alkohol- och tablettmissbruk, finns det oerhörda behov. Många av dem och deras anhöriga känner att vi har gett upp. Det tycker jag också är beklämmande. Här måste det ske en restaurering på många områden. Det jag nu talar mig varm för är både det förebyggande och den vård som vi måste ge människor som har hamnat i drogberoende. Vi tillsätter 50 miljoner på två ställen när det gäller missbruk och narkotika. Kristdemokraterna för alltså till 9 miljarder extra till denna sektor för att få in de olika profilfrågorna.

Jag tycker att det är väldigt bra att vi har ett tillkännagivande när det gäller spelberoendefrågan och hur finansiering ska kunna stärkas. Det är ett nytt beroendebildningsområde som vi alla bör vara observanta på. Därför har vi en reservation om att vi tycker att det redan nu borde in i socialtjänstlagen. Det känns viktigt.

Avslutningsvis gäller det hjälpmedelsgarantin. Man borde inte behöva ha en reservation om att vi ska ha en hjälpmedelsgaranti. Jag tycker att det är genant. Jag tycker att vi borde ha kommit så långt så att vi inte ska ha planekonomi inom hjälpmedelsområdet. Om vi har lämnat ut 17 rullstolar en dag och bilstöd till dem är inga kvar i september, oktober, november och december. Vi borde i vårt samhälle där vi har en helt annan inriktning kunna garantera handikappade och funktionshindrade människor goda hjälpmedel inom rimliga tider.

Anf. 9 INGRID BURMAN (v) replik:

Herr talman! Jag övervägde länge om jag skulle begära replik eller inte, men jag tror att Chatrine Pålsson är den tredje talaren nu från det borgerliga blocket som lyfter fram vårdgarantin. Det finns all anledning att kommentera det. Jag tror att man tidigare har sagt att det var nedröstat tolv gånger. Då vill jag säga att under den tid som jag har suttit i socialutskottet har jag sett förslag om en vårdgaranti som inte har varit finansierad. Under årens gång har det flödat in några summor i de borgerliga budgetarna, men det har också funnits förslag som man har sagt inte varit finansierade, det kostar ingenting.

För oss som står bakom den vårdgaranti som trädde i kraft den 1 november har det varit mycket viktigt att jobba tillsammans med landstingen så att det här inte bara blev pappersord eller politisk retorik utan att det också i verkligheten ska gå att genomföra den vårdgaranti som vi utlovar. Därför har det varit en process. Vi har tillfört mer pengar år efter år i kommunernas och landstingens budget. Vi har tillfört tillgänglighetsmiljarder, man har mätt köer, man har jobbat intensivt för att korta köer för att sedan kunna säga förra hösten att nu finns det förutsättningar för att klara av en vårdgaranti, nu kan vi gå ut och lova människor detta. Då sade vi: Vad bra, då har vi jobbat framgångsrikt i den här riktningen under ett antal år. Nu sätter vi ned fötterna.

Vad jag vet i dag är det 90 % som kommer att klara det, det vill säga vi missade, tror jag, på 10 %. Det här är viktigt, och det är bakgrunden.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Vi har dröjt tills vi har kunnat se att vi också i verkligheten kan garantera den här vårdgarantin.

Anf. 10 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik:

Herr talman! Det finns protokoll som man kan studera längre tillbaks. Jag har hört att man har varnat för vårdgarantin rent ideologiskt, att det finns en fara med en vårdgaranti. Man har utmålade olika möjliga vägar som det skulle ta och som inte skulle vara bra. Men jag önskade Ingrid Burman välkommen till oss som tycker att det är viktigt. Jag ska upprepa det Cristina Husmark Pehrsson sade: Vänsterpartiet får inte värna systemen så mycket så att man glömmer patienten och medborgaren. För mig som enskild medborgare är det ett jättebehov när jag har ont att veta när jag kan få vård, att veta att i varje fall inom tre månader kommer jag att kunna få vård, om det inte blir på mitt eget sjukhus kan jag få vård någon annanstans. Det är viktigt för den enskilde, och de som det inte är viktigt för utnyttjar ju inte den här möjligheten. Vi vill ge makt åt patienten.

När det gäller om de borgerliga partierna har haft pengar eller inte så kan jag inte säga det. Sedan 2002 har vi haft samma pengar i budgeten. I april 2002 kom alla vi fyra partier överens och lade våra miljarder med tyngd på första året. Vi lade pengar för två år eftersom vi tror att man då har hunnit fixa den puckel som finns. Vi tycker att vi har kommit med ett genialt förslag. Ni hade kunnat säga: Tack, snälla ni för att ni har gjort det här åt oss.

Ni tar ju en del andra förslag. Varför tog ni inte det här?

Anf. 11 INGRID BURMAN (v) replik:

Herr talman! Det är bra att det finns protokoll om man vill titta på historien. Det är sant att jag har varnat för en ofinansierad vårdgaranti. När Chatrine Pålsson försöker citera historien glömmer hon det viktiga. Det var den ofinansierade vårdgarantin som Vänsterpartiet inte tyckte om. Därför sade vi nej till den borgerliga ofinansierade vårdgarantin. Den hade suddat ut prioriteringsordningen.

Nu finns det en vårdgaranti där ekonomin rymmer att man säkerställer prioriteringsordningen. Det är viktigt när det handlar om demokrati. Det är viktigt när det handlar om synen på politiken att vi vet att när vi lägger förslag så genomförs de också i verkligheten. Därför har det varit viktigt med dialogen med Landstingsförbundet.

Jag har haft en dialog med Landstingsförbundet under de sju år som jag har suttit som ordförande i socialutskottet, och jag har frågat Landstingsförbundet vad som har krävts för en finansiering. Jag har inte sett den finansieringen förrän vi nu har förmått att bygga upp den delen.

Jag vill också kommentera det som Chatrine Pålsson inledde med. Hon sade att det viktigaste är att vi jobbar för att få ihop arbete och skatteintäkter. Där har vi en samsyn. Det är det viktiga. Det viktiga är att vi ser till att det blir arbete så att kommuner och landsting får skatteintäkter. Det är ändå det som i första hand bär upp de kommunala och landstingskommunala budgetarna.

De förslag som kd har när det gäller finansiering slår det direkt mot arbetslöshetsbekämpningen. När det gäller område Arbetsmarknad tar man 10 miljarder, när det gäller område Arbetsliv tar man 13,3 miljarder och när det gäller Studiestöd tar man 2 miljarder.

När man gör en budget måste den hänga ihop. Den kristdemokratiska budgeten ser ut som en del andra budgetar på den borgerliga sidan. Man tar från det som skulle öka skattemedlen.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Anf. 12 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik:

Herr talman! Det var tur för Ingrid Burman att hon inte sade något om sjukförsäkringen. Där är det ingen skillnad.

Förtidspensionärerna får det något sämre i vårt budgetförslag när de blir pensionärer. Å andra sidan höjer vi garantipensionen. Arbetslösa får något mindre med vårt budgetförslag, efter ett år. Glöm inte att det är där många förtidspensionerade ligger i dag i er budget. Även de som har friår får inte mer än 65 %. Jag förstår inte varför det är mer etiskt riktigt för förtidspensionärerna än för dem som varit arbetslösa i ett år.

Vi vill ha en allmän obligatorisk a-kassa, alltså för de 15 % som inte har det i dag. Att se alla är också en ideologisk fråga för oss och de borgerliga partierna.

Tyvärr är det mycket som brister i den nu sittande regeringen.

Ingrid Burman har varit med länge. När den socialdemokratiska regeringen tog över 1994 tog man bort vårdgarantin. Man har inte kommit på att man kan göra något förrän det har gått 14 år. Invånarna har nog tillräcklig kunskap för att förstå att det är mer som ligger till grund. Det hade varit en sak om man hade velat göra om vårdgarantin därför att man inte tyckte att den som vi införde 1991–1994 var bra, men man har bara struntat i det.

Nu är ni med. God jul!

Anf. 13 KENNETH JOHANSSON (c):

Herr talman! Först vill jag yrka bifall till reservationerna nr 2 och 38 men står bakom övriga där Centerpartiet förekommer. Centerpartiets budgetalternativ framgår av ett särskilt yttrande. Centerkollegan Lars-Ivar Ericson kommer att ta upp frågor som rör folkhälsa, barn och handikappolitik.

Herr talman! Centerpartiet arbetar för ett företagsamt, tryggt och grönt Sverige med en öppenhet mot omvärlden. Vi har presenterat en budget med den inriktningen. Allt hänger ihop. Vi ska klara välfärden. Då krävs att folk är i jobb, att näringslivet kan konkurrera för jobb och tillväxt och att vi har en kommersiell och samhällelig service för att helheten ska fungera. Vi måste jobba ihop resurserna först, i annat fall lånar vi av våra barn, vilket är en politik som jag och Centerpartiet inte ansluter oss till.

Regeringen har misslyckats. De klarar inte att få folk i jobb och att få olyckliga människor att komma ur bidragsberoendet. De verkar inte förstå sambandet mellan tillväxt och välfärd. De har svårt för nytänkande och att släppa fram alla idéer och all initiativkraft som finns bland sjuksköterskor, läkare, undersköterskor och andra, för att tala vådspråk.

Socialdemokraterna lånar, i högkonjunktur, till sina vallöften. De har gett oss världens högsta skatter, hög arbetslöshet, nedlagda äldreboenden, långa vårdköer, ökande utanförskap och ökande klyftor mellan yngre och äldre, i välstånd, hälsomässigt, socialt och regionalt.

Från Centerpartiet säger vi: Vi måste hela klyftorna. Vi måste värna de utsatta i första hand. Jobb och trygghet hänger ihop. Det finns skillna-

der i ekonomisk politik, i hälso- och sjukvård och i övrig socialpolitik. Även för välfärden, vården och omsorgen, är Sveriges befolkning betjänt av en ny regering.

Herr talman! Tillgängligheten måste öka. Vi måste långsiktigt säkra en hälso- och sjukvård som ska vara nära till och utan köer. Medicinskt och tekniskt är vi duktiga, men tillgängligheten måste förbättras. Centerpartiet vill särskilt värna den nära vården, familjeläkarna, teamet på vårdcentralen och hembesöken. Det gör vi bäst genom att erbjuda en attraktiv och tillgänglig primärvård som är spridd över hela landet.

Vi arbetar för att alla ska ha rätt till en fast vårdkontakt, inte bara i teorin utan också i praktiken. Vi arbetar för ett fritt vårdval och en fungerande nationell vårdgaranti. Vi anslår även nu pengar till vårdgarantin: 2 miljarder kronor för 2006 och 1 ½ miljard kronor för 2007 gemensamt från alliansens partier.

Byråkratin i vården växer. Mer än hälften av läkarnas tid går till pappersarbete. Det måste vi ändra på. Den direkta patientkontakten måste prioriteras. Vi behöver släppa fram mer av entreprenörskap även inom vården. Vården och omsorgen ska betalas gemensamt och solidariskt. Det är lika självklart att det ska vara tillåtet med personaldrivna, privata och offentliga vårdgivare. Alla ska få vara med och göra jobbet. Stopplagen ska självfallet rivas upp. Vi vill ersätta den med en startlag.

Vi behöver en ny syn på välfärden. Centerpartiet står även här för nytänkande. Vi gillar inte toppstyrning från Rosenbad eller från Ylva Johansson. Vi anser att de flesta besluten bör tas på lokal nivå, nära och i samråd med dem som berörs. Allt behöver inte drivas av det offentliga. Ett underifrånperspektiv som öppnar möjligheter för civilsamhället, för den ideella sektorn, ger välfärden mervärden i sak men även resursmässigt. 1 + 1 kan faktiskt bli 3.

I vår budget ser vi detta, och vi lägger också fram sådana förslag. Vi vill stimulera och lyfta fram nätverk på folkhälsoområdet. Vi vill bygga ut och ge stöd till volontärverksamheten. Vi vill ge ett kraftfullt stöd till den viktiga anhörigverksamheten. Vi tror stenhårt på att den ideella sektorn har en viktig roll i välfärdsbygget.

Patienten ska vara i centrum. Vi är det enda nordiska land som inte har någon samlad patienträttighetslag. Det vill vi införa. Det är pedagogiskt och bra för alla. Varför är ni inte med på det, socialdemokrater?

Vi vill ha en samverkan och en finansiell samordning där passiva sjukförsäkringspengar används till aktiva åtgärder för att korta vårdköer och för rehabilitering – ingen tummetott som nuvarande lagstiftning innebär utan en flexibel utformning utifrån lokala behov. Varför är ni inte med, socialdemokrater?

Vi vill ha fria vårdval. Vi vill ge reella valmöjligheter. Centerpartiet ser att detta är möjligt i landet men även på sikt inom Norden och övriga Europa. Varför är ni inte med, socialdemokrater?

Centerpartiet vill göra det lätt för både patienter, landsting och vårdföretagare att jämföra olika sjukhus och vårdcentralers kvalitet, effektivitet, tillgänglighet till information om väntetider etcetera. Från alliansens partier föreslår vi en oberoende enhet på Socialstyrelsen för uppgiften. Är ni med, socialdemokrater?

Det går att göra så mycket för att sätta patienten i centrum, men det händer så lite! Här har vi en stor uppgift att vända utvecklingen i den delen.

Hälsö- och sjukvården måste i högre grad inriktas på att främja hälsa och förebygga ohälsa i stället för att enbart behandla redan uppkomna hälsoproblem. Den viktigaste resursen i detta arbete är att ta till vara individens engagemang och egna hälsoresurser. Jag och Centerpartiet vill ge människor mer makt och kunskap om sin egen hälsa. Vi har en rad offensiva förslag som Lars-Ivar Ericson återkommer med.

Herr talman! Psykiatrien läser vi ofta om på löpsedlar, och vi pratar ofta om den med oro kring köksborden. Men när psykiatrien kommer på regeringens bord vet vi inte och ser vi inte. Problemen kvarstår nämligen. Psykiskt sjuka människor lever ett ovärdigt liv. Oskyldiga, ibland anhöriga, fortsätter att utsättas för hot, och så vidare. Vi vill se förslag som leder till beslut och åtgärder.

Centerpartiet säger för det första att vi måste öka effektiviteten i psykiatrien, göra uppdraget tydligt, ställa krav på resultat och följa upp hur det går. Vi behöver mer entreprenörskap även där. För det andra måste vi lösa samarbetssvårigheterna mellan landstingens psykiatri och kommunernas socialtjänst. För det tredje måste vi ge tillräckliga verktyg i lagstiftningen. För det fjärde behöver vi en ökad närhet och tillgängligare psykiatrisk vård. För det femte måste vi, inte minst, satsa på förebyggande insatser och ge stöd till frivilliginsatser i olika former.

Att klara en långsiktig personalförsörjning och uppvärdera vårdjobben är nyckeln till en god vård och omsorg. Men när kommer förslagen?

I budgeten för 2006 har Centerpartiet avsatt 325 miljoner kronor mer än regeringen till tandvården. Vi vill stärka konkurrensen och entreprenörskapet inom tandvården. Vi vill stärka konsumentmakten. Vi vill utveckla ett rättvist högkostnadsskydd. Vi vill också att det är behoven och inte åldern som ska gälla vid prioriteringar.

Socialdemokraterna och Ylva Johansson säger sig vilja förbättra äldreomsorgen. I den delen är vi överens. Äldre är en resurs. Vi behöver en fritt-val-reform även inom äldreomsorgen, och vi behöver se resurser långsiktigt i budgetsammanhang.

Ett konstaterande i utskottsbetänkandet som är bra är att det avsätts ett årligt stöd till regional FoU-verksamhet på äldreområdet. Det är positivt.

Apoteksmonopolet, anser jag och Centerpartiet, har överlevt sig självt och bör avvecklas. När nu EU-medlemskapet också sätter press på monopolet är det en tidsfråga innan monopolet faller; det är vår bedömning. Med en ny alliansregering efter valet påskyndas avvecklingen. Vår bedömning är att konkurrens på sikt leder till lägre priser, större effektivitet och ökad tillgänglighet.

Förra året enades utskottet och beslutade riksdagen om ett tillkännagivande om ett utvecklingsstöd för Pion, patientinformation online. Det tillkännagivandet har nonchalerats av regeringen. Och i stället för att utskottet liksom tidigare står enat bakom detta krav är det nu helt plötsligt de borgerliga partierna som själva får stå bakom stödet till Pion, vilket också redovisas i en reservation. Detta, tillsammans med uttalanden som ansvarigt statsråd har gjort när det gäller denna verksamhet, gör

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

att jag från att ha varit optimist nu har blivit pessimist. Det tycker jag är väldigt trist.

Vi kommer att fortsätta att arbeta för att ge utvecklingsstöd till Pion-verksamheten. Min fråga, avslutningsvis, till utskottsmajoriteten är: Varför blev det på det här viset?

Anf. 14 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! I dag debatterar vi ett betänkande som omfattar 4,6 % av statens budget eller 41,6 av budgetens totalt 907 miljarder kronor. 4,6 % låter kanske inte så märkvärdigt, men 41,6 miljarder är en oändlig massa resurser. Om man sedan tänker på att de verksamheter som vi behandlar i betänkandet kostar landstingen ca 140 miljarder och kommunerna ungefär lika mycket förstår vi att det totalt handlar om verksamheter som tillsammans motsvarar mer än en tredjedel av hela statsbudgeten.

Till detta kan man lägga de kostnader som andra delar av samhället belastas med på grund av att alla de insatser som görs inom det här budgetområdet, till exempel när det gäller alkohol och narkotika, både i form av vård och förebyggande arbete, men även alla andra former av vård och omsorg, inte alltid lyckas så bra som vi skulle vilja att de gjorde. Det får konsekvenser i form av till exempel eftersök av förvirrade människor, skadegörelse och som konsekvens av det ibland våld, med utredningar, polisinsatser och domstolskostnader som följd, kanske pyromandåd, trafikolyckor och mycket annat. Allt detta kan man koppla till det som hänger samman med att samhället inte alltid i tid och på ett bra sätt lyckas ta hand om de människor som av olika skäl drabbas av någonting som gör att livet inte längre fungerar för dem.

Lägger man ihop alla de här kostnaderna är det lätt att inse varför vi som är samlade här i dag och debatterar är så intresserade. Hälsovård, sjukvård och social omsorg berör ju alla på flera sätt genom livet. Det är inte bara vår största arbetsmarknad med över en halv miljon anställda, de flesta verksamheter av alla slag i samhället och de flesta kostnader vi har är på något sätt starkt beroende av hur man lyckas inom den sociala sektorn, vården och omsorgen.

Det är naturligtvis omöjligt för mig, herr talman, att på de få minuter som jag har till mitt förfogande beröra alla de frågor som omfattas av betänkandet.

Det allra bästa vore naturligtvis om alla förlossningar gick smärtfritt, om alla åt förnuftigt och motionerade klokt, om inga influensor drabbade oss, om trafikolyckor aldrig inträffade, om alla arbetsplatser var väl genomtänkta och helt riskfria och om alla kemikalier var ofarliga. Det bästa vore om problemen med alkohol och droger över huvud taget inte fanns och att alla slutade röka, att mobbning inte existerade och att naturkatastroferna naturligtvis också uteblev liksom att alla på ålderns höst var pigga in i det sista. Om det var så skulle kostnaderna för de sociala insatserna, vården och omsorgen vara minimala. Det är naturligtvis drömmen. Alla skulle då vara jättenöjda. Det är faktiskt friska och lyckliga som vi alla vill vara och inte vård- och omsorgskonsumenter.

Tyvärr får vi nog räkna med en del komplikationer för de flesta av oss på livets resa. Även om vi i Sverige är lyckligt lottade och inte behöver avsätta så stor del av vår bnp som en del andra länder måste göra för

hälsovård och social omsorg finns det naturligtvis alltid nya önskemål och det finns alltid exempel på sådant som på olika sätt kan göras bättre.

Det är svåra prioriteringar som måste göras mellan olika områden, inte bara inom det här området. Det har vi hört i debatten i dag. Alla behov är ju angelägna.

Jag tycker till exempel att det inte hade varit särskilt dumt att kunna lägga ytterligare 20 EU-miljarder på skola, vård och omsorg och trots det kunna amortera en del på statsskulden. Men nu är det inte så att riksdagen är överens med folkmajoriteten i just den frågan.

Jag tycker ändå att det är en ganska tydlig prioritering när budgetramen för vårt utgiftsområde ökar med drygt 13 % i förhållande till utfallet för 2004 när den totala budgetramen för hela statsbudgeten bara ökar med 5,7 % för samma period.

I förhållande till utfallet 2004 föreslår majoriteten en förstärkning av anslagen till hälso- och sjukvården med 5,1 %, på folkhälsoområdet med 13 %, för handikappområdet med 27 %. För socialtjänstområdet är det en ökning med 40 %, för barnpolitiken med hela 52 % och slutligen för äldrepolitiken är det nästan en fyrdubbling av anslagna medel som gäller. De senaste punkterna omfattar ju små belopp. Det är därför de rymmer inom en total ökning på 13 %.

Särskilt glad är jag naturligtvis, herr talman, för de 2 miljoner som satsas på driften av ett nationellt register över alternativ- och komplementärmedicinska utövare. Min förhoppning är att det i kombination med det nyligen invigda Osher centrum för integrativ medicin vid Karolinska institutet, som jag faktiskt hade möjlighet att vara med och inviga i fredags, ska innebära vidgade vyer och nya kunskaper för hela vårdområdet.

Att Vidarkliniken och Ågrenska utanför Göteborg får ett stöd och att Rett Center i Östersund får fortsatt stöd är jättebra, men inte minst att Konsumentinstitutet Läkemedel och Hälsa får möjlighet att fortsätta utveckla sin verksamhet med rapportering av läkemedelsbiverkningar direkt från brukarna är ett stort steg i rätt riktning.

Miljöpartiet står i huvudsak bakom betänkandet, men vi har ändå åtta särskilda yttranden där vi försöker tydliggöra de frågor där vi har en delvis annan uppfattning. Vi har även fyra reservationer som vi självklart alla står bakom, men för tids vinnande vid själva omröstningen yrkar jag bifall enbart till reservation 11 och reservation 40.

Vi anser att riksdagen bör fungera som en blåslampa i baken på regeringen, inte bara när det råder stiltje utan även när det går framåt och finns mycket mer som behöver göras. Man bör använda sig av vinden när det blåser åt rätt håll.

Vi tycker att det är ett stort steg framåt med rökfria restauranger, både för besökare, inte minst för barnen, och för personalen. Varför då inte rulla vidare med nya rökfria arenor och rökfria rättigheter på väg mot det tobaksfria samhället som ändå borde vara varje ansvarstagande vårdpolitikers mål? Nu verkar det i stället som om snuset har blivit en tillflykt för de rökare som inte kan bemästra sitt nikotinbegär. Visst sparar de sina egna lungor och omgivningens hälsa men fastnar troligen i stället i ett ännu svårare nikotinberoende.

Staten borde satsa mer på forskning om rökning och om snusets hälsoeffekter. Över huvud taget borde man satsa mer på upplysning om vi

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

ska nå de uppsatta målen på tobaksområdet. Fortfarande dör 6 000 personer varje år i förtid i vårt land på grund av skador vållade av tobak. Jag tycker att ni ska rösta på reservation 11.

Vi har nått en bit på väg nu när budgeten innehåller pengar för att utveckla Kilen och dess verksamhet för brukarstyrd rapportering om läkemedelsbiverkan. Men varför ska man nöja sig med det? Den enskilt största posten inom vårt utgiftsområde gäller kostnader för läkemedel, över 20 miljarder. TT rapporterade nyligen att fyra av tio besök på akuten beror på felaktig läkemedelsanvändning. Vi vet sedan tidigare att närmare 20 % av alla inläggningar av äldre på sjukhus beror på läkemedelsbiverkningar. Nu vet vi även att läkarnas rapportering till Läkemedelsverket inte täcker in alla de former av symtom och kombinationseffekter som kan uppstå. Här finns det en möjlighet att spara många miljarder åt statskassan, för att inte tala om allt det lidande som kan undvikas med bättre kunskap om läkemedel. Rösta alltså på reservation 40!

Att läkemedel även måste anpassas för kvinnor tycker nog alla är en självklarhet. Ändå är de flesta preparat fortfarande framtagna för friska unga män, och doseringsanvisningarna tar oftast ingen hänsyn till kvinnokroppens särskilda kemi. Jag tycker att det är märkligt att Barbro Feltzings motion i frågan inte har vunnit socialutskottets gillande när det sitter så många duktiga och insiktsfulla kvinnor där. Alltså, rösta på reservation 40!

Jag tycker att det ska bli väldigt intressant att se om regeringen tar det växande spelberoendet på allvar. Jag vet inte vilka odds som gäller om man skulle spela på att regeringen menar allvar när det gäller att ta tag i frågan. De säger ändå att de förstår problemet. Jag tror inte att jag skulle våga satsa många kronor på regeringens initiativkraft.

Det är inte bara själva spelberoendet som oroar mig utan även det faktum att till och med den statliga spelindustrin kan bli en bricka i de kriminella nätverkens arbete. Jag vet inte om det är sant, men det har sagts mig att svarta pengar tvättas vita till och med på statliga kasinon.

Men det är när man träffar på ungdomar som tror att de kan leva på spel som man blir mest orolig. Vi måste återskapa förtroendet för de gemensamma solidariska lösningarna där önskedrömmar och lyckoideal har ett innehåll som är långsiktigt möjligt att nå för en växande befolkning på en begränsad planet. Vårt särskilda yttrande om spelberoende är inte någon sorts omyndigförklaring av regeringen utan ett starkt observandum på att samhällets skador kan bli i det närmaste omöjliga att reparera om speldjävulen tillåts sätta sig alltför djupt i alltför många själar.

Vi har försökt att få in resurser och skrivningar i betänkandet om professionella manskottningar. Det är mottagningar som vänder sig till män som slår kvinnor. Vi tror inte att kvinnojourer räcker till. Vi vill som vanligt inte att samhället enbart ska ägna sig åt att städa upp när olyckan redan har skett; vi anser att man måste lägga mer kraft på att förebygga. Män som slår måste få hjälp att ändra sitt beteende innan kvinnan i fråga tagit skada. Vi har valt att markera det i ett särskilt yttrande.

Fru talman! Det här var ett försök att i korthet beskriva betänkandet men också några nedslag i de detaljer som vi från Miljöpartiet har markerat. Det behövs olikheter om det ska bli debatt. När det gäller de övergripande målen uppfattar jag ändå att det råder ganska stor samstämmighet mellan partierna. Det är egentligen bara en del detaljer kring medlen på

vägen dit där det skiljer. Det gäller främst, som vi redan har hört i debatten, att en del borgerliga partier är tydliga på att markera att de strävar bort från den solidariska och gemensamma lösningen mot mer av privata och egoistiska försäkringslösningar.

Det var tydligt när Kenneth Johansson talade för ett underifrånperspektiv för den civila sektorn och privata komplement till vården. Samtidigt säger han nej till det han kallar stopplagen, lagstiftningen om driftsformer för offentligt finansierad vård. Där skapas spelregler, precis det som Kenneth Johansson talar sig varm för, det vill säga ett regelverk för ett underifrånperspektiv just för att vi faktiskt ska kunna ha privata komplement inom vården och för den civila sektorn. Det visar att den politiska debatten ofta blir mer retorik. Man kramar sina ideologiska formuler i stället för att tänka på verksamheten och verkligheten.

Anf. 15 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Slutet av Jan Lindholms anförande tyckte jag var ett riktigt lågvattenmärke. Jan Lindholm säger att vi står här och talar om försäkringslösningar. Vem har pratat om försäkringslösningar? Vi pratar om en gemensam solidariskt finansierad vård och omsorg som ges efter behov. Det kan Jan Lindholm läsa senare i protokollet. Det är det vi åsyftar. Vi pratar inte om försäkringslösningar hämtade från andra delar av världen. Det är fråga om en gemensam och solidariskt finansierad vård som ges efter behov. Jag upprepar det en gång till så att det ska vara fullständigt klart hur vi ser på finansieringen.

Däremot ser vi fördelar i att det ska finnas fler vårdgivare. Då ökas valfriheten för den enskilda patienten och för personalen. Vi tror och är övertygade om att det leder till att vi får en positiv konkurrens, att vi får möjligheter att ha både allmänt driven, privat driven och idéburen verksamhet. Här ligger satsningarna på civilsamhället, på den ideella sektorn, på Erstas verksamhet med flera. Det är detta som är mångfalden, Jan Lindholm; en solidariskt finansierad hälso- och sjukvård med en mångfald vårdgivare. Det är det som du och ditt parti begränsar, stoppar och förhindrar genom ett förödande nejsägeri.

Anf. 16 JAN LINDHOLM (mp) replik:

Fru talman! Det är ganska märkligt att höra Kenneth Johansson och andra representanter för de borgerliga partierna kritisera och använda ordet stopplag för den reform som faktiskt gör just det man talar sig varm för. Det är märkligt att man pratar om solidariska och gemensamma lösningar, att vården ska ges till alla på lika villkor, när man i debatt efter debatt talar om hur fantastiskt det hade varit om lagen inte hade gått igenom, om privata företag hade fått driva hela sjukhus, hur det hade blivit resurser över att för den som har möjlighet att med egna pengar betala för vård få utnyttja de offentligt finansierade sjukhusens resurser i en annan kördning än den som handlar om prioriteringsordningen. Det har vi hört gång på gång.

Det är inte självklart att det måste vara försäkringslösningar. Jag vet inte vad det finns för möjligheter att hitta andra system. Det kanske finns andra sätt att få fram pengarna för att köpa sådan vård vid sidan om. Om ni verkligen menar allvar – vilket jag inte kan förstå att Kenneth Johansson menar – med att det verkligen ska vara solidariska lösningar med lika

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

villkor för alla, finns inte möjligheten. Därför förstår jag inte varför ni tycker att den nischen är så viktig i systemet. Alla andra vägar när det gäller att hitta entreprenörer som vill driva de offentligt finansierade sjukhusen finns ju kvar. Just det ni efterfrågar behövs inte om ni verkligen menar allvar med solidaritet och gemensamma lösningar.

Anf. 17 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Nu gick Jan Lindholm från att påstå saker till att inte förstå. Det var en sund utveckling. Jan Lindholm påstod i sitt anförande att vi förordar försäkringslösningar. Det är lögn. Det ska man inte föra fram från den här talarstolen. Det är väsentligt. Nu förstår han inte. Det har jag förståelse för.

Det är uppenbart att när vi för fram förslag om en solidariskt finansierad hälso- och sjukvård och flera vårdgivare menar vi att vi bejakar detta. Vi ser positivt på att flera är med på arenan. En stopplag som i första omgången inte kanske är alltför begränsande leder ändå till begränsningar. Alla de som är entreprenörer och som vill starta verksamheter ser att den majoritet som för närvarande råder i riksdagen tycker att det är något skumt. Flera av de partier som i dag är i majoritet tycker att egentligen allt ska drivas av det allmänna. Jag säger inte att det är Jan Lindholms och Miljöpartiets uppfattning, men det finns andra partier som du litar dig med i frågan.

Jan Lindholm har nu gått från påstående till att inte förstå, och det är bättre. Då får vi jobba med att försöka hjälpa varandra att få dig att förstå vad vi menar så att vi kan få stöd för att driva en startlag, driva entreprenörskap och få fram inte minst den ideella sektorn – en jätteviktig vårdgivare och ett komplement till övriga.

Anf. 18 JAN LINDHOLM (mp) replik:

Fru talman! Att det är svårt att förstå, Kenneth Johansson, tror jag inte att jag är ensam om att tycka. Kenneth Johansson vill ha ett underifrånperspektiv. Han vill få fram den civila sektorn, och han pratar om privata komplement inom sjukvården. Och så säger han nej till den lagstiftning som faktiskt öppnar just för detta, som skapar regelverk för det så att det faktiskt finns förutsättningar för den som vill agera med privat kapital inom det här området att veta vilka spelregler som gäller.

Att säga nej till den lagstiftning som gör det möjligt att göra just det som du vill gör att det är svårt att förstå. Den kritik som du och dina meningsfränder har fört fram mot lagstiftningen har ju handlat just om den här ytterligare nischen när man inte längre betalar med skattemedel utan tillför någon annan form av finansiering för att kunna utnyttja det som ni påstår är en outnyttjad överkapacitet. Det är väldigt svårt att förstå varför det inte då skulle finnas ett utrymme för försäkringslösningar även om ni inte har presenterat *hur* man ska utnyttja den här outnyttjade resursen, *hur* man ska köpa sig denna fördel.

Det är möjligt att det finns andra vägar. Men det är väldigt svårt för den som försöker, och jag försöker verkligen, att förstå hur ni kan se problem i den här lagstiftningen. Jag kan inte se någon annan väg. Det är klart, det finns väl enskilda individer som har så stora privata tillgångar att de har råd att köpa en operation helt privat. Men jag tror att det är en väldigt liten grupp. I så fall är ju det här problemet oerhört litet. Men om

det nu skulle omfatta en lite större del av befolkningen, då måste det vara någon annan krets på något sätt – om man sedan kallar det för försäkring eller något annat vet jag inte – för att man ska kunna slå ut kostnaden så att den inte drabbar den enskilda individen varje gång. Så det är svårt att förstå. Det är det.

Anf. 19 KRISTINA ZAKRISSON (s):

Fru talman! Socialutskottets område spänner över en rad olika frågor, som vi har hört här. Alla är viktiga för folks välbefinnande men en del rörer mer intresse än andra. Sjukvård och äldreomsorg engagerar de allra flesta medan till exempel frågor om spelberoende eller missbrukarvård mest engagerar dem som berörs på ett eller annat sätt. Det kanske beror på att vi, förhoppningsvis alla, kommer att bli gamla och behöva äldreomsorg. De flesta av oss kommer någon gång i livet att behöva uppsöka sjukvården. Så det vet vi kommer att beröra alla. Däremot tror väl inte så många av oss att vi kommer att drabbas av missbruk av något slag eller utsättas för våld i hemmet. Tyvärr är det alldeles för många som drabbas av det.

Jag skulle vilja säga att mycket av det socialpolitiska arbetet är beroende av olika aktörer, av att olika politikområden samverkar, av att kommuner och landsting samverkar och av att myndigheter och institutioner samverkar. Det får inte vara så att folk som behöver hjälp kommer i kläm för att det inte finns samverkan i samhället.

Vi har ett gemensamt finansierat system, en välfärdsmodell som vi tycker är bra. Men som någon tidigare har sagt kan det inte vara så att vi försvarar systemen för systemens egen skull. De måste fungera för den enskilde. Då är det viktigt, eftersom vi har en gemensam, skattefinansierad välfärd, att alla aktörer också samverkar så att det kommer den enskilde individen till del. Där finns det fortfarande en del att göra. Psykiatrin har till exempel tagits upp. Där handlar det ibland inte bara om resursbrist utan faktiskt om att samverkan inte fungerar. Där kan vi från riksdagens sida medverka till att det blir bättre. Det är inte alltid resursbrist när vi tycker att det inte fungerar så bra som det skulle kunna göra. Det kan också vara andra faktorer, till exempel att samverkan inte fungerar.

När det gäller den generella välfärdsmodellen har ju vi från majoritetens sida alltid talat för att vården och omsorgen ska vara solidariskt och gemensamt finansierad. Nu hör vi från den ena borgerliga representanten efter den andra att de tycker precis likadant. Det välkomnar vi. Ibland är det ju så att det är bra att stjäla idéer av varandra. Om vi har idéer som passar är det klart att vi ska anamma dem. Vi tycker att det känns bra att man nu också poängterar det, att det ska vara gemensamt skattefinansierat.

Men då är det så klart viktigt att det också *är* finansierat. Budgetförslag är en helhet. Det är inte så att utgiftsområde 9 är ensamt i budgeten, att man där kan säga att man lägger till så och så mycket resurser om man samtidigt tar bort från andra områden. Det gäller för dem som är psykiskt sjuka, till exempel. Det finns fortfarande en del brister inom psykiatrin. Men det är också så att de som är psykiskt sjuka behöver vara sjuk-skrivna. De behöver få sjukersättning som de kan klara sig på. De behöver också gå och hämta ut läkemedel. Det är svårt för dem också att få

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

pengarna att räcka till. Man kan liksom inte stycka upp de olika utgiftsområdena och säga att vi värnar den här gruppen, och gör det inom *ett* område, men när det gäller arbetslöshetsersättning eller sjukersättning gör vi det inte. Jag tycker att det är viktigt att det är en helhet och att allting hänger ihop.

Jag skulle också vilja säga något om ekonomin. Det var någon som tidigare tog upp, jag tror att det var Kenneth Johansson, att regeringen lånar i högkonjunktur. Jag skulle vilja påminna om att när vi tog över 1994 tror jag att statskulden var 80 % eller 85 % av bnp. I dag är den just under 50 %. Visst lånar vi, men jämförelsevis lite. Jag skulle också vilja påstå att statens ekonomi, att vi har en god ekonomi, är en grundförutsättning för att vi ska kunna ha en social politik som fungerar och för att vi ska kunna utveckla de här politikområdena.

Kommunerna och landstingen har ju en nyckelroll när det gäller välfärden. Om man tittar på landstingen är det så att i 17 av 20 landsting kommer man 2005 att ha ett överskott. Då kan man tycka att det viktigaste inte är att det finns ett överskott i landstingen. Men det är viktigt att det inte går back så att vi kan fortsätta utvecklingen av sjukvården. Vi har kunnat sanera statens finanser och ha en god ekonomi. Det har gjort att man har kunnat tillföra resurser till kommuner och landsting. Det är naturligtvis oerhört viktigt för att vi ska kunna utveckla de områden som vi vill utveckla. Där ska jag återigen säga att det finns en del kvar att göra till exempel när det gäller psykiatri, också barn- och ungdomspsykiatri. Men klarar vi inte ekonomin kan vi inte heller satsa pengar.

Alla frågor i budgeten är viktiga, men det finns en del som känns särskilt aktuella. En som Ingrid Burman har tagit upp tidigare, och kanske andra också, är satsningen på ökat stöd till kvinnor som utsätts för våld, till kvinnor och deras barn. Vi satsar 135 miljoner för att motverka mäns våld mot kvinnor. Pengarna är avsatta för kvinnojourverksamhet och för en ombildning av Rikskvinnocentrum. Jag vill också poängtera, som jag tror att Ingrid Burman gjorde, att det naturligtvis inte får betyda att kommunerna lägger över ansvaret på kvinnojournerna. Det är kommunens ansvar att det finns en organisation som fungerar och att det är hög kvalitet. De här pengarna kan kommunen för sig eller kvinnojourerna för sig ansöka om ifall det är så att man mot förmodan inte kan samverka, men det hoppas jag att man kan. Samverkan tror jag är A och O i de allra flesta frågor.

Vi har också ett tillkännagivande, som tidigare har nämnts, om spelberoende. Det är ett område där vi i utskottet, och det här tror jag är gemensamt för oss alla, är mycket oroade över utvecklingen. Det är alarmerande att ungdomar spelar i högre och högre grad. Det är också alarmerande, som någon tidigare sade, att det finns de som faktiskt tror att man kan leva på, försörja sig på och bli rik på att spela. Jag skulle nog vilja säga att i 99,9 % av fallen förlorar den spelande pengar. Någon enstaka vinner naturligtvis, annars skulle man inte kunna fortsätta. Men oerhört många förlorar så mycket att det blir ekonomiska tragedier. Där finns det mer att göra, alltså när det gäller spelberoende. Där har vi också ett tillkännagivande om att vi tycker att det bör tillföras mer pengar.

Det finns mer att göra vad gäller dem som har hamnat i spelberoende men också för att förebygga att man hamnar där. Jag tror också att det finns anledning att se över lagstiftningen för att ytterligare reglera spel-

marknaden, men framför allt för att komma åt den illegala spelmarknaden.

När det gäller missbrukarvården föreslår vi i vår budget en satsning på 200 miljoner för 2006 och 350 miljoner för 2007. Det gäller satsningen Ett kontrakt för livet, där vi försöker förstärka de olika delarna i vårdkedjan och se till att den som har fått vård sedan också kan få en bostad och ett arbete. Staten och kommunerna ska göra en överenskommelse, och man ska precisera vad kommunerna ska göra.

Det är ett svårt område, men det är inte desto mindre viktigt att vi satsar på det och försöker hjälpa dem som har kommit snett och som har hamnat utanför arbetsmarknaden.

På äldreområdet innebär budgeten viktiga satsningar. Kompetensstegen, som vi har börjat med tidigare, gör att personal inom äldreomsorgen får kompetensutveckling. Där tycker jag att det är viktigt att understryka att det inte alltid handlar om fler händer i vården. Det är viktigt att påpeka att de som jobbar i vården använder både hjärna och hjärta. Och de måste få möjlighet att utveckla sin kompetens.

Cristina Husmark Pehrsson välkomnade satsningen på anhängstödet. Jag tycker också att det är en väldigt bra satsning. Det finns många anhöriga som drar ett väldigt tungt lass. Och de behöver få den hjälp som de kan få. Då handlar det inte bara om att man behöver hjälp i form av timmar utan om att man behöver stöd, råd och utveckling när det gäller den här verksamheten. När det gäller anhängstödet tror jag att vi måste fortsätta att se över detta område för att ta reda på hur vi kan backa upp de anhöriga som drar ett väldigt tungt lass.

Demensvården, som har nämnts här tidigare, är också ett område som det finns anledning att följa noga och titta närmare på. Socialstyrelsen arbetar med att utveckla riktlinjer för demensvården. Det är ett område där det har hänt en hel del. Det har kommit ny forskning, och man lär sig mer och mer. Men väldigt många drabbas på olika sätt och får inte alltid den hjälp som de behöver. Jag tror att det behövs rätt mycket mer utbildning och kompetensutveckling inom vården på det området. Och jag hoppas att Socialstyrelsens arbete kan hjälpa till att utveckla det området.

När det gäller tandvården kommer utgifterna för högkostnadsskyddet för äldre att öka lite grann under 2006. Det minskade något under 2005. Åtgärder har också vidtagits för att korta väntetiden för beslut hos Försäkringskassan som hanterar systemet. Det har varit ett problem, men jag hoppas att man har kommit till rätta med det.

Framför allt när det gäller tandvården innebär budgeten ett besked om att det kommer ett förslag om en ny tandvårdsförsäkring under våren 2006. Kostnaderna för grundläggande tandvård behöver minska och skyddet mot höga kostnader förbättras. Det är ett viktigt steg som kommer att tas. Och vi hoppas att vi får ett förslag om en bra utbyggd tandvårdsförsäkring.

När det gäller sjukvårdens område har vårdgarantin nämnts här i olika sammanhang. Och det är väl här som man kan se skillnaden mellan det borgerliga blocket och majoriteten. Vi tycker att det är bra med en vårdgaranti. Men vi tycker att det är oerhört viktigt att de reformer som vi inför är finansierade. Det är svårt att förstå hur man kan påstå att man ökar resurserna på många olika områden samtidigt som man säger att man ska minska intäkterna. Men vi tycker att vårdgarantin är bra, men

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

den ska vara finansierad. Annars tror vi att det går ut över andra områden som vi tidigare har prioriterat som viktiga.

Det finns några förslag på sjukvårdens område. Cristina Husmark Pehrsson sade att Socialdemokraterna gör borgerliga förslag till sina egna. Det finns några förslag som vi inte kommer att göra till våra egna. Vi kommer till exempel inte att lova skattesänkningar ned till OECD-nivå. Det har varit lite olika bud från de borgerliga partierna om hur fort detta ska gå. Men jag tror att det senaste var från Maud Olofsson om att det skulle ske på två mandatperioder – 250 miljarder, 20 % av statens budget, ska alltså bort på två mandatperioder. Samtidigt hävdar man att man ökar resurserna på område efter område.

Cristina Husmark Pehrsson talade också om de förslag som finns i Moderaternas budgetmotioner, bland annat att man vill införa en avgift vid uttag av läkemedel och höja högkostnadsskyddet både för läkemedel och för sjukvård. Det är inte förslag som vi har i vår budget. Vi tror att det drabbar de sjuka och inte gynnar dem.

Det finns ett annat förslag som faktiskt minskar tillgängligheten till sjukvård i stället för att öka den. Det gäller förslaget från Moderaterna om att man ska ha ett läkarintyg från första sjukdagen, vilket kommer att öka belastningen på vårdcentralerna ganska rejält.

Jag har talat lite längre än jag skulle. Jag ska därför avsluta mitt anförande.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 20 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Fru talman! Jag kan börja med att säga till Kristina Zakrisson att det finns en hel del som vi är helt överens om, bland annat när det gäller utvecklingen av demensvården men också när det gäller andra äldre sjuka som behöver vård och rehabilitering.

Det talas om att man fortsatt vill stödja anhöriga. Men jag har inte hört riktigt hur det ska gå till. Jag kan bara konstatera att äldre i dag på många håll bara får 60 % av den omsorg som de har tilldelats men att de får betala 100 %. Hur ska vi komma till rätta med det, Kristina Zakrisson? Det är ju att försnilla de äldres pengar, särskilt de som är svaga och utsatta. De får betala för full tjänst men får bara 60 %. Det skulle jag vilja ha några kommentarer till när vi talar om att värna dessa människor.

Men vi kan också vara helt överens om att det gäller att klara ekonomin. Men det gör vi genom att få folk i arbete – inte genom att i första hand, som Kristina Zakrisson talar om och som vi har hört tidigare i dag, tala om a-kassa och sjukersättning. Det handlar om att folk ska få jobb. Det handlar om att folk ska få komma till vården. Det handlar om att man ska bli frisk och att man ska få rehabilitering.

I dag förtidspensioneras väldigt många unga med 64 % i ersättning. Då får man inte heller någon rehabilitering. Hur ska Kristina Zakrisson klara alla dessa unga arbetshandikappade personer som inte får ett fast arbete i dag därför att det utökade arbetsgivaransvaret gör att arbetsgivarna inte vågar anställa? Då blir man förtidspensionerad, och då får man ingen rehabilitering. Hur ska vi hjälpa arbetshandikappade till arbete? Hur ska vi hjälpa folk att få rehabilitering?

Anf. 21 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik:

Fru talman! Det sista som Cristina Husmark Pehrsson sade tycker jag är oerhört viktigt, nämligen att folk i mycket större utsträckning måste få rehabilitering och att arbetsgivaren också i större utsträckning faktiskt försöker anpassa arbetsplatsen på ett sådant sätt att den som har fått en arbetsskada och blivit sjuk har en chans att komma tillbaka till arbetet. Det var också syftet med sjuklöneperioden. Om man får in anställda i rehabilitering inom en viss tid minskar kostnaden för arbetsgivaren. Det finns alltså flera incitament här för att arbetsgivaren faktiskt ska jobba med den anställda.

Jag tycker att det är oerhört viktigt. I mycket större utsträckning måste den som inte är arbetsför till 150 % kunna få vara kvar på arbetsmarknaden.

För mig handlar a-kassa och sjukersättning om en försäkring som vi har. Vi har en sjukförsäkring, och vi har en arbetslöshetsförsäkring. Jag delar inte den uppfattning som Moderaterna framför i någon motion om att man ska minska bidragsberoendet. Det handlar inte om bidragsberoende om man blir sjuk så att man inte kan arbeta. Men man måste naturligtvis ändå kunna klara sin försörjning. Då får man del av den sjukförsäkring som man har varit med om att betala. Därför tycker jag att resonemanget om att svaga och utsatta får betala inte är riktigt. Det är den borgerliga politiken som gör att svaga och utsatta får betala eftersom de som är sjuka och de som är arbetslösa inte tillhör de starka grupperna i befolkningen. De ska få del av vår generella välfärd som vi gemensamt finansierar. Då tycker jag att det är nästan smaklöst att säga att de är bidragsberoende.

Anf. 22 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Fru talman! Jag vet inte hur mycket landstingsskatten och kommunalskatten har höjts hemma hos Kristina Zakrisson. Jag vet bara att det i de flesta socialdemokratiska landsting och i många kommuner har blivit en ökad kostnad som mest drabbar dem som har låga löner och dem som är sjuka och arbetslösa. Det är ju de som får betala för att ni inte kan fixa fler jobb och detta med att det ska vara lättare att kunna bli anställd.

Vi ska inte tala om en ökning med 25 kr vid receptuthämtning om Kristina Zakrisson inte samtidigt talar om vad det har blivit av era skattehöjningar ute i landet i minskade inkomster för dem som har lägst.

Sedan vill jag också tala om psykvården. Där är vi helt överens. Ni borde ha gjort mer.

I tidningen City från den 6 december kan jag läsa om Stockholm och om att psykvården har 60 miljoner kronor över. Det står så här:

”Efter år av nedskärningar lovade landstinget att satsa på psykvården igen. Men årets bokslut visar ett överskott på drygt 60 miljoner kronor.” Varför då? Jo, säger man från Stockholm, vi kommer att få mindre pengar av staten nästa år så de här pengarna behöver vi till att satsa på det.

Inte ett öre har ännu använts av årets budgeterade 45 miljoner kronor, de så kallade Miltonpengarna. Jag skulle vilja ha en kommentar om det.

Vad säger alltså Kristina Zakrisson till sina partikolleger som har hållit inne 60 miljoner kronor i psykiatri i år? Man har ju sagt att man ska satsa, och behovet är oändligt.

Prot. 2005/06:51

14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Anf. 23 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik:

Fru talman! Till mina partikamrater skulle jag vilja säga att de pengar som finns för psykiatrin naturligtvis måste användas för de psykiskt sjuka. Jag tror att det i väldigt många fall handlar om det vi tidigare varit inne på, nämligen att man inte riktigt är säker på var ansvaret ligger. Är det kommunen eller är det landstinget som ska göra något?

Väldigt ofta handlar det i stället om att säga: Det här är så besvärligt. Vi vet inte hur vi ska göra. Vi kan inte prioritera pengarna så nu tycker vi att staten ska ta över. Men det tror inte jag är en bra lösning, utan jag tror att ju närmare människan detta hanteras, desto bättre är det för den enskilde.

Jag kände inte till att det fanns 60 miljoner över, så för mig är det en överraskning. Jag vet inte exakt varför det är så, men för mig känns det lite märkligt att det blir så. De pengarna borde naturligtvis användas för dem som det handlar om. Annars säger man ju – någon sade det tidigare här från talarstolen – att psykiatrin är eftersatt därför att det inte finns pengar. Här är det uppenbarligen inte så, utan det är någonting annat som klickar. Det borde inte få göra det, utan de skattemedel som betalas in ska användas effektivt och komma den enskilde till del. Den uppfattningen delar jag alltså helt och hållet.

När det gäller skattehöjningen och de 25 kronorna i ökad receptavgift kan jag säga: Ja, det är klart – om det bara vore så att man betalar 25 kr mer när man hämtar medicin. Men det är ju dessutom så att taket för högkostnadsskyddet vad gäller läkemedel höjs likaså vad gäller sjukvård. Ersättningen när man blir sjuk sänks, och ersättningen när man blir arbetslös sänks. När man bygger på med det ena efter det andra tycker jag att vår modell är bättre. I så fall höjer vi skatten så att vi alla gemensamt är med och betalar så att inte bara den som är sjuk och arbetslös drabbas.

Anf. 24 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Ja, jag sade att jag tycker att det är osunt att låna i en högkonjunktur. Jag trodde faktiskt att Kristina Zakrisson och jag skulle kunna vara överens om det.

Kristina Zakrisson hade som utgångspunkt år 2004 och talade om sänningen av ekonomin. Ja, och vilket parti var det som fick sätta på sig blåblusen och göra jobbet? Lite av hederlig historieber beskrivning gentemot mitt parti tycker jag att man faktiskt kan begära.

Det är tragiskt att allt det slit, allt det som många fick vara med och genomföra och som verkligen inte var lätt, i många stycken nu ska sjabbas bort. Det är det vi ser. Håller man inte ordning på sin ekonomi kommer vi i situationer där vi får uppleva den här typen av nödvändiga åtgärder igen. Vi vill inte det.

Min nu bortgångne far sade: Pojk, spara ihop pengarna först och handla sedan! Kanske håller det inte i alla lägen, men principen är ganska sund. Det gäller att se till att först ha tillväxt och resurser för att sedan använda sig av dem.

På samma sätt är det med vårdgarantin. En hederlig historieber beskrivning ska det vara. Under mina sju och ett halvt år i riksdagen har jag varje gång varit med och å mitt partis vägnar finansierat ett vårdgarantiförslag. Sedan år 2002 har vi det gemensamt från alliansens partier. Det är fakta, och det tycker jag att vi ska hålla oss till.

Jag tog upp frågan om tillgängligheten i mitt anförande. Vi vet att detta är ett av de allra största problemen. Jag skulle vilja höra, Kristina Zakrisson – jag tänker då främst på familjemedicinen – hur vi kan förbättra tillgängligheten. Jag har idéer men har hittills i dag inte hört några från Kristina.

Anf. 25 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik:

Fru talman! Jag ska börja med att ge Centerpartiet ett erkännande. Precis som Kenneth Johansson säger var Centerpartiet med och sanerade ekonomin efter perioden 1991–1994. Dessförinnan var tyvärr Centerpartiet med och bidrog till resultatet år 1994. Men jag ger er alltså gärna en eloge.

Däremot är det lite synd att Centerpartiets ledare nu är en av dem som tydligast har markerat att skattenivån ska ned till OECD-nivå. Det handlar alltså om 250 miljarder under två perioder. Det är, tycker jag, en ganska stor omsvängning där från politiken under åren 1994–1998 till politiken nu mellan år 2002 och år 2006.

När det gäller vårdgarantin och finansieringen måste jag fortfarande säga att det måste vara en helhetsbild. Om vi tycker att det är viktigt att människor har möjlighet att få ersättning när de är sjuka och arbetslösa och att det är viktigt att de ska kunna gå till läkaren utan att det så att säga kostar skjortan och utan att det avgörande är hur mycket pengar de har, måste vi se till att alla de områdena fungerar.

För mig är det viktigt att hela budgeten håller ihop. Men jag måste erkänna att jag inte är tillräckligt påläst för att kunna säga hur Centerpartiet tidigare har finansierat förslaget till vårdgaranti. Möjligen har jag lite fel där, men såvitt jag vet fanns det förslag som inte var finansierade. Det tycker inte vi är rimligt, utan vi anser att när vi ska införa en ny reform ska den vara finansierad.

Man kan titta till exempel på LSS. När LSS infördes – jag tror att det var år 1994 – fanns det ungefär 2 miljarder i budgeten. I dag är budgeten uppe i 12–13 miljarder, och det lär inte räcka. Beloppet bara fortsätter att stiga. När en ny reform införs bör den vara ordentligt analyserad så att man ser konsekvenserna och vet att man klarar finansieringen.

Anf. 26 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Ja, hela budgeten ska gå ihop. Det finns en utgiftssida, och det finns en inkomstsida. Det här ska fungera. Det är därför som vi i Centerpartiet verkligen har ambitionen att snabbt få ordning på ekonomin. Vi ska inte låna pengar av våra barn – det är ju vad vi i dag gör. Vi har en låneskuld på kanske 1 250 miljoner kronor och betalar många miljoner kronor i ränta. Hittills presenterade vallöften har ökat de negativa siffrorna i budgeten.

Vi i Centerpartiet tycker att man ska ha ordning på ekonomin. Budgeten ska gå ihop. Det gäller alla delar. Bästa sättet att nå dit är att folk är i jobb och att vi först får tillväxt. Sedan kan vi på det sättet ha den välfärd som vi verkligen efterlyser, vill ha, och som behövs.

När det gäller familjemedicinen – den nära vården, vardagssjukvården – är det för Centerpartiet oerhört angeläget att vi kommer i ett läge där vi har en förbättrad tillgänglighet. Jag tror att det är medborgarens krav. Vi i mitt parti vill vara med och se till att lösa det.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Jag tror att det väldigt mycket handlar om att ha en attraktiv familje-medicinsk verksamhet med ett nytänkande kring hur vi kan nå allt från mer av hembesök till användning av ny teknik och till en utbyggnad med fler allmänläkare. Det handlar alltså om sådant som gör att vi kan klara de handlingsplaner och andra planer som finns på området. Där måste vi öka tempot. Det är också något som vi i Centerpartiet vill bidra till.

Anf. 27 KRISTINA ZAKRISSEN (s) replik:

Fru talman! Jag instämmer i att det är viktigt att den nära sjukvården fungerar. Vi har ett problem på vissa håll. Själv kommer jag från Norrbotten, där vi har orter där det är svårt att få allmänläkare, och det är problematiskt. Folk blir otrygga. Vet man att man snabbt får kontakt med en läkare så tror jag att det är som Chatrine Pålsson tidigare sade: För den mer avancerade sjukvården är man beredd att åka långt, men för den nära vården vill man ha tillgängligheten snabbt. Det är en trygghetsfråga. Då menar jag att de här förslagen som har kommit – men jag tror att Moderaterna var ensamma om det – om att begära läkarintyg från första sjukdagen ju belastar vårdcentralerna på ett sätt som innebär att läkaren inte i första hand ska träffa en patient som efterfrågar vård utan en patient som efterfrågar ett papper. Kenneth Johansson pratade själv tidigare om att byråkratin ökar alldeles för mycket inom sjukvården. Det här är ett förslag som definitivt skulle öka byråkratin, men inte öka tillgängligheten utan tvärtom minska den.

Anf. 28 ERIK ULLENHAG (fp) replik:

Fru talman! Kristina Zakrissons inlägg väcker några frågor. Den första är att Kristina Zakrisson uppehåller sig kring anhörigstödet, förbättrat stöd till anhöriga som tar hand om en äldre livskamrat, vilket är fallet i de flesta fall. Det är oerhört angeläget att hitta ett individuellt utformat stöd för de människor som i dag ofta går på knäna.

Tidigare var vi överens i socialutskottet om att man skulle lagreglera en skyldighet för kommunerna att ha anhörigstöd. Hur man utformade det skulle kunna variera. Det har vi varit överens om i ett par betänkan-den med Kristina Zakrisson. Sedan har Ylva Johansson varit i riksdagen och berättat att hon inte tycker så. Vi ska inte lagreglera detta. Vad gäller för Socialdemokraterna i utskottet i dag? Står man kvar vid tanken på att lagreglera skyldigheten för kommunerna att ha anhörigstöd?

Den andra frågan gäller att Kristina Zakrisson tar upp vårdens perso-nal. Det är mycket viktigt. Vårdens personal är kärnan när det gäller att få en fungerande vård och äldreomsorg.

I samband med att stopplagen infördes var det ett antal fackliga orga-nisationer som sade att det här var en dum idé. För vårdens personal vore det bra med fler alternativa arbetsgivare. Alla privata alternativ får ju nästan alltid dessutom bättre betyg av vårdens personal än vad det offentliga får. Drar Kristina Zakrisson någon slutsats av vad de fackliga orga-nisationerna sade i samband med stopplagen?

Den tredje frågan är väl den som tydligast belyser hur ord och hand-ling inte går ihop. Jag delar ditt engagemang för att motverka spelbero-ende. Det är djupt oroande att alltfler fastnar i spelberoende. Men hur känner Kristina Zakrisson för en regering som nu har gett Svenska Spel i uppdrag att öppna upp för Internetpoker? På vilket sätt minskar det spel-

beroendet? På vilket sätt tar vi ett socialt ansvar genom att vi ger statligt ägda Svenska Spel möjlighet att med aggressiv marknadsföring få in fler människor som spelar mer – fler människor som fastnar i missbruk?

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Anf. 29 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik:

Fru talman! Jag börjar med frågan om spelberoende. Jag uppfattar absolut att regeringen delar vår oro och gör det man kan för att reglera spelmarknaden och minska det illegala spelandet. Sedan är jag inte säker på att man lyckas med det och att det här är rätt sätt att komma vidare, men jag är helt övertygad om att regeringen delar oron precis som vi gör och är beredd att vidta åtgärder som skulle minska spelandet. Frågan är hur man gör det eftersom det redan i dag förekommer väldigt mycket Internetspel och väldigt mycket illegala spel och eftersom man också vet att mycket av kriminaliteten hänger ihop, att det är droger och spelpengar och att många problem är hopbakade.

Jag hyser inte minsta tveksamhet om att regeringen gör vad man kan och skulle vidta åtgärder om man visste exakt vad man skulle göra för att minska spelberoendet. Det är jag inte alls orolig för. Jag är övertygad om att man tar de beslut man tar därför att man hoppas att de ska reglera marknaden och att man ska få människor att spela på en reglerad marknad och inte på en illegal marknad.

När det gäller vårdens personal och privata aktörer på marknaden har jag naturligtvis också hört facken säga, till exempel på S:t Görans, att man tyckt att det har varit väldigt bra. Kommunal är nöjda, och man framför att man har större påverkansmöjligheter. Den slutsats jag drar av det är att det finns en del kvar att göra för oss i offentlig sektor. Om det är så att det finns privata entreprenörer som är duktiga på det här så ska vi naturligtvis lära av dem och ta efter dem.

Men vi har inte reglerat att man inte får ha privat verksamhet eller att man inte får ha privata entreprenörer. Det vi har reglerat är att man inte får sälja ut alla sjukhus. Vi har också reglerat hur man kan ta in patienter. Egentligen har vi faktiskt reglerat en marknad som det nu finns alla möjligheter för privata entreprenörer att vara med på.

Anf. 30 ERIK ULLENHAG (fp) replik:

Fru talman! Det finns alla möjligheter för privata entreprenörer att vara med, säger Kristina Zakrisson. Det är inte riktigt så personalen på S:t Görans Sjukhus uppfattar det. Det är inte riktigt så personalen och patienterna i Simrishamn eller Lundby uppfattar det. De uppfattar att man ägnar massor med tid i detta parlament och i Regeringskansliet på andra sidan bron åt att försöka förbjuda och stoppa verksamhet som fungerar väldigt bra. Det var också bakgrunden till att de fackliga organisationerna i princip samfällt sade att den här stopplagen inte är en bra idé.

Det är bra om det offentliga lär sig av privata alternativ, men det som är grunden är ju att förstå att det behövs fler arbetsgivare för att vårdyrkena ska bli mer attraktiva. Det som är grunden är att förstå att ska ny metodik kunna utvecklas så måste vi öppna upp för alternativ.

Vad gällde spelberoende var det – jag ber om ursäkt, Kristina Zakrisson – ett oerhört tunt svar. Det skarpaste beslut som har fattats på senare tid är att man öppnar upp för att Svenska Spel ska ägna sig åt Internetpoker. För mig är det obegripligt att det kommer att minska spelberoendet.

De privata spelbolagen jublade ju allihopa, för de såg starten på en avreglering av en aktiv spelpolitik – det var vad de såg. Och jag tror att resultatet blir att vi kommer att ha fler människor som fastnar i spelberoende. Resultatet blir att vi kommer att ha fler anhöriga som sitter fast i en situation där de lever med en spelmissbrukare som spelar bort familjens hushållsinkomster, och det är djupt allvarligt.

Sedan skulle jag gärna vilja ha ett svar, eftersom Kristina Zakrisson i allmänna ordalag tog upp vikten av anhörigvårdare. Står Kristina Zakrisson och Socialdemokraterna i utskottet fast vid det man tidigare sagt i utskottet, det vill säga att vi ska lagreglera skyldigheten att ge ett stöd från kommunernas sida till anhöriga, så att man kan komma iväg och få avlastning vid något tillfälle när man tar hand om sin make eller maka dygnet runt och så att man kan få ett individuell lösning anpassad efter den enskilde? Eller har Socialdemokraterna i utskottet ändrat sig efter att Ylva Johansson kom hit till kammaren och sade att regeringen inte stod bakom den tanken?

Anf. 31 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik:

Fru talman! Ja, om Erik Ullenhag tycker att det låter tunt när det gäller spelberoende och spelmarknad kan jag inte göra så mycket annat åt det än att säga att jag har förtroende för att regeringen arbetar med frågan på ett klokt sätt. Sedan är jag väldigt bekymrad över spelandet och att det börjar som en lek i väldigt unga år och sedan fortsätter. Det handlar ju inte bara om pengar. Det handlar också om att det finns ungdomar som sitter och spelar nätterna igenom och blir spelberoende fast det inte handlar om pengar. Det där är en sektor där jag delar Erik Ullenhags uppfattning om att det är en oroande utveckling. Jag tror att det är oerhört svårt att hitta sätt att reglera det här, men det hindrar ju inte att vi måste försöka fortsätta.

När det gäller synen på propositionen och beslutet om vårdens ägarformer är det inte så konstigt att personalen blev väldigt bekymrad och att vi fick sådana reaktioner som vi fick. Erik Ullenhag påstår här att vi förbjuder och stoppar verksamhet. Det gör vi ju inte. Vi har inte förbjudit någon privat entreprenör. Väldigt många trodde ju att man nu inte skulle få bedriva S:t Görans något mer över huvud taget, och privata sjukhus skulle inte få finnas. Vi säger egentligen ingenting om privata sjukhus. Man får bygga upp hur många privata sjukhus man vill med privata pengar. Det vi reglerar är landstingsägda sjukhus som entreprenörer ska ta över. Jag förstår att människor trodde att det var någonting helt annat vi lagstiftade om, för så gick påbudet ut i väldigt hög grad, speciellt från borgerliga partier. Vi hade en del träffar med Capio, och deras ingång var ungefär sådan: Varför ska ni förbjuda oss att bedriva verksamhet?

Men det gör vi ju inte. Nu lagreglerar vi, så att det faktiskt går att i större omfattning bedriva sådan här verksamhet.

Anf. 32 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att bara kommentera en sak om de borgerliga partiernas förslag om att det ska vara en rättighet att arbetsgivaren kan kräva sjukintyg från första dagen. Jag vill påminna Kristina Zakrisson om att det finns flera kollektivavtal där det redan finns. Kommer Socialdemokraterna att se till att det upphör?

Jag håller med Erik Ullenhag om allt han sade om spelberoende. Jag tycker att det är fruktansvärt att man beslutar om nya former då man vet att spelberoendet kan öka.

Men jag vill fråga om två andra saker. Den ena frågan gäller hemlöshet. Det finns två reservationer, en från Kristdemokraterna och en från de andra borgerliga partierna där de vill ha en tak-över-huvudet-garanti. Vi kristdemokrater tycker att det i socialtjänstlagen ska skrivas in en rättighet att få en bostad. Med tanke på alla hemlösa, alla som jobbar med detta och alla ideella organisationer som jobbar vid natthärbärgen vill jag fråga: Tycker inte Socialdemokraterna att det är pinsamt att man inte har kunnat införa en sådan rättighet så att människor – säkert 500 personer i Stockholm – inte ska behöva sova utomhus? Vad är det för välfärd när man inte försöker att lösa dessa problem på ett bättre sätt?

Min andra fråga gäller hjälpmedelsgarantin: Hur länge anser Socialdemokraterna och Kristina Zakrisson att en person som är i behov av hjälpmedel ska behöva vänta på det hjälpmedel som kan vara en förutsättning för att man kan bo kvar hemma? Det är min fråga.

Anf. 33 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik:

Fru talman! Det är tragiskt med hemlöshet och att det fortfarande i dag finns människor som sover utomhus. Det är ett problem som vi inte har lyckats lösa. Men jag är inte alls säker på att ett beslut här i riksdagen om att det inte ska få förekomma innebär att folk får en bostad. Problemet är mycket mer komplext än så. Det är många olika politikområden som måste samverka. Till exempel kan detta med kontrakt när det gäller missbrukarvården kan ha betydelse.

Väldigt många av de mest utsatta människorna har både missbruksproblem och psykiska problem, men om det ena eller det andra kommer före det andra vet jag inte. Men vi kan uppenbarligen inte hantera dessa stora problem. Det är det som man måste komma åt för att kunna hjälpa de hemlösa. Aldrig så mycket lagstiftning om en viss garanti gör nog inte att de hemlösa får ett boende värdigt en människa, för det är också viktigt. Det handlar inte bara om att man ska ha tak över huvudet, utan man måste få hjälp med att förbättra sin livssituation eftersom den naturligtvis är fullständigt ohållbar.

När det gäller hjälpmedelsgarantin vill vi naturligtvis inte att någon ska behöva vänta. Har man ett funktionshinder som kan underlättas med ett hjälpmedel ska man naturligtvis få det så fort som möjligt för att man ska kunna fungera bra i samhället. Det är också samhällsekonomiskt vettigt. Men här finns det en hel del kvar att göra.

När man hörde de borgerliga representanterna tala här tidigare skulle man kunna tro att vårt välfärdssamhälle fullständigt har brakat ihop. Vården fungerar inte, äldreomsorgen fungerar inte, handikappolitiken fungerar inte och så vidare. Men så är det ju faktiskt inte, utan det mesta fungerar oerhört bra. Fast det finns fortfarande en del brister, det får jag väl tillstå.

Anf. 34 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik:

Fru talman! Socialdemokraternas insikt om att saker inte fungerar är ju ganska dålig ibland. Vårdgarantin är ett bevis på detta. Det tog jättemånga år innan man förstod att det var ett problem att folk fick vänta.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Det är likadant med kommunens äldreomsorg. Den fungerar inte på sina ställen, men likväl kommer det inte några handlingskraftiga förslag.

När det gäller hemlösheten är det självklart att missbrukare och psykiskt sjuka ska ha hjälp och vård, men de behöver också någonstans att bo. Det finns så många öppna vårdformer fram och tillbaka. Jag tror att det behövs både öppna och slutna vårdformer. Men självklart måste det vara en mänsklig rättighet att ha någonstans att bo när det är kanske 10–20 grader kallt ute. Tak-över-huvudet-garantin gäller ju mer en akutsituation, men det finns ju inte ens det. Man förlitar sig till de ideella organisationerna, men staten är ganska njugg med bidragen. Sedan får dessa organisationer lösa problemen för de kan inte se människor ligga och sova ute på olika platser.

För inte så länge sedan deltog jag i ett möte på Sergels torg som hade anordnats av ideella organisationer. Man ropade efter bostäder. Flera sade: Det går inte i Stockholm. Vi har inget jobb. Vi kan inte köpa en bostadsrätt. Det tar flera år innan vi kommer upp oss och kan få ett jobb så att vi blir trovärdiga för att få en bostad. Det finns ingen väg. Det är stängt överallt.

Det gjorde att jag for illa i mitt hjärta. Det knep tag i mig när jag träffade dessa människor som har stått och klappat på porten, men inte kommit in även om de var rehabiliterade från sitt missbruk. Är det konstigt om de faller dit igen? Det här är en fråga som det har larmats så mycket om under de senaste åren så den måste vi göra någonting åt.

Anf. 35 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik:

Fru talman! Det är just för den gruppen av människor, som Chatrine Pålsson var inne på, som kanske har påbörjat en rehabilitering och är på väg att komma tillbaka till ett vanligt liv som ett kontrakt för livet kan vara en hjälp där de olika aktörerna tar sitt ansvar och där man försöker att sätta på pränt vad som ska göras.

Sedan är bostadsmarknaden i Stockholm sådan att det är oerhört svårt även för den som har ett jobb och kan betala hyran att få en bostad. Här är ju situationen extrem, men det finns ju hemlösa på andra ställen, även om de är väldigt få på de mindre orterna, det får man ju ändå tillstå. Där tror jag att frivilligorganisationerna gör en väldigt stor nytta.

Jag har själv jobbat med sociala frågor och träffat en del hemlösa. Man upplever ibland att det finns en misstänksamhet mot myndighetspersoner och därför vänder sig inte de hemlösa till det sociala eller till institutioner fast de skulle kunna få hjälp. Där kan frivilligorganisationerna göra en stor nytta och ofta vara en ingång för att man sedan ska kunna komma vidare till att få både den vård och den hjälp som man behöver.

Sedan vill påpeka en gång till att nog ser vi brister, men även i riksdagen måste man väl vara ärlig och säga att sjukvården och äldreomsorgen överlag fungerar oerhört bra. Men det finns ställen där gamlingar far illa på något sätt, och det finns olika tillsynsmyndigheter som har att se över det. Men jag vill poängtera att man inte kan stå här och räkna upp bristerna som om det vore det vanligaste. Det är inte sanning, utan sanningen är att Sverige som välfärdsland står väldigt högt i kurs jämfört med många andra länder. Det hjälper inte de enskilda som far illa, men det är trots allt en mycket liten del som inte fungerar.

Fru talman! Det är härligt att vara socialdemokrat och stå här i riksdagens kammare och debattera välfärdens kärna – inte för att det skulle saknas problem. Jag är inte nöjd. Jag har en lång agenda framför mig, men jag är stolt över att vara socialdemokrat. Jag är stolt över att representera en regering som tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet klarar av att initiera, finansiera och genomföra stora väsentliga reformer inom sjukvården, tandvården och äldreomsorgen.

När jag ser mig om bland andra jämförbara länder är jag stolt över Sverige, svensk sjukvård och svensk äldreomsorg. Vi har klarat och vi klarar tillväxt, välfärd och rättvisa. Men det är klart att när man vill – som vi vill – slåss för människors lika värde, för rättvisa, för solidaritet och för jämlikhet, då finns det ingen anledning att vara nöjd. Vi har mycket mer att göra, och vi gör det.

Vi genomför vårdgarantin. Den håller på att genomföras just nu. Det är en stor strukturell reform. Vårdgarantin är viktig framför allt för den enskilde, och den handlar inte om ett beslut i Sveriges riksdag. Det handlar om en strukturell förändring i hela den svenska sjukvården, om ett annat sätt att arbeta och prioritera och om en helt annan ekonomisk bas för verksamheten än vad man har haft under många års tid i svensk sjukvård.

Det är också en garanti på riktigt, för det innebär en förbättring och en förstärkning av patientens position och ställning till skillnad från den ransoneringsgaranti som gällde för tolv diagnoser tidigare under den borgerliga perioden. Den var till för att se till att man inte fick operation på båda ögonen utan bara på ett när man behövde operera starr. Man såg också till att man förde över resurser mellan de olika diagnosområdena på ett som jag tycker väldigt olyckligt sätt.

Den vårdgaranti som vi nu genomför gäller alla diagnoser. Den genomförs på ett sätt som på ett väsentligt sätt stärker patientens ställning. Den gäller alla diagnoser, även psykiatri.

Vi är också överens om att prioritera en ny stor tandvårdsreform. Den aviseras i budgeten, och vi har bråttom med genomförandet. Vi kommer redan nästa år att kunna presentera förslag som riksdagen får ta ställning till för att kunna genomföra det första steget redan 2007. Det är en stor reform, som kommer att innebära väsentliga förbättringar för många människor. Den kommer att innebära att ingen ska behöva avstå från tandvård av ekonomiska skäl. Den kommer också att innebära att vi kraftigt förstärker den förebyggande tandvården för att säkerställa en god tandhälsa och folkhälsa.

Vi genomför också en historiskt stor satsning på äldreomsorgen. Nu är vi i full gång med en miljardsatsning på personalens kompetens. Något sådant, i den här storleksordningen, har aldrig tidigare genomförts. Det handlar om att utveckla ny kompetens, men det handlar lika mycket om att använda befintlig kompetens och se till att den synliggörs och kommer till utnyttjande i verksamheten.

Vi vill också, vilket det kommer att beslutas om snart, fyrdubbla anhörigstödet. Vi vill göra nya satsningar på väntjänster och volontärarbete, som är en viktig del i stödet till äldre och ett komplement till äldreomsorgen.

Vi föreslår i andra delar av budgeten 10 000 utbildningsvikariat riktade direkt till äldreomsorgen och äldre vården. Vi föreslår möjligheten till plusjobb, som kan bli en viktig förstärkning av många insatser för äldre.

Men vi har mycket mer att göra på äldreomsorgens område. I vår kommer riksdagen att få ta ställning till en rad förslag i den nationella utvecklingsplanen som vi då presenterar och som nu aviseras i budgetpropositionen.

Vi klarar av att tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet genomföra och finansiera dessa stora reformer samtidigt som vi har ett generöst trygghetssystem och en mycket aktiv arbetsmarknadspolitik och näringspolitik. Vi kan göra det tack vare att vi har kompetens och kraft nog att ta ansvar för en ekonomisk politik som gör att Sverige i dag är ett föredöme bland våra EU-kollegor.

Vi är inte alltid överens – socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister. Men vi klarar av att enas om väsentliga politiska beslut. Vi har också klarat av under flera års tid att ta ansvar för Sverige och för att kunna genomföra och finansiera konkreta reformer.

Ni i den borgerliga alliansen har aldrig klarat detta. Ni klarade det inte när ni hade regeringsmakten. Ni har inte heller klarat det i de stora landsting och regioner där ni under förra mandatperioden hade chansen att visa vad ni ville göra på välfärdens kärnområden.

Ni klarar det inte heller nu. Det hör man när man lyssnar på debatten. Ni är beredda att sälja ut väsentliga delar av välfärden genom att låta arbetslösa, sjuka och gamla betala för era reformer. De reformer som ni föreslår är helt olika. Ni är överens om vilka som ska betala, men ni är inte överens om vad ni ska prioritera.

Inom tandvården vill Kristdemokraterna gå så långt att man vill införa tandvården i högkostnadsskyddet för sjukvården. Det är en reform på 10–20 miljoner kronor enligt Handels Utredningsinstitut. Ni ska regera tillsammans med Moderaterna, som inte vill tillföra en enda krona men som ändå påstår sig kunna genomföra förbättringar inom tandvården.

Folkpartiet vädjar till att få med mig på en reform om ett husläkarsystem. Det är ett system som Folkpartiet inte har fått med någon av sina alliansbröder på att genomföra. Jag diskuterar gärna förbättringar inom familjeläkarna och primärvården tillsammans med Folkpartiet, men då får ni också vara beredda på att ta ansvar för andra delar av politiken och sjukvårdspolitikerna.

Centerpartiet säger sig vara emot centrala regler och centrala lagar. Samtidigt har Centerpartiet tillsammans med sina borgerliga bröder ställt sig bakom ett förslag om en så kallad startlag som gör att landstingen inte längre ska kunna välja utifrån kvalitetskriterier vilka aktörer man vill ha som ska vara entreprenörer i verksamheten. De ska i stället tvingas enligt lag att alltid ge rätten till den som i dag är anställd i verksamheten att ta över den. Det är väl centralstyrning om något!

Det enda som ni tycks vara överens om är att det är okej med försämringar för dem som är sjuka, gamla och arbetslösa. Ni är också överens om enorma skattesänkningar. Sedan har ni olika förslag på mycket dyra reformer som ska förbättra olika delar. Men i den delen har ni inte lyckats ena er.

Ni har provat det här receptet tidigare. Det har också prövats i många andra länder nära oss i Europa. Ingenstans har det fungerat framgångsrikt. Det har överallt lett till att man föröder de gemensamma finanserna och att det skapas en urholkad välfärd och ökade klyftor.

Fru talman! Jag ser fram emot att vi ska möta väljarna och låta dem säga sitt om vilken modell som har störst möjligheter att lösa de många problem som vi har i samhället och som vi har kvar att ta oss an. Ska vi fortsätta på vägen med generösa trygghetssystem, stora sociala reformer, aktiv arbetsmarknadspolitik och näringspolitik och en stark finanspolitik och fortsatt höga skatter? Eller ska vi prioritera stora skattesänkningar och låta sjuka och arbetslösa betala odefinierade reformer och definierade stora skattesänkningar?

Anf. 37 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik:

Fru talman! Det var mycket glöd och eld! Det märks att det snart är valrörelse. Det är bra, för då blir debatterna roligare.

Jag vill ändå påminna Ylva Johansson om att vi är fyra olika partier i den borgerliga konstellationen och att ni är tre olika partier i regeringskonstellationen. Också i den konstellationen finns det ett parti som delar Kristdemokraternas åsikt om framtidens ambitioner för tandvårdsförsäkringen. Det är Vänsterpartiet.

Det är väl inga problem att komma överens och att nå delmål. Det inser jag. Jag tycker att det är fräscht att också väljarna får se att vi är sju olika partier som går ut med våra budskap. Dessutom kommer det att finnas några andra partier som också kommer ut med sitt budskap.

Det är väljarna som ska visa vad de vill rösta på. Det är den fördelningen och maktpositionen som sedan avgör vilket regeringsunderlaget blir. Se detta som en demokratisk rättighet, och sätt inte några löjliga motprinciper mot det! Det är ju jättebra att det är så.

Jag är ganska trött på att höra att alla borgerliga partier vill göra det så illa dåligt för sjukskrivna och arbetslösa. Det är ju inte sant! Det som är sant är ju att förtidspensionärer i dag får 64 %. Jag har inte hört något önskemål från Ylva Johansson om att förändra det. Det blir enligt det kristdemokratiska förslaget 65 % när man har varit arbetslös i ett år.

Vad är då den ideologiska skillnaden? Om förtidspensionären kan leva på detta, varför ska då inte en arbetslös kunna göra det? Ambitionerna i den borgerliga politiken är ju hela tiden att ingen egentligen ska behöva vara arbetslös i ett år.

Anf. 38 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Det är alldeles utmärkt att vi har sju olika partier och att vi skiljer oss åt. Det är en viktig del av demokratin. Självfallet är vi socialdemokrater på inget sätt överens i alla delar med vare sig Vänsterpartiet eller Miljöpartiet, som jag också sade i mitt anförande.

Men den stora skillnaden mellan våra partier är att vi trots de skillnaderna har kunnat komma överens och vara handlingskraftiga när det gäller att faktiskt ansvara för den ekonomiska politik som har varit så framgångsrik. Vi har också kunnat genomföra stora sociala reformer trots våra olikheter.

När ni på den borgerliga sidan har försökt ena er och vara handlingskraftiga har det varit med förfärande konsekvenser. Det har bara lett till

att man har förött de gemensamma finanserna. Det har skett på nationell nivå och det har skett ute i landstingen där ni har haft chansen – i stora landsting med stor potential. Det har lett till att man både har genomfört stora skattesänkningar och många olika former av ofinansierade reformer. Det är därför ni har någonting att bevisa i den delen. Vi visar att vi klarar av att ta ansvar och att genomföra våra förslag.

Anf. 39 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik:

Fru talman! Låt oss ta en liten tur till Kalmar län. Det är borgerligt styrt, och landstingsstyrelsens ordförande är kristdemokrat. Där har vi sanerat det socialdemokratiska kaoset, som betydde att budgeten hade överskridits med jag tror att det var 1 miljard på tio år. Det har vi nu sanerat. Vi har dragit in 195 miljoner och ligger på plus. Man kan inte dra alla över en kam och säga att det blir kaos så fort de borgerliga regerar. Det är fel.

Det finns sex arbetsgrupper i gång bland de borgerliga partierna. När partiledarna presenterar förslagen ska Ylva Johansson få se att vi är överens om mycket inom olika områden. Vänta bara! Tyvärr kan vi inte ge förslagen som julklapp, utan de kommer att droppa in under våren nästa år. Vi har alltså något spännande att se fram emot.

Jag vill ta upp två saker som rör människor som själva inte kan tala för sig. Det ena gäller de demenssjuka. Vad gör regeringen, specifikt, för att förbättra deras situation? Nu kommer kompetensstegen – jag vet ju vad Ylva Johansson kommer att säga. Det andra gäller de psykiskt sjuka. Hur ser det ut i planeringen för de psykiskt sjuka? Hur ser det ut i dag, den 14 december? Anders Milton har nu jobbat under ganska lång tid och lagt fram sina förslag. Vilka förslag kommer till våren? Kommer det över huvud taget några förslag som förbättrar för dessa svårt sjuka människor som inte själva kan tala för sig?

Anf. 40 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Jag väntar med spänning på att de borgerliga arbetsgrupperna ska presentera sina resultat. Det är säkert många som väntar på det. Det ska också bli intressant att få ta del av väljarnas åsikt och sedan se vilken modell de väljer. Då får vi chansen att återkomma till den diskussionen.

Hittills har det ju varit så, Chatrine Pålsson, att ni i det som ni kommit överens om följt den moderata politiken. Det är i de delarna ni i den borgerliga alliansen kommit överens. Det är den moderata politiken som fått styra. Det gäller de stora nedskärningarna i trygghetssystemen, de sjuka och de arbetslösa, och det gäller de stora skattesänkningarna. De är de riktigt stora delarna som ni hittills blivit överens om inom den borgerliga alliansen.

Vi får väl se hur det blir med fortsättningen, om det är Kristdemokraternas politik som kommer att synas när arbetsgrupperna presenterar sina förslag eller om det även då kommer att vara den moderata politiken. Det ska till exempel bli mycket intressant att se beträffande tandvården. Är det ett område som vi inte ska tillföra en enda krona de kommande åren, eller är det ett område som ska få kosta många miljarder i framtida reformer?

Anf. 41 ERIK ULLENHAG (fp) replik:

Fru talman! Nu kom statsrådet i gång med denna regerings bästa gren, att inte prata om verkligheten utan i stället opponera på oppositionen.

Ni har haft ansvaret under elva år i detta land. När Folkpartiet styrde Socialdepartementet infördes en vårdgaranti. När Folkpartiet styrde Socialdepartementet infördes lag om stöd och service, den kanske största frihetsreform som funktionshindrade i detta land upplevt. När Folkpartiet styrde Socialdepartementet infördes ett husläkarsystem. Då infördes också ett nytt pensionssystem som är hållbart även i framtiden. Det hände rätt mycket under de tre åren. Många människor noterar att så inte är fallet nu på Socialdepartementet.

Sedan talar Ylva Johansson inte om det som kanske är det allra viktigaste för svensk ekonomi och för människors frihet, nämligen att en miljon människor som borde kunna arbeta inte hade ett arbete att gå till i morse. Ekvationen går inte ihop ifall vi inte får dessa människor i arbete.

Jag kan garantera Ylva Johansson att Folkpartiet, precis som i Bankerydsuppgörelsen – glid inte på den sanningen – är en garant för trygga socialförsäkringar. Vi har inte vikt oss för Moderaterna, och det kommer vi inte heller att göra framöver.

Jag har några konkreta frågor till Ylva Johansson. Det är lite svårt att veta vilka ministrar som sitter i den regering som Persson styr eftersom han byter ut dem så fort någon misslyckas, men jag tror att Ylva Johansson satt i regeringen 1998. I det sammanhanget tog man fram, pressad av valrörelsen, en nationell utvecklingsplan, en handlingsplan, för äldreomsorgen. Det blir också nu huvudnumret. Mina konkreta frågor är: Vad gick snett med den planen? Hur kan det komma sig att fyra av tio låginkomsttagare i detta land är rädda för att bli gamla? Hur kan det komma sig att äldreboendena lagts ned efter det att denna kammare fattade beslut om handlingsplanen?

Det andra jag vill ta upp gäller det som ni sade på kongressen, nämligen att alla ska vara med. Anser Ylva Johansson, efter elva år av socialdemokratiskt styre, att alla är med i dagens Sverige?

Anf. 42 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! När Folkpartiet styrde Socialdepartementet var det olyckligtvis Folkpartiet som också styrde Finansdepartementet. Det var det som ledde till de förödande konsekvenserna.

Det är lätt att fatta beslut om sociala reformer. Det är svårare att finansiera dem. Det vet alla som hållit på med politik ett tag. Om man kan strunta i finansieringen och nästan tro att man kan finansiera reformer genom att genomföra skattesänkningar, då gör man det enkelt för sig på Socialdepartementet. Men man gör det inte särskilt enkelt för de människor som har att leva i den verklighet som det resulterar i – med höga räntor, hög arbetslöshet och förfärligt stora nedskärningar inom kommuner och landsting. Politiken måste hänga ihop inom alla departement och inom hela den budget som riksdagen har att ta ställning till.

Vi har genomfört en maxtaxa inom äldreomsorgen. Vi har genomfört kraftiga förstärkningar när det gäller tillsynen av äldreomsorgen. Men vi måste gå vidare med andra delar av äldreomsorgen. Den nationella utvecklingsplanen, som kommer att presenteras i vår, blir en proposition

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

till riksdagen. Därmed får vi anledning att här ta ställning till alla de delar som vi där kommer att föreslå.

Vi är redan i gång med några av de riktigt stora, viktiga förberedelserna. En av dem handlar om personalens kompetens. Vi kan i riksdagens kammare besluta om aldrig så bra reformer på äldreomsorgens område, men arbetet ska utföras av dem som finns i verksamheten. Det innebär att vi måste satsa på personalen, annars kommer vi att stå här med tomma löften. Därför är det som i dag görs inom ramen för kompetensstegen viktigt, men det gäller också fortsättningen med utbildningsvikariaten.

Personalen är den enskilt viktigaste faktorn – inte den enda – för höjd kvalitet inom äldreomsorgen. Då är det också rätt ordning att först satsa på personalen och sedan gå vidare med till exempel lagändringar och andra styrinstrument.

Anf. 43 ERIK ULLENHAG (fp) replik:

Fru talman! Nu gick Ylva Johansson in på grundkurs 1 B i socialdemokratisk retorik; de problem vi har beror på tre års borgerligt styre 1991–1994.

Det är inte ofta jag rekommenderar någon att läsa det som socialdemokrater skrivit, men läs Kjell-Olof Feldt. Läs vad han skrivit om det som föregick moraset. Läs vad Allan Larsson sade om att se ljust i tunneln, samtidigt som Folkpartiet sade att vi har en tickande arbetslöshetsbomb i detta land. Läs vad som hände i valrörelsen när ni lovade en sjätte semestervecka. Bengt Westerberg och Anne Wibbe gick ut och talade om vikten av att i tid sanera finanserna. Då gick ni ut på gator och torg och sade att Westerberg hade en felprogrammerad hjärna. Var lite försiktig med att tro att alla problem uppstod 1991–1994.

Jag konstaterar med tillfredsställelse att Ylva Johansson inte ifrågasätter bilden av att det under de tre åren hände en hel del på Socialdepartementet, egentligen mer än vad som skett under elva år med socialdemokratiskt styre.

Låt mig säga något om de planer ni lägger fram. Det lades fram en plan 1998. Ni var pressade i valrörelsen, för äldreomsorgen var på tapeten. Ni var pressade av verkligheten. Nu har det gått ett antal år och det ska läggas fram en ny plan, med ny minister på just detta område. Det vore intressant att analysera – för ni gör väl en analys innan ni lägger fram en ny plan – vad som gick snett med den plan som lades fram 1998. Hur kommer det sig att så många är oroliga för att de inte ska få ett boende? Hur kommer det sig att vi gång på gång får rapporter om vanvård? Hur kommer det sig att vi befinner oss i ett läge där äldreomsorgen inte fungerar? Vilka lärdomar drar ni av den förra nationella handlingsplanen, som uppenbarligen inte fungerat eftersom det behövs en ny? Vad var det ni inte uppfyllde i den? Var den kanske feltänkt redan från början?

Också jag ser fram emot att få möta väljarna. Jag tror att de som är funktionshindrade, och de som går på knä för att de tar hand om sina anhöriga, kommer att märka att den verklighet som är resultatet av Socialdemokraternas styre inte är en verklighet där alla är med, utan alldeles för många av de allra svagaste lämnas utanför. Den valdebatten ser även jag fram emot.

Anf. 44 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Jag är mycket stolt över det som vi har genomfört under de elva år som vi regerat Sverige. Tack vare den regeringsperioden är Sverige i dag ett av de mest framgångsrika och starka länderna i Europa, både när det gäller ekonomi, arbetsmarknad, välfärd och rättvisa. Vi vill fortsätta på den vägen. Det betyder inte att jag är nöjd, vilket jag inledde med att säga. Jag har en lång agenda. Det finns mycket mer att göra. Vi har genomfört många saker som vi är stolta över, men det betyder inte att det inte finns mer att göra.

Den intressanta frågan är: Vem har möjligheten, kraften, att genomföra de reformer som behövs för att alla verkligen ska vara med? Är det de som du tillhör numera – de som redan från början säger att vi ska ge oss på de sjuka och de arbetslösa för att kunna sänka skatterna? Eller är det vi som faktiskt har visat att vi klarar huvudlinjen och prioriterar både generösa välfärdssystem, stärkt välfärd, aktiv arbetsmarknadspolitik och starka finanser?

Att vi har klarat det betyder inte att vi saknar problem eller arbetsuppgifter på det sociala området. Det finns mycket som jag inte är nöjd med. Det finns många i dag som inte är med. Men den viktiga politiska frågan är: Vilken politik har möjlighet att se till att ännu fler kommer med? Är det den politik som i en europeisk jämförelse har lyckats med att få med kanske allra flest på vagnen, eller den politik som i jämförbara länder har lett till ökade klyftor och utanförskap?

Anf. 45 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag har tre frågor.

För det första: Tillgängligheten är avgörande. Står Ylva Johansson fast vid vad som står i handlingsplanen för hälso- och sjukvården om en förbättrad tillgänglighet genom en utbyggnad av primärvården och den familjemedicinska verksamheten, och i så fall hur?

För det andra: Patienten ska vara i centrum. Jag har lagt fram ett flertal förslag om att vi måste få en samlad patienträttighetslagstiftning och en finansiell samordning med kraft i. Vi måste få ett helt annat synsätt med patienten i centrum. Medborgarna måste få bättre information om väntetider och rankningssystem. Från alliansen har vi föreslagit en oberoende enhet på Socialstyrelsen. Vilka idéer har Ylva Johansson, och hur ser hon på våra förslag?

För det tredje: Personalen är nyckeln till framgång. Vi har här fått höra om Kompetensstegen. Vi stöder den. Vi har hört om ett annat förslag också, som vi stöder. Men vi måste göra mycket mer! Det ska till så mycket mer för att vi ska lyckas klara den långsiktiga personalförsörjningen.

I en tidning i dag presenteras en gemensam rapport från alliansen: *Världens viktigaste jobb måste uppvärderas – Om personalen i vården*. Det är en rapport som beskriver en rad konkreta förslag utöver det som Ylva Johansson hittills har orkat presentera på det här området. De kan leda till att vi tar ytterligare steg. Det handlar om att vi får en annan attityd till vårdjobben, men det finns också en rad konkreta förslag. Nog kan väl Ylva Johansson göra mer när det gäller personalsatsningar, och vad består det i så fall av?

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Anf. 46 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Vi har under en tioårsperiod förstärkt statbidragen till kommuner och landsting med ungefär 50 miljarder kronor. Det är en viktig förutsättning. I dag går de allra flesta kommuner och landsting med plus.

Det finns i dag ekonomiska förutsättningar i kommuner och landsting för att prioritera satsningar på personalen, också när det gäller anställningsvillkor och löner. Det finns utrymme för att göra prioriteringar i verksamheten.

Om man jämför kommuner som är styrda av politiker med olika politisk färg och ser hur mycket de faktiskt satsar på äldreomsorgen kan man tycka att den borgerliga alliansen borde vara lite orolig, särskilt om den som Kenneth Johansson säger att den inte heller vill ha någon centralstyrning eller pekpinnar från central nivå om hur pengarna ska användas. De stora satsningarna på äldreomsorgen eller äldreomsorgens personal ser vi inte i de kommuner som i dag har borgerlig majoritet. Hur tänker Kenneth Johansson åstadkomma detta om han samtidigt – som han sade i sitt huvudanförande – menar att vi inte ska ha någon centralstyrning eller några centrala regler på det här området?

Anf. 47 KENNETH JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Först ska jag ta upp detta med kommunernas ekonomi. Om vi fick se mindre av pekpinnar, klåfingrighet, stopplagar och uppi-frånperspektiv och mer av förtroende, lika villkor och bättre möjligheter för våra kommunala förtroendevalda är jag alldeles övertygad om att det skulle leda till bättre resultat. Jag är säker på att kommunalråden hemma i Gagnef, Leksand, Rättvik eller i någon kommun mycket bättre än Ylva Johansson kan bedöma hur man ska utforma verksamheten där. Man gör det lokalt i sin kommun i nära samarbete med anhöriga, med de äldre och med kommunala pensionärs- och handikappråd. Där sker processen.

Vi ska ha nationella målsättningar och göra uppföljningar och ha tillsyn, men bort med klåfingrigheten! Släpp fram initiativförmågan och kraften lokalt, så kommer Ylva Johansson att få se att det leder till resultat.

Jag fick inget svar på min fråga om tillgänglighet och om den familjemedicinska verksamheten. Den är viktig för Centerpartiet och för alliansen. Är den viktig för Ylva Johansson?

På min fråga om att sätta patienten i centrum fick jag heller inget svar. Ska vi ha en samlad patienträttslagstiftning eller inte? Det var min fråga.

Och när det gäller personalsatsningar lägger vi nu fram förslag om ökat personalinflytande, fler platser på läkarutbildningarna, om att fler uppgifter ska gå till sjuksköterskor och undersköterskor, om att satsa på en specialistutbildning för sjuksköterskor och så vidare. Jag kan göra listan lång. Det är konkreta åtgärder. Nationen, Sverige och regeringen har en viktig uppgift att ta sin del. Sedan ska sjukvårdshuvudmännen tillsammans med de fackliga organisationerna ta sin del. Tillsammans måste vi lösa en långsiktig personalförsörjning. Här är nyckeln till en viktig satsning för att vi ska nå en god hälso- och sjukvård och omsorg i framtiden.

Anf. 48 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Jag tror inte att de gamla, sjuka eller funktionshindrade som har stora behov tycker att det finns för mycket lagar och regler som styr deras rättigheter. Tvärtom känner sig många utlämnade till att hopas på att få gehör för sina behov i den kommunala organisationen. Jag tror att vi behöver mer av centrala regler, även om det är viktigt att alltid göra avvägningar så att vi inte hämmar den lokala utvecklingen.

Kenneth Johansson är svaret skyldig. Hur ska det system som Kenneth Johansson förespråkar se ut, där det ska vara mindre av regler på det sociala området och sjukvårdsområdet? Samtidigt har hans parti tänkt sig att regera ihop med Folkpartiet, som under sin tid i Socialdepartementet faktiskt införde centrala regler som gav enskilda utsatta människor större rättigheter. Det var dock inte alltid finansierat, men man ställde sig på de utsattas sida. Det har jag stor respekt för. Ni blir svaret skyldiga: Hur ska detta kunna konkretiseras i en gemensam politik?

Kenneth Johansson säger att han vill ta bort lagar och regler. Jag är mycket nyfiken på att nu när arbetsgrupperna ska presentera sina förslag få höra vilka lagar och regler det är som ska bort på sjukvårdens och socialpolitikens område för att det ska bli bättre i kommuner och lands-ting.

Lagen om driftsformer för offentliga sjukhus ska bort, har vi fått veta. Men den ska ersättas av en annan lagstiftning som på ett verkligt klåfing-rikt sätt hindrar landstingen att välja entreprenörer utifrån kvalitetskrite-rier genom att man ger en lagstadgad rätt för dem som arbetar i verksam-heten att ta över den. Snacka om att detaljreglera verksamheten och inte lita på de lokala politikerna!

Kenneth Johansson har ingen replik kvar. Men jag ser fram emot att få ta del av arbetsgruppernas förslag om vilka lagregleringar på det soci-ala området och sjukvårdsområdet som ska tas bort.

Anf. 49 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Fru talman! Statsrådet började med att säga att ni leder en stabil rege-ring. Jag kan bara konstatera att ni visserligen har lyckats enas om bud-ge-ten här, men till betänkandet har Vänstern och Miljöpartiet fogat 13 reservationer och 12 särskilda yttranden. Det är alltså både med hängslen och livrem, skulle jag vilja säga.

Ylva Johansson säger att vi diskuterar välfärdens kärna. Jag uppskat-tar naturligtvis att statsrådet är här och deltar i debatten. Samtidigt inne-bär det väl ett visst omyndigförklarande av hennes partikamrater i utskot-tet, som är representerade genom bara en enda person här i dag. Det kunde ha varit spännande att få ta debatten inom utskottet också, eller varför inte båda delarna? Jag saknar fler socialdemokratiska debattörer.

Så kommer jag till detta med den framtida finansieringen. Tillväxt, sade Ylva Johansson. Ja, det är vad det handlar om. Det handlar om att få folk i arbete. I dag är alltför många förtidspensionerade på 64 % utan möjlighet till rehabilitering. Om inte fler kommer i arbete kommer brom-sen för pensionerna att slå till 2007, och de som har arbetat och jobbat i Sveriges land och väntat på en trygg ålderdom får i stället en lägre pens-ion. Det kallar inte jag för välfärdens kärna.

Jag skulle över huvud taget vilja diskutera finansieringen av äldre-omsorgen. Nu säger statsrådet att man ska satsa 10 miljarder kronor på

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

tio år. Det är 1 miljard kronor om året. Det är mindre än Riksbankens inflationsmål. Moderaterna satsar däremot 10 miljarder på tre år för att stärka vården och omsorgen.

Jag har till statsrådets företrädare vädjat om en parlamentarisk utredning för att vi ska kunna diskutera finansieringen av äldreomsorgen, men han svarade då: Det behövs inte, för vi kan behålla skattetrycket. Folk kommer att jobba längre. Vi kommer att föda fler barn, och vi kommer att välkomna arbetskraftsinvandring.

Nu verkar det ändå som att statsrådet är lite orolig för finansieringen av äldreomsorgen i framtiden eftersom det behöver tillsättas mer pengar. Därför frågar jag: Skulle statsrådet kunna tänka sig att ånyo ta vår utsträckta hand när det gäller att över partigränserna diskutera vårdens framtida finansiering? Det tycker vi att de äldre är värda.

Anf. 50 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Cristina Husmark Pehrsson efterlyser fler socialdemokratiska debattörer. Jag kan försäkra att vi har gott om duktiga socialdemokratiska debattörer, så Cristina Husmark Pehrsson kan få sitt lystmäte om hon vill. Vi har gott om folk.

När det gäller finansieringen av äldreomsorgen är ju sanningen den, Cristina Husmark Pehrsson, att det är en tydlig ideologisk skillnad mellan våra partier. Den är tydligare än någonsin tidigare. Ni moderater säger att på några års sikt, som Centerpartiet vänligt nog har preciserat som två mandatperioder, ska skattenivån ned på genomsnittlig EU-nivå, OECD-nivå. Det är minus 20 % i skatteintäkter. Om ungefär tio år, vilket är om ungefär två mandatperioder, kommer antalet och andelen mycket gamla att öka kraftigt i vårt land. Det är precis då vi kanske behöver ökade skatteintäkter för att klara av ansvaret för äldreomsorgen och sjukvården. Därför finns det ingen möjlighet, som jag ser, att vi skulle kunna mötas när det gäller finansieringen av äldreomsorgen för framtiden. Vi står milslångt ifrån varandra, och det blir väljarna som får ta ställning till vilken modell det är som ska styra landet.

Ska vi också i fortsättningen finansiera äldreomsorgen och sjukvården gemensamt räcker det inte bara med att säga det. Då måste man också göra det, och ska man göra det måste man våga ta ansvar och kunna ta ansvar för en ekonomisk politik som innebär både höga skatter och ekonomisk tillväxt och låg arbetslöshet.

Vi har klarat det, och vi kommer att fortsätta att kunna klara det. Det är ingen lätt uppgift, men vi har klarat det väsentligt bättre än alla jämförbara länder. Vi vill fortsätta på den vägen, och jag räknar med att vi kan få väljarnas stöd för detta.

Anf. 51 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Fru talman! 64 % har Socialdemokraterna satt som en gräns för förtidspensioner. Sedan ska de få höjd skatt på det. Jag tycker att det talar sitt tydliga språk.

Regeringens egen långtidsutredning har om framtiden sagt att det 2020 kommer att vara dubbelt så många äldre som det är i dag. Samtidigt finns det risk att vi kan få en inflationsboom och negativ tillväxt. Vi ska veta om att det 1970 fanns elva personer som förvärvsarbetade per 80-åring. I dag är det ungefär fem personer som arbetar per 80-åring. Och

när jag blir 80 år kommer det att vara en, möjligtvis två, som förvärvsarbetar per 80-åring. De ska dessutom, med Ylva Johanssons politik, få högre skatt. Bäva månde våra barn och barnbarn!

Jag tycker att det är dags att vi tar den här situationen på allvar. Och jag vädjar återigen: Låt oss finna en finansiering för att trygga de äldres vård och omsorg som håller över tid och håller över val! Men detta viftar statsrådet bara bort med att säga att vi står milsvitt ifrån varandra. Jag undrar vad de äldre säger som lyssnar på det här. Jag vädjar om detta, och socialministern viftar bara bort det på det här viset.

Dessutom tycker jag att mycket som har varit uppe i diskussionen i dag om sjukvården tål att diskuteras många gånger. Och jag har en sista fråga till statsrådet. Stopplagen har vi diskuterat. Men hur kan det komma sig – och vad säger egentligen statsrådet om det – att Stockholm Care AB, ett landstingsägt bolag, tar emot privatfinansierade, privatförsäkrade patienter från utlandet? De ska däremot förbjudas i Sverige. Jag säger inte att vi ska ha detta, men jag säger: Hur kan statsrådet låta bli att tycka till om en sådan vård, att Socialdemokraterna själva har ett aktiebolag som tar emot försäkringspatienter?

Anf. 52 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Cristina Husmark Pehrsson tycks leva i en egen verklighetsuppfattning, och det kanske man måste göra för att stå för en sådan orättvis fördelningspolitik som Moderaterna gör. Jag förstår uppriktigt talat inte hur man kan argumentera för att försörjningskvoten radikalt kommer att försämrats i framtiden – färre arbetande ska försörja väldigt många fler – och komma fram till slutsatsen att det är bäst att vi sänker skattetrycket med 20 % och minskar intäkterna till det gemensamma med 250 miljarder. Hur kan man komma till den slutsatsen utifrån detta? Jag förstår uppriktigt talat inte det. Förhoppningsvis förstår inte Cristina Husmark Pehrsson det heller – jag vet att Cristina Husmark Pehrsson inte har någon mer replik.

Vi har naturligtvis en utmaning framöver när det gäller att finansiera en åldrande befolkning, men den är inte fullt så nattsvart som de försörjningskvoter som Cristina Husmark Pehrsson redogör för. Det är en rejäl utmaning – det vill jag erkänna. Men det är inte så att det är någon överväldigande svår utmaning att klara, men det förutsätter att vi har en väldigt stor andel av befolkningen i arbete. Därför är det så viktigt att vi nu lyckas med att minska sjuktagen, minska långtidssjukskrivningarna och minska förtidspensioneringarna. Det är viktigt att vi lyckas med att ha ett ständigt ökande antal riktiga arbeten, att vi lyckas med en aktiv arbetsmarknadspolitik och att vi klarar av att ha starka finanser.

Kan vi fortsätta den politiken kommer vi att klara också de allvarliga utmaningar som vi möter med en åldrande befolkning. Men om vi släpper taget och säger att vi ska sänka skatten med 250 miljarder kommer vi verkligen att få problem.

Anf. 53 ANNE MARIE BRODÉN (m):

Fru talman! Vi har hört under debatten en hel del om hur det ser ut i Sverige i dag. Jag tänker beröra lite när det gäller just hälsofrågorna för de handikappade, funktionshindrade, och också folkhälsofrågorna. Jag står naturligtvis bakom det som tidigare har sagts när det gäller de mode-

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

rata förslagen i budgeten. Jag vill också poängtera de stora satsningar som görs inte minst när det gäller vårdgarantin och tillgängligheten men också kvalitetsförbättringar inom vården.

Jag kommer som sagt att prata en hel del om och peka på folkhälsofrågorna. Det är då viktigt att fundera över hur det ser ut i Sverige i dag.

Fru talman! När man tittar i olika rapporter kan man konstatera att människor inte upplever att de har den hälsa som vi pratar om i många olika sammanhang. Att hälsan är en mänsklig rättighet och att alla människor har lika värde slår man fast i FN:s deklarationer. Det andra som vi brukar upprepa när det gäller WHO:s hälsobegrepp är ju att vi ser hälsa som en resurs i det dagliga livet. Livsstilen, miljön, den sociala situationen och ekonomin är sådana saker som påverkar vår upplevda hälsa.

Hur är det då i Sverige? Ja, tyvärr är det så här: 70 % av männen upplever att de har en god hälsa. 30 % av männen i Sverige upplever alltså inte detta. Och 36 % av kvinnorna upplever inte heller att de har en god hälsa. Därför finns det anledning att göra mer saker inom folkhälsoområdet.

Vi moderater föreslår att vi ska lägga ut mer pengar i kommuner och landsting, att vi ska lyfta pengar från Folkhälsoinstitutets budgetram på drygt 130 miljoner och lägga 40 miljoner på regionalt och kommunalt folkhälsoarbete och 20 miljoner på alkohol- och narkotikaförebyggande arbete.

Det är som flera har sagt tidigare. Att förebygga och gå in tidigt och göra insatser lönar sig. Hur ser det då ut med Folkhälsoinstitutet och de insatser som de gör därifrån? Har de lyckats? Den frågan måste man ställa sig. Det är därför som vi också talar om att vi ser att Folkhälsoinstitutet kan avvecklas till 2008. Vi ser andra möjligheter med ett institut för medicin och hälsa som mer sysslar med forskning. Men framför allt ser vi att medel kan lyftas över, som jag nämnde, till regionalt och kommunalt folkhälsoarbete.

Fru talman! Jag hade förmånen att lyssna på Bengt Saltin, en professor i fysiologi och idrottsrelaterad forskning, förra veckan. Han arbetar i Köpenhamn. Han lyfte fram några intressanta jämförelser när det gällde Sverige och Danmark. Ni vet precis som jag att Danmark ligger lite efter Sverige i vissa delar när det gäller folkhälsan. Men de har verkligen tagit tag i det, och de har många intressanta saker att lära ut.

Bengt Saltin är också gästprofessor här i Sverige vid ett universitet. Han pekade på att man i Danmark har lyckats mycket bättre med fysisk aktivitet på recept. Varför har man gjort det? Det kan man knyta till många olika saker, säger han. Han är också pappa till materialet man använder där. En tydlig sak är att man mycket mer har pekat på det vetenskapliga i att använda fysisk aktivitet på recept.

Det andra är att man tydligt har riktat det till läkargruppen. Läkargruppen, som vi alla vet, är många av de allmänläkare, husläkare och familjeläkare som vi har talat om här tidigare. I Danmark är nästan 100 % privata inom allmänläkarkåren. Där har man fått ett oerhört genomslag för just fysisk aktivitet på recept.

I Sverige tar det mycket längre tid. Han pekade också på att en orsak kan vara att vi har den struktur vi har. Det ska gå via landstingen som sedan i sin tur ska försöka påverka. Vi ser olika exempel runtom i Sve-

rige på att det tar lång tid att få just den förändring till stånd som han pekar på går så mycket snabbare i Danmark.

En annan sak som han sade är också viktig. Det gäller det regionala stödet och det kommunala stödet. Man går nu i gång med en stor satsning som man kallar för Kram. Kram står för kost, rökning, alkohol och motion. Det intressanta med den satsningen är att man väljer ut fyra pilotkommuner där alla invånare i kommunen ska få en hälsoundersökning och ett hälsosamtal.

Det gör man för att man tror att det ska kunna ske överallt i Danmark. Men man gör det med inslag av privata stiftelser som satsar 13 miljoner och från det nationella som satsar 13 miljoner till dessa fyra kommuner. Man är också övertygad om att inställningen i Danmark till att individen själv måste ha möjlighet att utveckla sin hälsa kommer att visa sig ha stor betydelse. Regionalt och lokalt stöd är väldigt viktigt i folkhälsoarbetet.

Fru talman! En annan sak som man också kan fundera över är hur kommuner och landsting arbetar med hälsoarbete inte minst för sina egna anställda. När man tittar på statistiken runtom i Sverige ser man tyvärr alldeles för höga sjuktal.

Ett intressant exempel på hur man försöker vända detta är Sunne kommun i Värmland. Ni kanske har sett Dagens Industri från den 12 december. Där pekas det på att man nu satsar aktivt på att förbättra hälsan för de anställda. Man gör det på flera olika sätt.

Det intressanta med satsningarna är att man har lyckats vända en kommun från en förlust till ett plusresultat i budgeten för att man just har fått personalen att motionera mer och vara mer aktiv.

Samtidigt har man nu beslutat som första kommun i Sverige att upphandla privata försäkringar för att komma till sjukvården inom en vecka. Då kan man ställa sig frågan: Är det bra eller dåligt? Det visar i alla fall på att sjukvården har oerhört stor betydelse för att hälsan och det förebyggande arbetet ska fungera väl. Även om man nu talar varmt om vårdgarantin vet vi att det inte riktigt är så det fungerar.

Fru talman! Jag ska gå vidare och kort nämna att vi har två stora satsningar i vår handikappolitik. Det ena är hjälpmedelsgarantin. Flera har berört det här tidigare. Det är oerhört märkligt att trots att man vet att människor behöver dessa hjälpmedel för rehabilitering och för människors upplevda hälsa är oerhört svårt att få igenom en garanti här i kam-maren. Det är också oerhört svårt för många att få just det hjälpmedel som de behöver och få det i tid.

Fru talman! Det andra är detta med LSS. Det är en väldigt viktig reform. Den är berörd här. Vi avsätter pengar för en statlig finansiering av detta. Det är självklart att det ska finansieras. Men det är också självklart när man lyfter de 20 första timmarna från kommunen till det statliga att det verkligen blir en rättighetslag värd namnet. Det tycker vi är oerhört angeläget.

Jag sitter själv i den utredning som tittar på detta. Vi ser många bekymmer med hur det fungerar i dag trots att man från socialdemokratiskt håll säger att det inte finns så stora bekymmer i Sverige. Just i den här utredningen har vi haft chansen att titta på detta och se hur många brister det finns. Man går inte från ord till handling. Man lovar mycket men håller kanske tunt.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Fru talman! Detta är oerhört viktiga frågor. De kommer att ha avgörande betydelse för fortsättningen av människors upplevda hälsa här i Sverige. Eftersom vi inte har fått gehör hos regeringen eller vänsterkartellen för dessa satsningar kommer vi att fortsätta att arbeta för att få möjligheten att genomföra detta.

Fru talman! Sverige behöver en ny regering.

Anf. 54 Andre vice talman KERSTIN HEINEMANN (fp):

Fru talman! Jag ska börja mitt anförande med att kommentera replikskiftet mellan Jan Lindholm och Kenneth Johansson. Jan Lindholm påstod att vi sade nej till stopplagen för att vi ville att människor skulle kunna köpa sig förbi vårdköer. Det är inte sant. Jan Lindholm borde erkänna det för protokollet här i riksdagen och inte fara med saker som inte är sanna.

Fru talman! Nu ska jag gå över till det jag tänkte säga. Jag tänker beröra två av punkterna i Folkpartiets särskilda yttrande. Det handlar om funktionshinder. Det är naturligtvis både fysiska och psykiska funktionshinder vi menar och även psykiatri.

Vi har i våra motioner på de områdena många förslag. Jag ska i dag bara beröra dem som finns i detta betänkande. Vi kommer att behandla dessa frågor ännu mer, både handikapp och psykiatri, i vår när vi startar igen.

Assistansutredningen har nu lagt fram sitt delbetänkande, och det ska remissbehandlas. Vi har från utskottet blivit eniga om och fått riksdagens beslut om att vi också ska se över den framtida finansieringen av assistansreformen. Det är krav som vi från Folkpartiets sida har ställt under många år.

För att vi ska kunna få ett verkligt genomslag för den personliga assistans som vi ser som så viktig måste staten ta över finansieringsansvaret. Det kan inte vara så som det är i dag att enskilda människor anklagas för att dränera kommunens ekonomi därför att de har stora hjälpbehov. Det hoppas jag verkligen ska bli resultatet så småningom.

Vi vill också återinföra en del av de rättigheter som fanns i den ursprungliga reformen. Det gäller bland annat att barn ska kunna få ha sin personliga assistent med sig i skolan och att även vuxna ska kunna ha rätt till personlig assistans vid studier. För det har vi avsatt 300 miljoner kronor för år 2006 och framåt. Vi har också avsatt pengar för att finansiera att man tar bort de 20 timmar som kommunerna nu har ansvaret för.

Fru talman! Jag vill ytterligare en gång säga något om tillgängligheten för funktionshindrade. Målet ska vara uppnått till år 2010. Nu är det snart år 2006, och mycket återstår att göra. Vi fortsätter som vi har gjort hela tiden att hävda ansvars- och finansieringsprincipen. Men vi fortsätter också att hävda att tillgänglighetsarbetet måste få en bättre fart och att det behövs ett statligt stimulansbidrag. Vi har därför avsatt ½ miljard kronor per budgetår i fem år för att se till att det vi har fattat beslut om här i riksdagen i stor enighet också blir verklighet.

Det handlar inte bara om att komma in genom dörrar och uppför trappor. Tillgänglighet handlar om så mycket mer. Det är mycket kvar att göra innan vi kan säga att tillgängligheten fungerar bra i vårt samhälle. De som har ett funktionshinder möter just det som ordet betyder, hinder på grund av en funktionsnedsättning. Det är vårt och samhällets skyldig-

het att riva de hindren. Hindren finns överallt i samhället, och hindren varierar beroende på vilken funktionsnedsättning man har. Det är allt runt detta som vi måste analysera och åtgärda.

Fru talman! I vår reservation nr 46 tar vi upp en fortsatt finansiering av det handikapphistoriska centret. Handikapphistoriska Föreningen har sedan hösten 2000 byggt upp centret med hjälp av projektpengar. Projektet avslutas vid utgången av detta år. För att komma vidare när det gäller att förbättra funktionshindrades situation behövs också tillgång till handikapphistorien.

I dag har forskningen kring funktionshinder äntligen kommit i gång på högskolor och universitet, och då är den dokumentation, den information och de kunskaper som nu byggts upp i en databas verkligen värdefulla för den framtida forskningen kring funktionshinder. De anslag som skulle behövas för att kunna driva den här verksamheten i fortsättningen handlar om ungefär 2 miljoner kronor per år. Det är sorgligt att regeringen inte har insett värdet av det som Handikapphistoriska Föreningen har arbetat fram. Från Folkpartiet har vi begärt att regeringen snabbt utreder möjligheten att stärka förutsättningarna för en permanent verksamhet. Jag hoppas att majoriteten här i kammaren kan ta åt sig av detta och trots att motionen är avslagen se till att Handikapphistoriskt Center kan fortsätta.

Fru talman! Bilstödet är en ständigt återkommande fråga i budgeten. Pengarna räcker aldrig för hela året. Vi måste få en ordning som gör att människor som har fått bifall på sin ansökan om bilstöd också får sin bil när den är färdig. Det är alltid samma sak varje år. Vi måste hitta en lösning så att människor får bilstödet.

Vi väntar också med spänning på en proposition om bilstödet och inte minst ändrade regler när det gäller till exempel föräldrabegreppet. Senast i går fick jag ett mejl från förtvivlade fosterföräldrar som sedan 1992 har tagit ansvar för ett svårt handikappat barn men inte kan få bilstöd, fast de har särskilt förordnande från domstol som vårdnadshavare.

När de biologiska föräldrarna inte vill eller kan ha vårdnad om sitt barn och andra tar på sig arbetet och ansvaret förnekas det barnet rättigheter som andra barn helt klart har. Det här måste ändras, och jag förväntar mig att vi får den här propositionen snart.

Fru talman! Psykiatrin har varit aktuell under många år nu. Det har till och med tillsatts en psykiatrisamordnare. Ändå finns det stora brister. Brister finns vad gäller både tillgänglighet och kvalitet. Psykiatrin har inte fått del av de anslag som har tillskjutits kommuner och landsting. Kanske beror det på att de psykiskt sjuka och deras anhöriga inte har tillräckligt höga röster. Psykiskt sjuka har ofta en stämpel på sig och vill inte gärna tala om sjukdomen. Här kan man verkligen tala om det glömda Sverige. Folkpartiet har därför föreslagit större statliga bidrag till psykiatrin än regeringen. Vi är beredda att fortsätta göra det även när statens pengar tar slut, år 2007.

Det behövs ökade resurser på många områden inom psykiatrin. Hur pengarna ska användas anser vi att verksamheten själv ska få avgöra. Det innebär att vi underkänner regeringens sätt att hantera de statliga bidrag som hittills har fördelats efter särskilda ansökningar. Kanske är situationen i Stockholm ett bra exempel på det. De har inte kunnat göra av med de

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

här pengarna. Det kanske vore bättre om de själva fick förfoga över dem och rätta till bristerna.

Vi tycker att det är bra att vårdgarantin utvecklas och även omfattar psykisk sjukdom, men även missbruk borde omfattas. Vi måste betrakta psykiska sjukdomar som vad de är – de är sjukdomar!

En besöksgaranti måste införas inom barn- och ungdomspsykiatrin. Många skulle få en mycket bättre situation om de fick vård i tid. Det gäller inte minst barn och ungdomar. En tidig diagnos och en tidig behandling är en säkerhet för att slippa det stora lidandet i framtiden både för dem själva och för familjerna men naturligtvis också för samhället.

Det är bland annat de här frågorna som vi har prioriterat i vår budget. Det är saker som vi har arbetat för i många, många år, och jag är säker på att vi kommer att göra så även i fortsättningen. Därför, fru talman, är jag faktiskt stolt över att tillhöra Folkpartiet, som prioriterar de här frågorna.

Vårt budgetförslag har redan fallit här i riksdagen, men de som vill läsa mer om våra förslag kan läsa vårt särskilda yttrande som finns med i betänkandet.

Anf. 55 JAN LINDHOLM (mp) replik:

Fru talman! Kerstin Heinemann påstår att jag skulle ha missuppfattat hur man får tillgång till vård på de sjukhus som Kerstin Heinemann och andra företrädare för de borgerliga partierna anser skulle vara möjliga att tillskapa om lagen om driftsformer för offentligt finansierade sjukhus inte hade blivit verklighet. Jag har debatterat det här i kammaren ett flertal gånger, och jag har gjort det även med borgerliga ledamöter på andra platser i landet. Då har jag tydligt fått beskrivningen att det finns en möjlighet att på något sätt få tillgång till den här outnyttjade vårdresursen.

Jag skulle nu vilja få ett klart och tydligt besked om vem det är som har möjlighet att få tillgång till den här vårdresursen och på vilket sätt. Hur ska det gå till att få den vårdplats som inte finns inom ramen för den prioriterade verksamheten, som levereras av det offentligt eller det privat drivna sjukhuset på uppdrag av det offentliga och med offentliga medel som ryms inom någon form av prioriteringsordning där de som har störst behov får vård, enligt grundprincipen att det ska vara lika för alla? Eftersom ni påstår att er lösning skulle ge mer vård, att någon ytterligare skulle kunna få vård, måste ni ju kunna förklara hur det ska gå till. Jag har flera gånger hört beskrivningar på det, och jag har tolkat dem på det sättet, för det har ju sagts, att man genom en avgift skulle kunna köpa ett läkarlag som kan operera i en operationssal som inte ingår i den offentligt finansierade verksamheten. Förklara det för mig då, om jag nu har fel!

Anf. 56 Andre vice talman KERSTIN HEINEMANN (fp) replik:

Fru talman! Våra förslag om att sjukhus ska kunna drivas även av andra vårdgivare än landstingen handlar om, som Kenneth Johansson förklarade här i replikomgången, att man driver dem med offentliga medel, fast det är en annan vårdgivare och andra anställda än de landstingsanställda. Det är väl inte så väldigt svårt att förstå. Vi har ju redan det här, inte minst inom primärvården. Vi fattade ju beslut om primärvårdens framtid här i riksdagen för ett antal år sedan.

När det gäller försäkringar tycker jag att det är lite märkligt att man anklagar oss för något som inte är sant, när situationen i dag är sådan att väldigt många företag och privatpersoner är tvungna att teckna privata försäkringar för att i rimlig tid få vård.

Jag har bekanta som har väntat jättelänge på olika typer av operationer. De är lite äldre men har kanske sparat en slant. De har tagit sina sparpengar, för de orkar inte lida längre av de smärtor som de har. De har stått i kö i den sjukvårdsorganisation som vi har i dag i årtal. Vad de har att göra är att ta smärtstillande tabletter som gör dem ännu sämre. Det är nu som människor har fått lov att satsa på privata försäkringar. Se hur många företag som gör det för att deras anställda ska få snabb vård.

Vi vill ha fler vårdgivare och ett större utbud. Men vi vill också, som vi klart och tydligt har sagt, ha vården gemensamt finansierad och efter behov.

Anf. 57 JAN LINDHOLM (mp) replik:

Fru talman! Jag fick inget svar på min fråga. Nu beskrev Kerstin Heinemann precis den verklighet som vi har skapat med lagen om driftsformer för offentligt finansierade sjukhus, nämligen att ha sjukhus i offentlig regi och att landstingen, i den mån de så önskar, har möjlighet att erbjuda olika privata vårdgivare – antagligen företag av olika slag eller andra typer av organisationsformer – att driva sjukhusen enligt de regler som finns i regelverket. Det betyder att man kan lägga ut olika delar av vårdverksamhet på entreprenad. Det skulle alltså ge möjlighet att få vård av olika vårdgivare.

Ni påstår att det här skulle ge mer vård. Ni påstår att det skulle innebära någon form av förbättring, att någon skulle kunna få tillgång till vårdresurser som i dag inte utnyttjas. När det beskrivs av er i olika debatter handlar det alltid om att för att få tillgång till vården – oavsett om läkarlaget arbetar på ett offentligt sjukhus och är offentligt betalt eller om det arbetar i exempelvis en operationssal och verksamheten drivs av ett företag – måste man ha ytterligare någon resurs för att kunna utnyttja den resurs som står outnyttjad för att det ska bli något mervärde.

Min fråga handlar om hur ni bär er åt. Vad är det för något? På vilket sätt får jag som vårdkonsument tillgång till detta? Jag har bara hört varianten att det ska vara någon form av försäkring som gör att jag får möjlighet att köpa in mig. Det som sker i dag är naturligtvis inte något lyckat, som Kerstin Heinemann skriver. Men vad finns det för andra vägar?

Anf. 58 Andre vice talman KERSTIN HEINEMANN (fp) replik:

Herr talman! Jag vet inte vad Jan Lindholm har hört och upplever. Han har i alla fall tolkat våra förslag totalt fel. Det finns ingenting som säger att vi vill skapa en verksamhet som skulle vara enbart för människor som har råd att ta försäkringar. Det existerar inte.

Egentligen kan man väl undra om inte den lag som ni nu införde var en väldigt onödig lag. Det gick ju faktiskt att driva privat verksamhet på sjukhus. Det har gjorts väldigt framgångsrikt. Alla de exempel som finns har nämnts. Vi har Reumatikersjukhuset, S:t Göran och ännu fler. Man blev rädd på något vis och tänkte: Oj, hjälp, här får vi kanske riktigt duktiga privata vårdgivare som är effektiva och verkligen kan ta hand om patienterna. Då slår vi till med en lag.

Det är en onödig lag som bara har ställt till en massa bekymmer. Den har inte fört vården framåt på något vis. Vi tror nämligen att en mångfald av vårdgivare leder till utveckling. Det har vi sett bland annat i Västmanland där vi fick ganska många olika vårdgivare inom primärvården. Där har primärvården utvecklats. Det har kommit in nya idéer, man har blivit effektivare och man har blivit duktigare på många områden. Vi tycker att man ska låta människor få utvecklas. Det ska naturligtvis ske inom hälso- och sjukvårdens alla ramar och alla medicinska och etiska regler. Men släpp loss människor! Låt dem få tillföra sjukvården många nya idéer. Då kommer medborgarna här i Sverige att få en mycket bättre sjukvård i framtiden.

Anf. 59 ULRIK LINDGREN (kd):

Herr talman! Till själva grunden för ett jämställt samhälle hör att vi får kvinnofrid och att fysiskt och psykiskt våld mot kvinnor blir effektivt stoppat.

Under mandatperioden har Kristdemokraterna återkommit till behovet av stöd till och utveckling av kvinnojourerna, och det inkluderar att även staten ska bidra ekonomiskt till kvinnojourernas arbete.

I början av den här mandatperioden behövdes ingen ekonomisk förstärkning av kvinnojourerna, enligt vänstermajoriteten i riksdagen. Därefter brydde sig regeringen inte om att verkställa ett riksdagsbeslut som var tänkt att driva arbetet framåt, nämligen att inventera i vilken utsträckning det finns handlingsplaner mot kvinnovåldet i kommunerna. Enligt riksdagens uppdrag skulle regeringen återkomma till riksdagen med förslag på hur kommunerna skulle kunna ta ett mer systematiskt ansvar för arbetet med våldsutsatta kvinnor.

Nu har regeringen börjat lossna ur sina startblock. Regeringen har satsat mer pengar, 77,5 miljoner nästa år. Det är välkommet, tycker Kristdemokraterna, men vi lägger 110 miljoner kronor plus 20 miljoner kronor i vårt alternativa budgetförslag för nästa år på satsningen mot våldet mot kvinnor. Vi lägger dock pengarna under ett annat utgiftsområde, nämligen rättsväsendet. Vi tycker att det är träffande att betrakta kvinnojourer som ett brottsofferarbete. Därför tycker vi också att Brottsoffermyndigheten bör överta länsstyrelsernas och Socialstyrelsens fördelning av statsbidragen till kvinnojourerna.

Utskottet skriver att det är viktigt att kommunerna inte använder de här nya pengarna som skäl för att minska sina insatser. Jag vill tillägga att det är viktigt att det offentliga inte tar över frivilligorganisationernas arbete med kvinno- och tjejjourer. Frivilligarbetet har kvaliteter som kommunerna svårt kan erbjuda. Men rätt avvägt kan det ökande offentliga stödet naturligtvis bli en mycket god injektion som ger kvinnojourerna ny kraft och innebär att fler kommuner får ett kvinnojourarbete.

Det andra riksdagsuppdraget till regeringen om hur kommunerna skulle kunna ta ett mer systematiskt ansvar för arbetet med våldsutsatta kvinnor är fortfarande inte klart. Utredningstiden är förlängd igen till juni 2006. Det innebär att det fortfarande är aktuellt att ställa en viktig och svår fråga till landets regering: När får landets våldsutsatta kvinnor ett helt skydd och svar på hur kvinnofrid ska nås i landet?

Herr talman! I reservation 35 talar Moderaterna och Folkpartiet för en tak-över-huvudet-garanti angående hemlösheten. I reservation 36 talar Kristdemokraterna för att socialtjänstlagen också i praktiken ska ge stöd för boende som en social rättighet, det vill säga att vi får en klar lagstadgad rätt till bostad. Majoriteten säger att ytterligare åtgärder behöver vidtas men landar likväl i att riksdagen inte behöver ta något särskilt initiativ just nu.

Frågan är varför dessa oppositionsförslag avvisas. Vi är ju fullständigt eniga om att hemlöshet är ovärdigt ett välfärdssamhälle. Vi skulle kunna göra mer. En nationell kartläggning av hemlöshetens omfattning pågår för närvarande, och utredningen om vräkning och hemlöshet bland barnfamiljer har lämnat flera förslag som säkert skulle kunna föra frågan framåt om de genomfördes. De bereds för närvarande av regeringen, är det enda beskedet i betänkandet. Vad hindrar egentligen att den socialdemokratiska regeringen uttalar en tak-över-huvudet-garanti eller går ett steg till och inför en lagstadgad rätt till bostad? Detta framför vi i vår reservation 36, som jag yrkar bifall till, herr talman.

I ett annat betänkande om arbetet med att förverkliga FN:s barnkonvention i Sverige, som är på väg och som vi behandlar efter jul, betonas barnets intresse och att socialtjänsten måste få verktyg att i första hand se till barnets intresse. Denna intressefokusering på barnets rätt borde gälla även i detta betänkande. Vräkning av barnfamiljer kan aldrig sägas ligga i barnets intresse. Det är destruktivt, och det är dessutom dyrt eftersom socialtjänstlagen ändå alltid är tvingande. Man måste på något sätt sörja för familjen. Varför då låta vräkning pågå? Varför inte bli effektivare genom en tak-över-huvudet-garanti eller en formulering om rätt till bostad i lagstiftningen?

Kristdemokraterna har hela mandatperioden frågat när regeringen tänker återta kapaciteten i missbrukarvården. Vi välkomnar de insatser som regeringen nu gör. Det finns nämligen mycket att göra efter elva års socialdemokratiskt nedrustande av missbrukarvården. Man ska notera att det fortfarande inte går åt rätt håll. Vi menar att frivilligorganisationerna inte får den uppmärksamhet de förtjänar. Frivilligorganisationerna minskar fortfarande sina insatser på grund av att de helt enkelt inte blir anlitade av det offentliga i den utsträckning som fordras och som behovet egentligen anger.

Kristdemokraterna anvisar i sin budget 50 miljoner för 2006 och 2007 för vården av missbrukare, och vi anser att frivilligorganisationerna ska vara i fokus för ett sådant ekonomiskt stöd. Vi anvisar också 50 miljoner 2006 och 25 miljoner 2007 och 2008 till frivilligorganisationerna för narkotikaprevention och för åtgärder mot spelberoende. Vi är övertygade om att frivilligorganisationerna skulle kunna spela en större roll också vad gäller spelberoendet, helt i enlighet med Folkhälsoinstitutets handlingsplan.

Majoriteten anvisar en fördubbling av anslaget mot spelberoende från 14 till 29 miljoner kronor nästa år, men det är fortfarande en mycket liten rännil jämfört med behovet. Staten tjänar 6 miljarder kronor per år på sin spelverksamhet. Den socialdemokratiska politiken syftar till att öka de inkomsterna. Den syftar till en maximering av den vinst som man kan få ut på det här området. På det här området är vinst nämligen inte fult, utan

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

den socialdemokratiska regeringen betraktar det som en framgång att man har ett så framgångsrikt statligt bolag på det här området.

I vår gemensamma reservation med Folkpartiet och Centern, nr 9, välkomnar vi naturligtvis de åtgärder som nu redovisas och den ekonomiska förstärkning som aviseras för området, men behovet är mycket större, som sagt var. Rätt ordning vore naturligtvis att spelverksamheten också tar ansvar för de skador den åstadkommer, att vi får den ordning som Folkhälsoinstitutet föreslår, nämligen att det ur överskottet avsätts medel för att mildra skadorna och minska spelberoendet.

Med tanke på de starka kommersiella, och statliga, intressen som finns här och som är i rörelse ser vi det som mycket angeläget att man gör som vi säger i reservation 9 och tillsätter en parlamentarisk utredning som mer kraftfullt ser över vad man ska kunna göra åt det ökade spelandet och spelberoendet.

Herr talman! Beträffande bilstödet kan vi konstatera att Socialdemokraterna sedan slutet på 90-talet inte har fått ordning på hur vi ska hantera det sedan de bestämde att anslaget inte får överskridas. Dels vet inte verkstäderna som bilanpassar och inte heller de bilstödsberättigade om det finns pengar det år bilen ska anpassas och de skulle behöva sin bil, dels underlåter majoriteten år efter år att skriva de regler som fordras, om det ska vara fråga om ett lotteri om man får sin bilanpassning eller om det ska vara efter behov – som det egentligen sägs att det ska handla om.

Kristdemokraterna anvisar för nästa år 100 miljoner mer för att från början skapa ekonomisk förutsägbarhet i systemet om vad som gäller. Väljer man att inte göra det måste man i stället omreglera bilstödet från att vara en rättighet. Man måste säga det klart ut: Nej, nu är detta inte längre en rättighet. Det har i praktiken visat sig att det inte är det.

Jämför gärna med kommunerna, som får rättighetslagar som de ska uppfylla oavsett om det finns ekonomisk täckning eller inte. Men när det gäller ett statligt åtagande där man formulerar sig i rättighetstermer gäller plötsligt inte rättighet, utan bara om det finns pengar.

Här tycker vi att man borde ta fasta på Bilstödsutredningen, som ju är klar och som har en del intressanta förslag. Det är bland annat att öppna för fler grupper och att det ska bli en kommunal möjlighet att ge bilstöd. Det skulle vara framkomligt som ett mycket gångbart alternativ till färdtjänst. Bilstödsutredningen visar också att detta kan vara ekonomiskt fördelaktigt för det offentliga. Men vi har fortfarande inte förslaget från regeringen.

Herr talman! Jag ser fram emot bifall till reservation nr 36, som jag yrkade på tidigare.

Anf. 60 ELINA LINNA (v):

Herr talman! Det har varit en bra och intressant debatt under ett antal timmar, och vi ska fortsätta lite till.

Under den mandatperiod som jag har varit med i riksdagen har Vänsterpartiet enträget arbetat för att höja stödet till kommun- och landstingssektorn så att dessa bättre klarar av sitt viktiga arbete med att erbjuda god vård och omsorg. Vi har lyckats höja de generella statsbidragen i de budgetar som vi har kommit överens om med regeringen och Miljöpartiet.

Visst är det så att vården och omsorgen fungerar väl på många håll i vårt land, men vi ska inte heller blunda för att det finns brister och att dessa brister måste åtgärdas. Jag kommer i mitt anförande att lyfta upp förslag till åtgärder som Vänsterpartiet har i betänkandet.

Det första handlar om äldre och läkemedel. I Statens folkhälsoinstituts folkhälsopolitiska rapport kan vi läsa att läkemedel dominerar helt bland olika medicinska behandlingsformer för äldre. 35 % av alla läkemedel ordinerar till åldersgruppen 75 år och äldre. 70–90 % av de äldre använder någon form av läkemedel, i medeltal tre–fem preparat per person. Det är inte ovanligt att äldre patienter samtidigt har ett tiotal läkemedel som skrivits ut av flera olika läkare.

På många håll har man påbörjat läkemedelsgenomgångar, och det är bra. Men det finns en brist i själva preparaten också. Läkemedlen är sällan eller aldrig utprovade på äldre. Det innebär att när läkemedelsföretagen redovisar biverkningar grundar sig redovisningen oftast på läkemedelsprövningar som är utförda på yngre personer, oftast män. I detta sammanhang vill jag påpeka att det är bra att regeringen nu har gett Läkemedelsverket i uppdrag att se över läkemedlen utifrån ett genusperspektiv, men vi anser att Läkemedelsverket inte heller ska godkänna läkemedel som inte provats ut på äldre. Vi vet att äldres kroppar är skörrare och att de därför drabbas i mycket högre grad av biverkningar än yngre personer.

Vi har diskuterat demens här tidigare, och jag vill passa på att påpeka att när det gäller demensvården är vi i Vänsterpartiet också bekymrade över bristen, att så många som drabbas inte får en diagnos. I den frågan har vi ett särskilt yttrande i betänkandet.

Herr talman! Enligt uppgifter jag har fått är bromsmedicin på demens det enda läkemedel som är testat på de äldre. Jag vågar påstå att när man sätter in ett läkemedel på en gammal människa utsätter man henne eller honom för ett experiment som kan sluta med en mycket vanlig sjukdom hos äldre, nämligen läkemedelsbiverkningar. Vänsterpartiet anser att läkemedel måste provas på de äldre då de i stor utsträckning konsumeras av de äldre och att Läkemedelsverket ej ska godkänna läkemedel som enbart provats ut på yngre och medelålders personer.

Det andra förslaget som Vänsterpartiet har i betänkandet som jag ska ta upp handlar om personligt ombud. Personliga ombud beskriver själva sitt uppdrag så här: De ska bidra till att psykiskt funktionshindrade får sina rättigheter till vård, stöd och service tillgodosedda. Målet är förbättrad livskvalitet och ökad självständighet för de funktionshindrade. Ombuden ska vara en tillgång för de funktionshindrade, inte för myndighetspersoner eller andra personalgrupper. Drygt 80 % av landets kommuner har infört personligt ombud, men det finns också oro för att verksamheter kan läggas ned när kommunernas ekonomi kräver prioriteringar.

Socialstyrelsen har gjort uppföljningar av personligt ombud. En studie i Skåne visar att ombudsarbetet bidrar till minskade totala vårdkostnader, bland annat genom att insatserna av olika huvudmän samordnas och blir effektivare. Ombuden fyller en mycket viktig funktion. På grund av de tydliga positiva effekterna föreslår Socialstyrelsen regeringen att överväga om lagstiftning är en möjlig åtgärd för att säkra verksamheterna med personligt ombud. Vänsterpartiet är också av den åsikten. Vi menar

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

att bristen på lagstiftning är ett hot mot verksamheten. Vi menar att rätten till personligt ombud bör skrivas in i socialtjänstlagen.

Anf. 61 ANNE MARIE BRODÉN (m) replik:

Herr talman! Jag tänkte ställa en fråga om personliga ombud. Det är alldeles riktigt som Elina Linna säger att Socialstyrelsen har pekat på väldigt många vinster med det. Därför är jag lite fundersam över, när Elina Linna nu är ansvarig för den här budgeten, att man säger nej till det förslag som vi lägger fram på ytterligare 200 miljoner till personliga ombud, kanske framför allt när man föreslår en lagstiftning och inte finansierar denna lagstiftning. Jag är ytterst förvånad över att man här har en ofinansierad reform.

Anf. 62 ELINA LINNA (v) replik:

Herr talman! Det handlar ju om, som det med all tydlighet har kommit fram tidigare i debatten, att vi tar ansvar för helheten i budgeten. Det är alldeles riktigt: Moderaterna lägger extra pengar till personligt ombud med 200 miljoner. De pengarna tas från annat håll, från mycket viktiga utgifter som vi inte är beredda att minska. Anne Marie Brodén säger att vi föreslår lagstiftning som inte är finansierad. Vi kommer att finansiera lagstiftningen när vi har lagstiftningen. Det är självklart. Vi samarbetar med regeringen och Miljöpartiet i den här frågan. När vi är överens om att vi ska ha rätten till personligt ombud i socialtjänstlagen ska vi naturligtvis finansiera det.

Anf. 63 ANNE MARIE BRODÉN (m) replik:

Herr talman! Då måste jag ändå uppfatta Elina Linna som att även om det är vackra ord om personliga ombud så behövs inte just nu de 200 miljonerna. Eller ska jag tolka det som att Vänstern inte tycker att detta är en viktig satsning?

Det andra som förvånar mig lite är att det är väldigt lite sagt runt hälsofrågor, förebyggande arbete, folkhälsa och också om handikapp från regeringsmajoriteten. Därför vill jag än en gång ställa frågan: Vad finns det för diskussioner om just hälsa och förebyggande arbete hos vänsterkartellen?

Anf. 64 ELINA LINNA (v) replik:

Herr talman! Att vi inte har satsat 200 miljoner som Moderaterna på personligt ombud betyder inte alls att vi inte skulle anse att det är viktigt med funktionen som personligt ombud. Jag ber Anne Marie Brodén titta i protokollen under alla de debatter som vi har diskuterat om personligt ombud. Jag har själv engagerat mig i min kommun och i olika sammanhang för personligt ombud, att det ska permanentas och att de personliga ombudens verksamhet ska utvärderas. Det är en väldigt viktig funktion. 80 % av kommunerna har personligt ombud, men det finns naturligtvis risk att om kommunernas ekonomi försämras man måste prioritera. Det är därför vi till exempel har sett till att kommunerna har fått mera generella statsbidrag.

När det gäller den andra frågan om folkhälsan och förebyggande insatser diskuteras det väldigt mycket inom Vänsterpartiet, och det diskuteras vi tillsammans med regeringen och Miljöpartiet också. När Moderaterna tar upp folkhälsofrågorna skiljer vi oss åt i den bemärkelsen att Moderaterna fokuserar på individen och vi ser på bestämningsfaktorer i samhället som påverkar folkhälsan. Det är en väldigt viktig skillnad som finns mellan Moderaterna och oss.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Anf. 65 ULRIK LINDGREN (kd) replik:

Herr talman! På ett folkhälsoområde har Sverige varit framgångsrikt, nämligen i arbetet med att driva tillbaka tobakskonsumtionen, nu senast genom rökfria krogar där vi har haft partipolitisk enighet, inklusive Vänsterpartiet och Kristdemokraterna. Nu är det inte givet att det kommer att vara mindre rökande framöver bara för det. Det är viktigt att arbetet fortsätter på olika sätt. I reservation 10 talar vi för detta. Vi säger att arbetet måste fortsätta med oförminskad kraft och att Folkhälsoinstitutet fortsatt ska få ha den nationellt övergripande rollen för att leda det arbetet.

Jag hoppas att Elina Linna kan ge besked om huruvida ni i vänsterkartellen kommer att verka för att Folkhälsoinstitutet får en fortsatt viktig roll i detta arbete. Pengar är inte anvisade längre i tillräcklig utsträckning för att Folkhälsoinstitutet ska kunna fylla den rollen. Kommer ni att i regleringsbrev eller på annat sätt se till och verka för att vänsterkartellen fortsatt ger en viktig roll till Folkhälsoinstitutet på det här området så att vunnit utrymme för folkhälsan inte förloras?

Anf. 66 ELINA LINNA (v) replik:

Herr talman! Jag ska antagligen göra Ulrik Lindgren besviken. Jag tänker inte börja förhandla här med Ulrik Lindgren om vad vi kommer att skriva från Vänsterpartiets sida när det gäller regleringsbrev till Folkhälsoinstitutet. Jag delar Ulrik Lindgrens uppfattning att tobaksprevention är ett väldigt viktigt område inom folkhälsoarbetet, men jag håller inte med om att det bara är ett område som Sverige har varit framgångsrikt på inom folkhälsoarbetet och att det är tobaksprevention. Det finns många områden där Sverige har varit framgångsrikt. Vi vet att folkhälsan i Sverige jämfört med väldigt många andra länder är väldigt god.

Anf. 67 ULRIK LINDGREN (kd) replik:

Herr talman! Elina Linna behöver naturligtvis inte alls förhandla med mig. Jag tänkte att jag och alla, inte minst Folkhälsoinstitutet, kunde få höra att vänsterkartellen fortsatt kommer att ge en mycket handfast och konkret roll åt Folkhälsoinstitutet när det gäller att fortsätta det arbete som har varit framgångsrikt hittills så att vi inte tappar mark på området och förlorar det vi har vunnit. Visst, vi har varit framgångsrika på andra områden också i Sverige vad gäller folkhälsan, men det här är ett exempel som jag tog på där vi har varit framgångsrika och inte får tappa mark.

Kristdemokraterna har också ett annat förslag i det här betänkandet, nämligen att vi ska licensiera detaljhandeln som hanterar tobaksvaror så att vi om möjligt får till en bättre ålderskontroll, något som ju inte alls fungerar i dag på det området, det vill säga att vi ska ta ytterligare steg i

arbetet för att vara framgångsrika på just området med tobakskonsumtionen.

Inte heller där har vi, vad jag förstår, ett ja. Om inte annat kan Elina Linna i dag ge ett jakande svar: Visst, vi är med er i det arbetet, och vi kommer också att rösta för en licensiering av butikerna.

Men i betänkandet har vi ju inget ja. Kanske Elina Linna i dag kan ge besked på den punkten.

Inte heller på ett annat område som gäller folkhälsan tycker vi att vänsterkartellen är med i tillräcklig utsträckning. Det gäller spelberoendet. Vi har inget bejakande från er vad gäller det krav som vi är eniga om i tre av oppositionspartierna, nämligen att vi ska få en utredning som permanent, åtminstone på lång sikt, följer och arbetar mot spelberoendets konsekvenser för enskilda och samhället. Där skulle vi vilja ha med även Vänsterpartiet förstås.

Anf. 68 ELINA LINNA (v) replik:

Herr talman! Ulrik Lindgren beskriver svårigheter som vi har att komma överens. Vad jag förstår utifrån referat som Ulrik tar upp här anser Kristdemokraterna att Folkhälsoinstitutet har en väldigt viktig roll.

Hur går det för Kristdemokraterna att samarbeta med Moderaterna som vill lägga ned Folkhälsoinstitutet? Hur kommer Folkhälsoinstitutet då att kunna arbeta med tobakspreventionen som Ulrik Lindgren är så mån om?

Vi behöver Folkhälsoinstitutet. Vi i Vänsterpartiet är måna om att Folkhälsoinstitutet får pengar och har möjlighet att agera i den aktiva roll som Folkhälsoinstitutet har fått på folkhälsoarenan under de senaste åren.

Jag hoppas att Ulrik Lindgren kan komma överens med samarbetspartnerna i alliansen om att Folkhälsoinstitutet får finnas kvar och frodas.

När det gäller spelberoende har vi ett tillkännagivande. Vi är glada att det finns.

Min personliga uppfattning är att licenserna är något att diskutera. Jag kan öppna för diskussioner när det gäller licensiering.

Anf. 69 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Jag vill börja med en mening som jag använde i måndags när vi diskuterade arbetsmarknadspolitik här i kammaren. Den här meningen passar bra även när det gäller socialpolitik: Skogen skulle vara mycket tyst om inga andra fåglar sjöng än de som sjunger bäst. Det är ett uttryck för att alla människor behövs och att alla är värdefulla.

De orden får bli en inledning till ett anförande där jag tänker beröra folkhälsa, barn, handikapp och komplementärmedicin.

Det gemensamma för de områdena är att Centerpartiets politik här, precis som på andra områden, tar sin utgångspunkt i allas lika rätt och värde.

Jag börjar med komplementärmedicin. Det är vår uppfattning att när det gäller att hjälpa människor till en bättre hälsa och att tillfriskna från sjukdom behöver alla goda krafter samverka. Förutom att vi respekterar den traditionella sjukvården vill vi lyfta fram komplementärmedicinens betydelse.

Om jag får ont i ryggen kan en sådan behandlingsmetod som bio-lightmetoden vara ett bra alternativ till besöket hos ortoped. Homeopater och massörer kan erbjuda behandlingsmetoder som i vissa fall ger lika bra resultat som traditionell läkarvård.

Centerpartiet har förslag om att ett nationellt centrum för komplementärmedicin ska inrättas. På så sätt kan olika behandlingsmetoders effektivitet utvärderas och kunskaper om komplementärmedicin spridas. Vi vill anslå 10 miljoner till detta centrum.

Herr talman! År 2010 ska vi ha ett samhälle tillgängligt för alla, men vägen dit är lång och mycket återstår att göra. Det märkte vi i går när en interpellationsdebatt här i kammaren handlade om att inte ens Regeringskansliet har en plan för hur tillgängligheten ska förbättras. Vilka signaler sänder det? Det är lätt att förstå att om vi ska få den önskade tillgängligheten behövs det goda krafter som sätter blåslampa på beslutsfattarna. Här gör de olika handikapporganisationerna goda insatser. De är opinionsbildare, men de erbjuder också viktiga mötesplatser och stöder sina medlemmar i en vardag som inte alltid är så lätt.

Centerpartiet ser ett stort värde i livaktiga handikapporganisationer och föreslår därför att anslaget till dem ska ökas med 10 miljoner kronor per år. Det är också viktigt att stödet utformas så att inte de små handikapporganisationerna ställs utanför.

I måndags var vi i arbetsmarknadsutskottet eniga om att även funktionshindrade ska kunna jobba efter 65 års ålder. Det finns hinder för detta. Vi har hört om bilstödet. Vi kan inte ha ett bilstöd som inte innebär att man kan vara aktiv efter fyllda 65 år. Från Centerpartiet vill vi att regeringen ser över åldersgränserna för olika stödformer inom handikappområdet.

Herr talman! Barnen är vår framtid. Vilken framtid ger vi egentligen våra barn? Jag funderade på det när jag läste Aftonbladet i söndags. Det stod så här: "Att få barn borde innebära att någon annan får spela huvudrollen i ens liv. Men för många är det inte så. De vill fortsätta att själva ha den rollen. Barnen blir bihang som är utbytbara. Det säger Bo R Holmberg, årets vinnare av Augustpriset i barn- och ungdomsklassen."

Att våra barn ska få växa upp i en så trygg miljö som möjligt är en viktig fråga för oss i Centerpartiet. Det handlar bland annat om att stödja föräldrarna i deras viktiga uppgift. Här kan föräldragrupper som träffas regelbundet, samtalar om erfarenheter och tar del av aktuell information vara viktiga medel att stärka föräldraskapet. Här bildas viktiga nätverk där föräldrar kan stötta varandra och samhället i omsorgen om barnen och ungdomarna. Det är nu aktuellt att bilda en samarbetsorganisation för landets föräldragrupper. Centerpartiet vill stödja detta initiativ med 10 miljoner kronor.

Herr talman! Folkhälsa är ett mångfasetterat begrepp. Det handlar om vårt allmänna välbefinnande och att finna vägar så att vi mår så bra som möjligt. För människors hälsa är det egna beteendet och den personliga situationen lika viktiga som de insatser som sjukvården kan erbjuda. Centerpartiet anser att folkhälsoarbetet bör uppvärderas. Vi avsätter 220 miljoner kronor extra inom anslaget Folkhälsopolitiska åtgärder. Vi satsar också på Nätverket för hälsobefrämjande sjukhus, och vi föreslår ett elektroniskt hälsopass.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

Det är också viktigt att vi tar krafttag mot rökningens allvarliga konsekvenser. Jag vill i detta sammanhang nämna något om verksamheten vid Hässleholms sjukhus. De är medlemmar i Nätverket för hälsofrämjande sjukhus och har som uppgift att stödja prevention av livstidsrisker och inspirera till ett hälsosamt liv. De vill arbeta tobakspreventivt och få sjukhusen rökfria. Där finns rökstoppsdoktorn David Chalom som säger så här:

Rökning är den största enskilda orsaken till hjärt- och kärlsjukdomar, lungcancer, KOL och impotens. I Skåne röker var femte vuxen invånare. Hälften av dem kommer att dö av sin rökning, och hälften i för tidig ålder. I Skåne kostar tobaksrelaterade sjukdomar mer än 3,5 miljarder kronor per år. Rökare är sjukskrivna cirka åtta dagar mer per år än icke-rökare och kostar arbetsgivaren ca 30 000 kr mer per år än icke-rökaren. Det finns inget billigare sätt att rädda liv på än att hjälpa människor bli rökfria.

Det är beklagligt att regeringen inte vill anslå mer pengar till tobaksprevention.

Jag ser att Christer Engelhardt väntar på det traditionella latinska citatet. Det ska han få nu. Det lyder: Ille faciet. Det var Karl IX som gjorde detta bekanta yttrande om den unge Gustav Adolf. Kungen uttalade sitt hopp om att hans son en gång skulle uträtta vad han själv inte hade måktat.

Tänker kanske regeringen på samma sätt? Ille faciet – någon annan ska göra det.

Vi behöver kanske en ny regering för att få en bättre socialpolitik.

Anf. 70 GABRIEL ROMANUS (fp):

Herr talman! Jag ska säga några ord om folkhälsofrågor och tandvård.

Den svenska befolkningen är en av världens friskaste. Tyvärr är den också en av de mest sjukskrivna. I det budgetförslag som riksdagsmajoriteten har underkänt vill vi prioritera det förebyggande arbetet något mer än majoriteten genom att satsa 300 miljoner kronor ytterligare på folkhälsopolitiska åtgärder och alkoholpolitiska åtgärder. Det skulle bland annat ge möjlighet för Folkhälsoinstitutet att göra mer inom tobakspreventionen.

Folkhälsan är alltså god. Men vi vet också att det finns hot mot folkhälsan, och många av dessa sammanhänger med våra livsstilar. Ökat välstånd är ingen garanti för bättre hälsa; tvärtom kan mer pengar faktiskt också leda till ökat missbruk i olika avseenden och sämre hälsa på sikt.

När vi talar om folkhälsoarbetet är det viktigt att inte bara säga att vi ska nu ge mer information och så ska människor fatta klokare beslut. Vi vet genom mycket forskning att om man ska ha ett effektivt förebyggande arbete fordras det också åtgärder som påverkar miljön genom lagstiftning och olika typer av insatser – det som en tidigare talare här omnämnde som folkhälsans bestämningsfaktorer.

Vi kommer senare under detta riksmöte att behandla förslag till en ny handlingsplan för alkohol- och narkotikafrågor. Det är tråkigt att detta kom så sent att den inte kunde träda i kraft när den gamla handlingsplanen löper ut. Det tyder ju inte på att i varje fall alla i regeringen prioriterar folkhälsoarbetet. Även om jag har stor respekt för att folkhälsomi-

nistern gör det har han tydligen haft svårigheter att få loss den här propositionen. Det har gjort att den kom för sent, men bättre sent än aldrig.

Spelberoende har seglat upp som ett folkhälsoproblem. Symtomatiskt för att detta inte riktigt har gått upp för regeringen i tid är väl att spelfrågorna fortfarande handläggs inom Finansdepartementet, eller nu av vår särskilde spelminister Bosse Ringholm. Det vore kanske en klok åtgärd att lägga ansvaret för dessa frågor inom Socialdepartementet hos folkhälsoministern, precis som har gjorts med Systembolaget.

Det är bra att utskottet här är överens om ett tillkännagivande. Även i reservation 9, som jag yrkar bifall till, finns samma tillkännagivande om att man måste satsa mer på åtgärder för att hjälpa spelberoende. Tyvärr har ju våra åtgärder hittills ganska mycket kännetecknats av att vara reaktioner på olika hot som den tekniska utvecklingen och internationaliseringen. Som nämndes här tidigare under debatten har åtgärderna mest gått ut på att göra spel mer tillgängliga och därmed öka risken för spelberoende – nu senast genom att Svenska Spel också ska starta Internetpoker men tidigare även genom inrättandet av svenska internationella kasinon, som det så fint heter.

Det är samma problem här som när det gäller andra livsstilsområden: Man behöver faktiskt arbeta mera förebyggande. Jag noterade att Kristina Zakrisson här sade att man kanske också måste se över den lagstiftning som gäller spel. Det är väl just detta som är viktigt – att försöka få en långsiktig politik som mer har en förebyggande ansats och inte bara satsa på målvaktsåtgärder.

Det är mot denna bakgrund tråkigt att vi nu får en lite ofärdig utredning om lagstiftningen, dessutom en enmansutredning. Vi skulle behöva en bred parlamentarisk utredning som kan komma fram till vad vi ska göra, i denna nya situation med de nya hot som finns, för att motverka och förebygga spelberoende.

Allmänt kan man tyvärr också säga att folkhälsoarbetet kommer att försvagas genom Folkhälsoinstitutets flyttning till Östersund. När Folkhälsoinstitutet inrättades var vi inne på att verksamheten skulle komma att vara så kontaktintensiv att institutet borde ligga i huvudstaden, som är det ställe där man har lättast att få kontakt med andra myndigheter, med organisationer och med alla kommuner och landsting. Nu kommer folkhälsoarbetet att försvagas.

Folkhälsoinstitutet har över huvud taget enligt min uppfattning miss-handlats av den socialdemokratiska regeringen. Man har gjort omorganisationer som har varit diffusa till sitt syfte. På något sätt verkar man lite grann ha fallit undan för den vulgäragitator som går ut på att detta bara skulle vara en, som det heter, ideologiproducerande myndighet. I själva verket är Folkhälsoinstitutet strategiskt viktigt för att ta fram underlag för en bra förebyggande politik men också för att verkställa olika åtgärder i det förebyggande arbetet.

Jag ska också säga ett ord om tandvården. Det är lite makabert att här höra statsrådet Ylva Johansson säga att hon är stolt över att socialdemokratin kan finansiera en dyrbar tandvårdsreform. Vad har socialdemokratin åstadkommit under de elva år som man haft regeringsansvaret? Ja, precis innan man fick regeringsansvaret stoppade man ett gemensamt förslag från den borgerliga regeringen om en tandvårdsreform som skulle ha givit alla människor rätt till tandvård för en fast årlig kostnad. Detta

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

gjorde man tillsammans med Ny demokrati. Sedan har man avvecklat prisregleringen, vilket har lett till prishöjningar med i storleksordningen 65 % på tandvård och gjort att en miljon människor nu säger att de inte har råd med den tandvård som de skulle behöva.

Nu har man äntligen inför valet fått eld i baken, och nu ska plötsligt någonting hända. Jag säger bara: Vi får väl se vad det blir av det hela. Ännu så länge finns ingen anledning till stolthet, ingen anledning att jubla. Det som framför allt har kännetecknat socialdemokratisk tandvårdspolitik under de elva år som ni haft ansvaret är ju att området har försämrats så att många människor i dag är oroliga för att inte ha råd med den tandvård som de skulle behöva.

Om det blir någonting nu är det därför att vi andra har drivit på. Naturligtvis har LO:s insats också spelat en stor roll. Men som sagt: Ännu så länge har vi inte sett någonting konkret som kan vara värt namnet tandvårdsreform.

Att nu vifta med att detta kommer att kosta många miljarder är jag inte säker på gör tandvården någon stor tjänst. Det vore bättre om man lyfte fram att detta är ett typiskt område som är lämpat för en försäkringslösning. En sådan skulle man också kunna arbeta fram. I dag har vi ju ingen tandvårdsförsäkring utan någonting som kallas för tandvårdsstöd och som innebär att patienterna betalar den allra största delen av vården. Ofta gör man det i form av att man drabbas av mycket stora kostnader vid något enstaka tillfälle. Den tandvårdspolitiken är som sagt ingenting att vara stolt över.

Anf. 71 INGER LUNDBERG (s):

Herr talman! Örebro län har en särställning när det gäller andelen döva i riket. Det beror på att länet kan erbjuda en hel kedja av utbildningsmöjligheter för döva, från riksgymnasierna för döva, hörselskadade och blinda till specialskola och förskola för döva och hörselskadade. Universitetet har också tagit ett väldigt starkt ansvar för dövas utbildning.

15 % av landets döva bor nu i Örebro län, och teckenspråket är ett vanligt inslag i staden Örebro. Utvecklingen bejakas av medborgarna i länet, men det är angeläget att staten också tar sitt ansvar för tolkservice i länet, inte minst beroende på att inflyttningen av barndomsdöva till Örebro län innebär att kostnaderna samtidigt minskar i andra län.

De statliga bidragen till tolkservice för döva och hörselskadade är angelägna bidrag, men de slår orättvist. Det finns landsting som mer eller mindre gör en nettovinst på statsbidraget samtidigt som kostnaderna för Örebro landstinget inte täcks till mycket mer än en fjärdedel. Det är inte rimligt. Och därför är det bra att den utredning som ser över teckenspråkets ställning också ska studera frågan om en ny fördelningsmodell.

Det känns som om vi från Örebro län, som drivit frågan i flera motioner till riksdagen, börjar få gehör för våra synpunkter. Och det är dags.

Redan 1993 infördes statsbidraget till tolktjänster för döva, men i stället för att ta hänsyn till hur behoven var fördelade i landet gjordes en fördelning efter antalet medborgare i de olika länen. Sedan gjordes en mindre justering så att Örebro län nu får 5 % av statsbidraget. Men en rimlig fördelning skulle innebära att Örebro län fick ytterligare kanske 10 % av bidraget, det vill säga totalt runt 12 miljoner. Pengarna behövs, allra mest för de dövas skull. Vi märker att behoven ökar i takt med att

människor blir mer medvetna om sina rättigheter att använda teckenspråket. Det är viktigt att människor får stöd i vardagen.

I motion So396, från oss socialdemokrater i länet, kräver vi att statsbidraget omfördelas så att det speglar antalet tolkanvändare i de olika länen. Ett liknande krav har framförts av Folkpartiet. Det är inte första gången vi lägger fram motionsförslaget. Men det är första gången vi får ett positivt svar på våra propåer. Utskottet skriver att motionerna i viss mån ska anses tillgodosedda genom att frågan nu utreds av den utredning som ser över teckentolksverksamheten. Utskottet har rätt. Det är ett viktigt steg på vägen. Jag vill bara vädja till utskottet att bevaka frågan och säkra att vi verkligen får ett rättvist system också när det gäller användningen av statsbidragen för tolktjänster.

Statsbidragen måste fullt ut leva upp till sitt syfte!

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

11 § Beskattning av statligt anställda under utlandsstationering m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU6
Beskattning av statligt anställda under utlandsstationering m.m. (prop. 2005/06:19).

Anf. 72 STEFAN HAGFELDT (m):

Herr talman! Jag ska fatta mig kort eftersom vi är fyra partier om en reservation. Jag börjar dock med att yrka bifall till reservationen som jag också kommer att begära rösträkning på så småningom.

Ärendet handlar om de speciella skatteregler som gäller för de statligt anställda som arbetar utomlands. En utlandsstationering innebär särskilda ekonomiska uppoffringar för den enskilde och dennes hushåll. Det gäller till exempel medföljande som ger upp en inkomst i Sverige för att kunna följa med. Vi anser att regeringen misstar sig när man anför att de speciella förhållanden som präglar utlandstjänsten för statligt anställda motiverar särskilda skatteregler och att liknande skäl inte kan åberopas för att låta andra grupper omfattas av skattereglerna.

Vi menar tvärtom att det finns utlandsstationerade svenskar som verkar under snarlika förhållanden som statsanställda och att regeringen därför bör utreda möjligheterna att utvidga de aktuella särbestämmelserna till att gälla för utsända från ideella biståndsorganisationer och trosamfund.

Herr talman! Jag nöjer mig med detta.

Anf. 73 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Beskattning av statligt anställda under utlandsstationering kan synas vara ett ganska litet område. Man kan till och med ifrågasätta om detta är en fråga som behöver komma till riksdagen. För dem det berör är det dock en oerhört viktig fråga. Jag noterar att många tror

Prot. 2005/06:51
14 december

*Hälsovård, sjukvård
och social omsorg
m.m.*

*Beskattning av
statligt anställda
under utlands-
stationering m.m.*

att den lagändring vi ska besluta om nu ska träda i kraft omedelbart, men den träder i kraft först den 1 januari 2007. Det är alltså efter det att försöket med trängselskatt, som vi har beslutat om, har avbrutits, så det är ganska lång tid fram till dess.

För hundra år sedan hade vi en fråga som ledde till en unionsplittering. Det handlade om konsultsfrågan mellan Sverige och Norge. Det leder min tanke till vikten av vad vi därefter har sett det senaste året, att en stark utlandsrepresentation är väldigt viktig för ett internationellt präglat land. Vi behöver duktiga medarbetare som företräder Sverige. Det finns väl inget tillfälle när man är så mycket svensk, eller om man tillhör något annat land, och känner sådan nationstillhörighet som när man är utomlands.

Sverige är ett litet land och måste vara noga med hur vi klarar ut vår internationella verksamhet och vad vi har råd med. Jag tycker att den modell som finns i Tyskland, där Sverige samverkar på ambassadörsnivå och beskickningsnivå med våra nordiska grannländer, är något som vi hundra år efter unionsupplösningen ska fundera vidare på. Sverige har 9 miljoner medborgare och de övriga nordiska länderna ungefär 14 ytterligare. Det är 23 miljoner människor sammanlagt. Det innebär att våra medarbetare på konsulatet och beskickningarna i utlandet är en liten men väldigt viktig grupp för oss svenskar och de andra nordiska medborgarna, för hela Norden i hela världen.

I det här ärendet, herr talman, föreligger egentligen ingen grundläggande skillnad mellan oppositionen och de tre samverkande regeringspartierna. Likväl är det på det sättet att den här frågan är en fråga som inte är slutligt löst. Utrikesutskottet har skrivit väldigt klokt i sitt yttrande att Sverige är betjänt av och att de som är stationerade utomlands är oerhört betjänta av att ha långsiktiga spelregler. Man ska veta vad det är som gäller.

Det finns ett rättvisemoment, ett nästan fiskalt moment i den här propositionen. Det beror på att alla ska beskattas lika. Det är själva huvudtanken. Det ligger någonting sunt i detta.

Det finns också goda delar i denna proposition. Det vill jag inte alls bestrida, inte minst när det gäller pensionsfrågorna. Det är väldigt viktigt att vi alla både bidrar till att täcka kostnaderna för vår pensionering och att vi, eftersom detta är en rättighet, kan få del av detta senare. Det är klart att nuvarande förhållanden, som vi från Folkpartiets sida har diskuterat noga med Bengt-Göran Härström och Elisabeth Molcke, företrädare för de UD-anställdas förening, inger bekymmer just för pensionssidan när man ser att regeringen har skrivit, och utskottsmajoriteten har vidarebefordrat uppgifterna, att de utsändas nettoinkomster till två tredjedelar kan bestå av utlandstillägg och kostnadsersättningar. Det är någonting som jag tycker att det är väldigt viktigt att vi tar fasta på, och på den punkten tycker jag att denna proposition innebär en förbättring.

När det sedan gäller frågan om denna proposition innebär en kostnadsneutralitet för staten vill jag säga att jag starkt betvivlar detta. Men jag har ingen annan grund för detta än ett starkt betvivlande samt att Saco SR i sitt yttrande över propositionen trodde att det nya system som föreslås skulle innebära icke obetydliga kostnadsfördelar. Man talar om upp till 70 miljoner kronor. Det skulle i så fall komma att belasta just UD:s anslag. Regeringen och utskottsmajoriteten säger att det är kostnadsne-

utralt. Det är möjligt att 70 miljoner är kostnadsneutralt, men det är lite svårt att se det.

Men detta är inte huvudsaken i den här frågan utan huvudsaken är en annan, nämligen att man kan hysa farhågor att det nya avtal som måste ingås mellan svenska staten och de utlandsanställdas förening som en följd av propositionen på UD och Sida kan komma att leda till bekymmer för rekryteringen av utlandsanställda. Det är en aspekt som över huvud taget inte finns med i propositionen eftersom det är en skatteproposition. Det är något som har lyfts fram på ett förtjänstfullt sätt av Jusek, nämligen att det här är ett bekymmer. Det är inget bekymmer för riksdagens skatteutskott eftersom utskottet beslutar bara i skattefrågan, men det är ett bekymmer för Sverige och svenska medborgare i utlandet om det inte finns en god utlandsrepresentation som kan verka vid både normala förhållanden och inte minst katastrofala förhållanden.

Från oppositionen har vi sagt att vi tror att det är ett misstag när regeringen och även utskottsmajoriteten anser att det finns speciella förhållanden som präglar utlandstjänsten för statligt anställda och att det skulle motivera särskilda skatteregler. Jag tror att det i och för sig kan vara sant att det behövs speciella skatteregler, men det är svårt att tro att detta skulle avgränsas till statligt anställda. De regler som nu anförs här som gäller pensionering, uppskjutande av arbetslöshet och så vidare gäller naturligtvis för alla som är anställda i svenska företag i utlandet. Det är därför vi i oppositionen föreslår att regeringen borde närmare överväga denna fråga. Det är ett rimligt krav att vi i riksdagen inte bara ser till de statligt anställda utan att vi har att hantera alla svenska medborgare.

Anf. 74 LARS GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Som vi hörde Gunnar Andrén säga finns det viktiga poster vid svenska beskickningar utomlands för svenskar att fylla. Propositionen *Beskattning av statligt anställda under utlandsstationering m.m.* syftar till att vidta vissa förändringar av villkoren för de personer som finns i statlig utlandstjänst. Propositionen innehåller förslag om bland annat minskningar av antalet skattefria ersättningar och förmåner samtidigt som möjligheter till skattefria ersättningar för exempelvis barnomsorg utökas. Förslag om regler för vilka ersättningar som ska undantas från beskattning finns också i propositionen.

Propositionen har rönt kritik från anställda och deras fackliga företrädare främst vad gäller villkor och förutsättningar för medföljande. Man har anfört att det finns risk för att uppdraget som utlandsstationerad kommer att minska i attraktivitet på grund av försämrade villkor, exempelvis pensionsgrundande inkomst för medföljande.

Utrikesutskottet har i sitt yttrande påtalat vikten av statens ansvar som arbetsgivare, nämligen att ge den anställde och hans eller hennes familj goda förutsättningar, inte minst med tanke på konkurrensen från andra arbetsgivare som erbjuder arbete utomlands. Dessutom har man påtalat att förutsättningarna skiljer sig mycket åt beroende på vilken världsdel som stationeringen avser.

Skatteutskottet har i sitt ställningstagande också hänvisat till utrikesutskottets yttrande.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Beskattning av
statligt anställda
under utlands-
stationering m.m.*

Det är viktigt att man beaktar det som framförs från de anställda om att utlandsstationeringen medför särskilda ekonomiska uppoffringar. Detta gäller speciellt medföljande som ofta lämnar en egen inkomstkälla och får osäkra möjligheter att erhålla inkomstbringande arbete på den nya orten.

Herr talman! Nu är utlandsstationering inte något som är särpräglat enbart för statligt anställda, utan det gäller i motsvarande grad även personer som arbetar inom ideella biståndsorganisationer och trossamfund. Principen om likvärdighet i beskattning bör därför appliceras också på personer inom dessa organisationer. De gör stora insatser för både svenskar och invånare på den ort de är verksamma på. Det finns därför inget grundat motiv till varför inte dessa bör omfattas av motsvarande skatteregler.

I Kristdemokraternas motion med anledning av propositionen yrkar vi på att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag där även anställda inom exempelvis ideella organisationer och trossamfund omfattas av motsvarande skatteregler. För den som undrar kan man konstatera vilka stora insatser som gjordes i Thailand av Svenska kyrkan i utlandet när de statliga myndigheterna fallerade.

Glädjande för oss är att våra kolleger i alliansen har valt att stödja motionen och att detta har resulterat i en gemensam reservation.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag yrka bifall till reservationen.

Anf. 75 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Jag vill inleda med att säga att Centerpartiet har valt att ställa sig bakom regeringens förslag att likställa beskattningen av statligt anställda under utlandsstationering. Vi har dock funderat över alternativen och noga tagit del av de kritiska synpunkterna från personal och fackliga organisationer. Jag ska återkomma till det.

Centerpartiet står också bakom den gemensamma borgerliga reservationen om att regeringen bör utreda möjligheterna att utvidga särbestämmelserna för statligt anställda i utlandet till att även omfatta utsända från ideella organisationer och trossamfund. Jag yrkar bifall till den reservationen. Argumenten har Lars Gustafsson, Gunnar Andrén och Stefan Hagfeldt redovisat på ett bra sätt här.

I dagens Sverige är som bekant den svenska modellen ett begrepp av ibland närmast övernaturlig karaktär. Det kan innefatta både det ena och det andra. Socialdemokratin har det ofta som ett mantra som står för allting gott. I utlandet har man det på ett annat sätt som är sämre.

Visst är våra modeller ofta rätt bra. Den svenska modellen är att arbetsmarknadens parter själv ska träffa kollektivavtal och besluta om minimilöner. Staten ska inte lägga sig i.

I betänkandet finns med system för anställningsvillkoren vid utlandsstationering för dels arbetstagare vid utrikesförvaltningen, dels statligt anställda i allmänhet. I betydande grad har de berörda arbetsmarknadsparterna träffat avtal om villkoren som ska gälla vid utlandsstationering. Allt borde alltså vara gott och väl. Men icke. Regeringen anser att dagens avtalade bestämmelser om bland annat skattefrihet är svårtolkade och otydliga och lämnar ett stort och opreciserat utrymme till arbetsmarknadsparterna där dessa i praktiken kan bestämma vilka ersättningar och förmåner som ska betalas ut och som inte ska tas upp till beskattning. Det

är ord och inga visor. Tänk er samma ord tillämpade till exempel på kollektivavtal mellan arbetsgivare och LO och på förslag som inskränker dessa avtal. Det är inte så sannolikt med sådana förslag, skulle jag tro.

Men några tusen anställda och medföljande i utrikesförvaltningen får nu delvis försämrade villkor på grund av de förslag som läggs fram. Utrikesförvaltningens personalförening och Statsanställdas förbund inom utrikesförvaltningen protesterar och anser det nuvarande systemet vara förutsägbart och välkänt, medan det nya anses administrativt krångligt och onödigt dyrt. Man förespråkar i stället förändringar inom nuvarande system. Saco-s talar om dramatiska försämringar för majoriteten av de anställda. Man nämner att i dag skattefria ersättningar på ca 30 miljoner faller bort.

Självklart har vi i Centerpartiet funderat över det framförda. Vi har ändå till slut landat i att stödja regeringens förslag. Det är en lång väg att gå att säga stopp och belägg och utreda ett varv till. Det finns också fördelar med nyordningen, som av regeringen bland annat beskrivs så här i propositionen: "Det finns nu anledning att göra ett lönestrategiskt vägval när det gäller utlandsvillkoren. Detta vägval kan formuleras som att utlandsvillkoren bör förändras i riktning från obeskattade utlandstillägg till beskattad lön."

Gunnar Andrén var också inne på detta. Dessutom blir regelverken lika för alla statligt anställda som är utlandsstationerade, och det blir tydligt vilka ersättningar som är skattefria och vilka beloppsramar som gäller. Vi har landat i den svenska modellen i all ära, men här är det bra att staten gör riktningssändringen.

Anf. 76 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Herr talman! Utskottet tillstyrker i betänkandet regeringens förslag om beskattning av statligt anställda under utlandsstationering, och ändring görs i inkomstskattelagen som innebär att samma beskattningsregler införs för alla som stationeras utomlands av en statlig myndighet. Bara de med ersättningar och förmåner från arbetsgivaren som anges i lagen för den utsändes och dennes familjs levnadskostnader ska vara undantagna från beskattning.

Det innebär helt enkelt att antalet skattefria ersättningar och förmåner reduceras medan möjligheterna för till exempel erbjudande om skattefri ersättning för barnomsorg ökar.

Omläggningen från obeskattade utlandstillägg till beskattad lön bringar också systemet i bättre samklang med vad som i allmänhet gäller på skatteområdet när det gäller ersättningar från arbetsgivaren.

Med hänsyn härtill yrkar jag bifall till förslaget i det här betänkandet och avslag på reservationen.

Anf. 77 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Susanne Eberstein var så snabb i avslutningen att jag inte hann resa mig. Det kan ju vara ett sätt att förkorta debatten.

Jag har bara en fråga. Jag tror att vi är allmänt överens om att om man väljer att placera sig utomlands så är det inte enbart av sådana skäl att man tycker att det är roligt att komma utomlands och tjäna pengar, utan jag tror att det kan finnas också andra skäl till varför man gör en insats utomlands. Jag tror att det gäller både statligt anställda och andra. Flera

Prot. 2005/06:51
14 december

*Beskattning av
statligt anställda
under utlands-
stationering m.m.*

av dessa blir ju i så fall representanter för oss i Sverige på den ort där man är stationerad. Finns det då ingen rimlighet i att man skulle kunna tänka sig att man ska ha likvärdiga förutsättningar om man arbetar exempelvis ideellt eller representerar Sverige på detta vis – inte bara inom just statlig verksamhet?

Anf. 78 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik:

Herr talman! Ja, det är klart att man kan diskutera det och vilka grupper som i så fall skulle ingå. Är det ideella organisationer som Lars Gustafsson tycker om eller är det sådana som jag tycker om, eller ska alla, så fort de kallar sig ideella räknas in i detta? Det här är naturligtvis en ganska stor fråga.

Sedan är det också så, om jag har läst remissvaret från Svenska kyrkan rätt, att många av dem som arbetar utomlands för ideella organisationer arbetar ganska lång tid. Därmed skattar de i det land där de bor och är alltså inte beskattade från Sverige på det sättet.

Anf. 79 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag åsyftar givetvis inte dem som redan är reglerade, utan jag åsyftar dem som arbetar på visstidsbasis. Jag känner flera sådana personer.

Nu var det inte fråga om vilka organisationer man tycker om. Man får ju sätta ut kriterier för det, som vi brukar göra med alla skatteregler. Man sätter ut kriterier för vad som ska gälla för att skatteregler ska omfatta någon.

Det var bara en enkel fråga: Vore det inte rimligt, när vi ser vilken vikt de har, att vi inte bara från statligt håll kan placera folk utan att man under vissa förutsättningar äger rätt att få vissa reduktioner för att man gör den här insatsen – inte minst för de medföljande.

Anf. 80 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik:

Herr talman! Med tanke på vad Staffan Danielsson tidigare sade, nämligen att det här var en väldig försämring för personalen, kan man också fundera över om de ideella organisationerna vill ingå i det här systemet. Det finns många frågor som i så fall skulle behöva besvaras, och det har regeringen inte tyckt att man ska göra i det här sammanhanget. Därför är det i dag de statligt anställda som det är fråga om.

Anf. 81 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Sist vi debatterade frågan om beskattning av lön och ersättningar till statligt anställda under utlandsstationeringar var år 2001. Vänsterpartiet var då kritiska till att reglerna inte var nog tydliga och att det var en brist att det i alltför stor utsträckning fanns möjlighet till skattefria ersättningar. Precis som det står i dagens betänkande påpekade vi då att det kunde få negativa konsekvenser för framtida pensioner.

Med detta menar jag att vi välkomnar det betänkande som finns på riksdagens bord i dag, där man nu föreslår enhetliga regler och ett mer tydligt regelverk för vad som ska beskattas.

Nu styr vi om från obeskattade utlandstillägg till beskattad lön, och det tycker vi är helt riktigt. Det görs bland annat genom att vi får en tyd-

ligare reglering av de skattefria ersättningarna till samtliga utlandsstationerade personer vid de statliga myndigheterna.

Med det korta anförandet vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 82 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag tror att vi alla blev tagna av den mycket kortfattade motivering som utskottets ordförande levererade. Jag hann inte riktigt med.

Jag vill ändå ställa några frågor till utskottets ordförande, för jag tycker att det är synd att det inte i riksdagsprotokollet kommer att ingå vad som motiverar det här, varför detta bara ska omfatta statligt anställda.

Utskottet skriver: ”I materiellt hänseende är det som utrikesutskottet anfört möjligt att helt överblicka förslagets effekter för de utlandsstationerade först sedan ett nytt avtal träffats mellan de berörda arbetsmarknadsparterna.” Men sedan kommer den väsentligaste frågan. Är det så att de förhållanden som präglar utlandstjänsten enligt regeringen, Socialdemokraterna och majoriteten här är särpräglade för statens representanter? Det är det som reservationen omfattar. Jag noterade att utskottets ordförande inte med ett ord berörde den här frågan i sitt huvudanförande. Det står också att ”det inte finns anledning att utsträcka tillämpningen till andra grupper”.

Den här formen av särredovisning av just statligt anställda är ju vad det handlar om. Vi motsätter oss inte att man ska ha detta när det gäller statligt anställda, men varför ska just statligt anställda särbehandlas? Det gäller ju en så viktig fråga som pensionen, och Socialdemokraterna brukar ju vara väldigt noga med att samma villkor ska gälla alla grupper. Nu inför man en lagstiftning som *inte* gäller likadant för alla grupper.

Anf. 83 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik:

Herr talman! Jag sade ju att det var just särpräglade regler. Om man representerar svenska staten och svenska folket så intar man ju faktiskt en särställning. Jag kan också säga att man kan göra utredningar om även detta – självklart – men man har i det här fallet från vår sida valt att det här gäller de statligt anställda, människor som representerar den svenska staten och det svenska folket. Det gör att de är i den här speciella situationen.

Sedan är det väl dessutom så att om nu de här reglerna, som vi har fått höra från de fackligt anställda är så, vad jag förstår enligt vissa, dåliga, så verkar det ju konstigt om flera skulle vilja omfattas av dem.

I det här fallet har vi valt att ta de statligt anställda, som på andra områden också naturligtvis har regler som är inskrivna på det här sättet.

Anf. 84 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag tackar utskottets ordförande för den här utförliga motiveringen för avslaget på den motion som Kristdemokraterna har väckt och som vi har ställt oss bakom.

När det gäller den första frågan ska vi inte blanda äpplen och päron. När utskottets ordförande säger att det skulle innebära en försämring så innebär ju detta bara en jämförelse med nuvarande förhållanden. Vad vi

Prot. 2005/06:51
14 december

*Beskattnings-
av
statligt anställda
under utlands-
stationering m.m.*

frågade efter var varför samma villkor inte ska gälla alla svenskar i utlandstjänst. Det är ju inte den jämförelsen som jag riktar mig emot över huvud taget. Detta är ett sidospår.

Vi menar tvärtom, som vi skriver i reservationen, att det finns snarlika förhållanden för statsanställda och andra. Jag noterar att utskottets ordförande vill särbehandla just den här gruppen och att ni har valt detta. Men vad ska vi andra säga till alla andra svenska medborgare som arbetar för svenska intressen i utlandet? Ska vi säga att det bara är statligt anställda som Socialdemokraterna och deras stödpartier vill ska ha de här villkoren?

Varför ska just denna grupp särbehandlas? Varför motsätter ni er att man ens utreder detta? Det tycker jag är en intressant fråga som de långt fler svenskar som jobbar för Sverige och svenska intressen i utlandet har anledning att ställa. Varför vill det nuvarande regeringspartiet plus stödpartierna inte ens utreda frågan att det ska vara samma villkor för alla svenskar i utlandet?

Anf. 85 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik:

Herr talman! Det är klart att vi måste göra en selektion av vilka utredningar som ska tillsättas. Vi tycker att den grupp av personer som är anställda av svenska staten och som arbetar för svenska intressen intar en särställning genom att de dessutom är betalda av svenska folket, till skillnad från andra grupper som arbetar utomlands. Därför tycker vi att det som vi tar i dag är just detta.

Sedan är det faktiskt så som jag sade tidigare. Och om man läser remissvaret från till exempel Svenska kyrkan när det gäller dessa ärenden ser man att de människor som arbetar på det sätt som Gunnar Andrén säger ofta lyder under de skatteregler som finns i det land där de arbetar eftersom de ofta har längre anställningar än man har vid ambassaderna runtom i världen. Där gäller ofta en treårsregel.

Anf. 86 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Nu har vi fått ett nytt argument, nämligen att det är själva utredningskapaciteten som sätter en gräns för detta. Det är inte själva tanken som sådan att man inte kunde utreda, utan man måste välja vilka man utreder och så vidare. Det var ett nytt argument. Jag tackar för det. Jag förstår det. Och jag ska föra vidare till de svenskar som jobbar för svenska företag, Svenska kyrkan och andra i utlandet att det är det som är den ena motiveringen.

Men den andra motiveringen som kom nu, är en helt annan. Att statligt anställda avlönas av svenska intressen är alldeles riktigt. Men skatteutskottets ordförande ska veta att det finns många svenskar i utlandet som bidrar med skattemedel till att avlöna just dessa människor. Det är nämligen inte alla svenskar som lyder under lokala regler, utan det är många svenskar som gör stora insatser i utlandet och som skattar i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU12

Skattefrågor med anledning av tjänstepensionsdirektivet (prop. 2005/06:22).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

13 § Vissa skattefrågor med anledning av ny aktiebolagslag, m.m.

*Vissa skattefrågor
med anledning av ny
aktiebolagslag, m.m.*

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU9

Vissa skattefrågor med anledning av ny aktiebolagslag, m.m. (prop. 2005/06:22 delvis och prop. 2005/06:39).

Anf. 87 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Riksdagen har tidigare beslutat om en ny aktiebolagslag som träder i kraft den 1 januari nästa år, alltså om några veckor. Det innebär att vi får ett nytt, modernt och effektivt regelverk för det svenska näringslivet. Målsättningen med lagen har varit att förenkla för små och medelstora företag och regelverket ska förhindra brottslighet och oegentligheter i företagssektorn.

I skattelagstiftningen finns det förstås en mängd kopplingar till aktiebolagslagen. Därför behövs det nu även en del följdförändringar i inkomstskattelagen och kupongskattelagen. Det handlar framför allt om rent språkliga anpassningar men också om några innehållsmässiga förändringar, exempelvis frågan om att det nominella värdet på aktier försvinner och att vi i stället inför ett kvotvärde. En aktie ska alltså inte ha något nominellt värde utan kommer i stället att utgöra en viss andel, en kvot, i bolaget. Det är väl den förändringen i aktiebolagslagen som nu också i sin förlängning har väckt lite intresse i det betänkande som vi nu debatterar.

Det faktum att vi inte behåller det nominella värdet på aktier gör att vi bedömer att reglerna om en kontantgräns vid andelsbyten inte längre är ändamålsenliga. Vi kommer inom kort att få höra vad några av de borgerliga partiernas representanter och möjligen också någon från Vänsterpartiet har att säga om behovet av en retroaktiv lagstiftning på detta område.

För vår del nöjer vi oss med att konstatera att det i dagsläget inte är aktuellt med retroaktivitet när det gäller kontantbegränsningsregeln. Dels pågår flera rättsprocesser som det är klokt att invänta, dels bereder regeringen frågan och avser att återkomma i ett annat sammanhang.

Jag yrkar därför bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 88 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! De materiella förändringar som görs i skattelagstiftningen med anledning av den nya aktiebolagslagen står hela utskottet bakom. Av den anledningen finns det inte heller något säryrkande.

Däremot har vi från alliansens sida med förvåning noterat att regeringen inte i detta sammanhang har återkommit till frågan om retroaktivitet beträffande de fall där kontantgränsen vid andelsbyten har lett till en kraftig pomperipossaeffekt, det vill säga att man har fått erlägga skatt långt över vad en reavinst på försålda andelar har inneburit. Det handlar om en handfull personer som har råkat väldigt illa ut. I samband med avyttring av deras företag har det funnits en kontantdel, och de har fått motta andelar i ett nytt företag och inte kunnat sälja dessa andelar. Dessa andelar har sedan av Skatteverket åsatts ett värde som på grund av framför allt den nedgång som skedde i IT-sektorn varit oerhört högt. Sedan har man debiterats skatt för den skenbara vinst som man har gjort. Men man har debiterats skatt, och på det sättet uppstod det faktiskt ett antal fall där pomperipossaeffekten uppgick till ca 1 000 %. Beträffande just detta extremfall har det sedan kunnat noteras att när den slutliga avyttringen kom att ske kom pomperipossaeffekten att bli ett gott stycke över 100 %. Men hela den så kallade reavinsten kom att gå till skatt.

Som Fredrik Olovsson anger är det rättsligt fortfarande inte fullständigt klarlagt hur lagen skulle tolkas. Det kommer rättsutslag som kan vara av intresse i sammanhanget.

Men av större intresse är dock att utskottet tidigare i sin skrivning har angett att regeringen borde återkomma med en lösning här, och denna skrivning har faktiskt varit enig. Det var väl mer eller mindre utlovat att en sådan lösning skulle komma. Då är det anmärkningsvärt att regeringen, när man nu hade ett osökt tillfälle att återkomma i samband med denna förändring av skattelagen, inte återkom utan i stället hänvisar till att frågan om retroaktivitet ska avgöras i ett senare sammanhang. Och vi har i ett särskilt yttrande skrivit att när nu utskottet accepterar att frågan ska behandlas i ett senare sammanhang så vill vi påminna om utskottets tidigare skrivning att regeringen borde ha återkommit till riksdagen med ett förslag under våren 2005. Det är så det står i utskottets betänkande. Det är alltså väldigt angeläget att regeringen nu uppmärksammar den opinion som finns i riksdagen för att snarast återkomma.

Sedan vill jag notera att frågan i det särskilda yttrandet har kommit att beskrivas lite felaktigt på grund av att den kd-motion som det särskilda yttrandet utgår från också innehåller felaktigheter där det står talat om latent skatt från den första affären. Det är alltså inte fråga om latent skatt, utan det är fråga om skatt som är debiterad, och det är en väldigt stor skillnad eftersom de som har drabbats faktiskt har fått rättsutslag om att de ska betala en skatt på en skenbar vinst.

Anf. 89 PER ROSENGREN (v):

Herr talman! Jag vill kommentera det sistnämnda om att frågan i det särskilda yttrandet "har kommit att beskrivas" felaktigt. Jag har trott att det är vi här i kammaren som lägger särskilda yttranden och att vi läser igenom dem och står för vad som står där. Men så är det tydligen inte på den borgerliga sidan. Man vet inte vad man skriver i sina särskilda yttranden. Då får man i kammaren rätta sig själv.

Ärendet som sådant är rätt beskrivet av Lennart Hedquist. Dock har vi faktiskt en domstolsprövning just när det gäller värderingen av aktierna. Därför tycker jag att det är ganska lämpligt att avvakta kammarrättens dom för att se om hela den här problematiken löses utan att vi går in med en retroaktiv lagstiftning. Om kammarrätten ger den klagande rätt i detta fall löses problematiken på ett väldigt enkelt sätt. Vi slipper gå in och ändra lagstiftningen retroaktivt, vilket naturligtvis annars skulle kunna vara ganska jobbigt och medföra en massa arbete. När ärendet ändå ligger i kammarrätten kan vi inte förstå varför man i nuvarande läge ska gå in och skapa en retroaktiv lagstiftning.

Sedan får vi naturligtvis se. Om det – som det också står i betänkandet – behövs en översyn av detta när kammarrätten har avkunnat sin dom finns det redan i dag en beredskap för detta i Regeringskansliet.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet. Dock är det lite märkligt att i det särskilda yttrande skriva att regeringen ”gör den märkliga bedömningen”. Jag tycker, som sagt, inte att det är märkligt att avvakta en dom. Den domen skulle eventuellt också kunna innebära att ett antal andra fall när det gäller optioner också omfattas om de på samma sätt varit felaktigt värderade. Då löser vi inte bara det problem som är aktuellt här utan kanske också ytterligare problem genom kammarrättens dom.

Anf. 90 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Per Rosengren väljer att polemisera mot sig själv. Han har ju varit med om att anta utskottsskrivningar där vi mycket tydligt har bett regeringen återkomma med en lösning på problematiken. Att det skulle ske i form av retroaktivitet i lagstiftningen har varit fullständigt klart. Nu kan man luta sig mot att det, förhoppningsvis, kommer ett utfall i rättsinstansen som gör att frågan kan lösas på det sätt som Per Rosengren anger. Men det är alldeles uppenbart att detta, om så inte sker, för dem som blivit drabbade på det här sättet endast kan lösas genom retroaktivitet i lagstiftningen. Sådan retroaktivitet har vi ju haft i andra sammanhang när det har varit till förmån för den skattskyldige.

Per Rosengren gör sak av att jag i fråga om det särskilda yttrandet uttryckte mig i passivum, att det har kommit att beskrivas fel. Självfallet borde jag kanske ha varit ännu tydligare för att Per Rosengren skulle förstå att jag själv när jag läste igenom texten och gjorde en del andra ändringar i yttrandet inte upptäckte denna felaktighet. Jag brukar faktiskt försöka vara en noggrann person. Men i det här fallet var det ett förbiseende. Jag har noterat att det förbiseendet tydligen lever kvar på grund av att den kd-motion som texten delvis utgår från hade samma fel. Men det försvarar inte att jag var slarvig när jag läste igenom det hela.

Anf. 91 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Jag hoppas verkligen inte att domstolen ska göra ett ”utfall” – möjligen ett utslag. Det vore förfärligt om den gjorde ett utfall – mot vad vet jag inte.

Jag går tillbaka till sakfrågan. Återigen: När kammaren förra gången fattade beslut om att regeringen skulle återkomma var det inte bekant att ett ärende var på väg i kammarrätten. Men nu när det är bekant tycker jag att det är väldigt viktigt att avvakta den behandlingen, mycket därför att

det på det sättet blir så mycket enklare. Vi slipper ju ändra lagstiftningen och så vidare.

Viktigast är väl trots allt att frågan får en lösning, förhoppningsvis genom kammarrättens behandling. Om inte återkommer väl frågan hit. Jag ser faktiskt inte något problem där.

Anf. 92 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Det är trevligt att Per Rosengren i dag är på humör när det gäller att märka ord. Jag ska gärna tillstå att det självfallet är ett *utslag* från domstolen som vi väntar på. Det kommer i så fall att kunna ge ett bättre *utfall* för berörda.

Anf. 93 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Det finns egentligen ingen anledning att förlänga debatten eftersom den, tycker jag, har varit rätt klargörande mellan Lennart Hedquist och Per Rosengren. Jag skulle ändå vilja ha ett förtydligande från representanten för regeringspartiet. Delar han den uppfattning som Per Rosengren här har gett vid handen?

Givet är att om det blir ett utslag i kammarrätten borde detta vara normgivande. Om inte kommer ärendet skyndsamt att återkomma till kammaren för avgörande. Jag vänder mig alltså till Fredrik Olovsson.

Anf. 94 PER LANDGREN (kd):

Herr talman! I motionsform har vi i alliansen tidigare krävt – utskottet har också uttalat sig och nu senast kräver Kristdemokraterna i en motion – att den kontantbegränsningsregel som nu slopas också slopas retroaktivt.

Jag tänker mig att det inte kan vara rimligt, och ännu mindre rättfärdigt, att företagare som råkat ut för en orimlig beskattning – realiserad sådan, inte bara latent; någon gång var den latent men tvingades att bli realiserad – ska tvingas betala.

Visst, kammarrättens dom ska inväntas. Utgångspunkten är den lagstiftning som då gällde. Nu ändrar vi den, men vi skulle väl ändå kunna få ett besked. Är detta en tingens ordning som är rättfärdig eller inte? Någonting kan väl den samlade vänstern ändå säga rent kvalitativt om den här typen av ärenden.

När det gäller den så kallade kontantbegränsningsregel i aktiebolagslagen som nu slopas undrar jag om inte Per Rosengren eller Fredrik Olovsson kunde säga att konstruktionen i lagtexten var fel redan från början. Den har varit fel hela tiden. Ja, den har varit så fel att den har lett till fall som inte blivit rättsfall. Men det reella värdet har naturligtvis varit oerhört mycket större än det nominella värdet. Kontantbegränsningsregeln har då kommit att innebära enormt mycket och har egentligen varit genant för svensk skattelagstiftning och därmed för Sveriges riksdag.

Syftet med regeln har varit att tvinga fram reavinstbeskattning vid försäljning av företag eller vid skiften på olika sätt. Men i och med att det föreskrevs 10 % av det nominella värdet har det blivit direkt skadligt och en orättfärdig reavinstbeskattning, även när det inte varit den här typen av pomperipossafall. Ett erkännande här vore på sin plats.

I slutet av 1990-talet gjordes det, som vi hört, många företagsaffärer – inte minst inom IT-sektorn eftersom branschen då var under ett starkt

omvandlingstryck. Man kunde få betalt i aktier i det köpande företaget och samtidigt vara förhindrad av köpeavtalet att omedelbart sälja aktierna. Det blev pomperipossaaffärer när man inte upprättade dubbla avtal. När aktierna minskade i värde stod man tomhänt, så när det står mellan rättfärdighet och rättvisa å ena sidan och makt å andra sidan bör vi välja rättfärdighet och rättvisa.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Vissa skattefrågor
med anledning av ny
aktiebolagslag, m.m.*

Anf. 95 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Per Landgren fortsätter att prata om latent skatteskuld. Det är alltså inte fråga om latent skatteskuld. Den blir direkt debiterad till det värde som man bestämmer vid andelsbytet. Det är inte fråga om någon latent skatteskuld. Det är en definitiv skatteskuld. Sedan går det alltså inte att kvitta i systemet i nästa led, när värdet går ned. Stryk det där med ”latent”, för det gäller inte.

Fel från början – jaha. Var det inte en enig riksdag som antog den här kontantandelsprincipen, som i sin tur byggde på ett EU-direktiv som man i och för sig kan ifrågasätta huruvida det tolkades riktigt? Vi hörde ingenting då från de borgerliga om att det var fel från början. Det är först när det här som ingen kunde förutse inträffade som det blev ett problem, tillsammans med övriga pomperipossaaffärer. Eftersom riksdagen enigt har uttalat att detta är ett problem tror jag att alla uppfattar det på det sättet. Vänsterpartiet har åtminstone hela tiden uppfattat det på det viset och drivit frågan, och vi vill ha en förändring till stånd.

Men om det var så fel från början, Per Landgren, varför ställde sig då Kristdemokraterna bakom den här lagstiftningen från början? Här står Per Landgren och orerar om hur orättfärdigt det är och det ena med det andra. Han drar väldigt stora växlar på detta. Men ni har ju varit med på lagstiftningen som sådan?

Anf. 96 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! Det är inget orerande. Om man identifierar orättvisa och orättfärdighet ska man också stå för det. Det säger ju Rosengren själv, herr talman, att han har gjort. Det gäller då för Vänsterpartiet. Men vilken kamp har vi inte haft i utskottet för att baxa det ända hit. Vi får se hur långt vi kommer.

Sedan är det klart att det har handlat om realiserade skatteskulder. Rosengren kan gärna få utnyttja detta in i det sista. Och det är ju det värsta – när de realiseras naturligtvis.

Anf. 97 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Det där sista förstod jag över huvud taget inte. Men vi kan väl enas om att riksdagen har beställt en förändring av detta. Nu ligger det alltså ett förslag – eller det ligger två mål i kammarrätten som behandlar detta. Låt oss då avvakta dem. Är det så att man kan lösa det här retroaktivt genom ett domstolsutslag är det mycket bättre och lämpligare än att vi löser det genom att gå in i en ganska krånglig lagstiftning.

Vi identifierade det här problemet också när det verkligen blev aktuellt. Men det är något annat att gå in och säga att detta var fel från början och liksom försöka svära sig fri och säga: Vi har hela tiden insett detta. Så var det inte. Ni borgerliga var med på den här lagstiftningen fullt ut

*Vissa skattefrågor
med anledning av ny
aktiebolagslag, m.m.*

från början. Så försök inte stå här och moralisera på det sätt som ni gör i denna fråga. Det ger bara en lite fadd smak i munnen.

Anf. 98 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! Rosengren får gärna stå kvar. Alla utgår vi från moral och etik när vi bedömer handlingar, när vi bedömer lagstiftning. Skulle då ett parti ensamt stå för moraliserandet när alla utgår från etik och moral? Det kan vara mer eller mindre omedvetet. Det kanske är omedvetet från Rosengrens sida.

Herr talman! Om jag skulle följa Rosengrens debatteknik skulle jag markera ord här och säga: Det ligger tydligen ett *förslag* hos kammarrätten. Och så rättar han sig själv. Och så ska jag då bita mig fast i den där felsägningen. Någon gång kan det bli fel, Rosengren, även i dina repliker. Och någon gång kan det bli fel i särskilda yttranden också.

Det är klart vi inte svär oss fria från fel. Men så snart vi kan identifiera fel ska inte statsmakterna av någon typ av prestigeskäl vara ihärdiga in i det sista utan erkänna att här har det blivit fel. Kontantbegränsningsregeln var felaktigt formulerad. Den utgick från det nominella värdet. De reella värdena kan ha varit skyhöga, och de har ju varit det, i fall då det inte av andra skäl, av integritetsskäl eller av någon typ av privata sekretessskäl, inte har kommit till domstol utan då man helt enkelt har fått finna sig i effekterna av en felaktig lagstiftning. Nu rättar vi till det här. Det är bra.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

14 § Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU10
Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag (prop.
2005/06:39 delvis och prop. 2005/06:40).

Anf. 99 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Herr talman! I skatteutskottets betänkande nr 10, som nu ska debatteras, föreslås reformerade beskattningsregler för ägande i fåmansföretag. Som bakgrund kan anges att de särskilda reglerna för beskattning av utdelning från och kapitalvinst vid avyttring av andelar i fåmansföretag infördes vid 1990 års skattereform. Reglerna syftade till att inkomster som härrör från ägarens egna arbetsinsatser i företaget ska beskattas på ungefär samma nivå som anställdas löneinkomster. Det ska motverka att bolag används till att omvandla progressivt beskattade förvärvsinkomster till proportionellt lägre beskattade kapitalinkomster.

Kritik har framförts mot gällande regler dels för att de anses krångliga att tillämpa, dels för att de inte tar tillräcklig hänsyn till den risk det innebär att starta och driva företag. De regler som föreslås i föreliggande betänkande innebär att kopplingen mellan de löner företaget betalar ut och ägarens beskattning blir starkare. Fåmansföretag med många an-

ställda får en möjlighet att i praktiken undantas från regelverket. Reformeringen för också med sig att systemet förenklas något. En ny schablonregel för beräkning av det kapitalinkomstbeskattade utrymmet kommer att göra det enklare att deklarerat för ett stort antal småföretag, särskilt för dem som har litet kapital eller är nystartade.

Med hänsyn till de uppgifter som har framkommit under behandlingen av ärendet om ökade kostnader för boende i så kallade oäkta bostadsrättsföreningar föreslår utskottet att andelar i sådana föreningar inte ska omfattas av de reformerade reglerna för onoterade företag i avvaktan på visst utredningsarbete rörande beskattningen av just denna boendeform. Det innebär att de under en övergångstid får behålla den skattenedsättning som de så kallade lättnadsreglerna innebär. De reformerade regler som nu föreslås i betänkandet kommer på sikt att innebära en varaktig skattelättnad på drygt 1 miljard kronor.

I betänkandet tillstyrker utskottsmajoriteten i stort regeringens proposition förutom den ändring som föranleds med hänsyn till oäkta bostadsrättsföreningar. En motion har väckts med anledning av propositionen. Utskottsmajoriteten avstyrker motionen. Till betänkandet finns en gemensam reservation från de fyra borgerliga partierna, som stöder motionen. Ett särskilt yttrande har inlämnats från Vänsterpartiet.

Herr talman! Den debatt som nu tar sin början kommer att ge besked om partiernas ställningstagande med anledning av de reformerade så kallade 3:12-reglerna.

Anf. 100 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Det var onekligen sorgligt att ta del av den regeringsproposition som behandlar beskattningen av de så kallade fåmansbolagen, de så kallade 3:12-reglerna. Det var självfallet så att denna proposition föranledde en gemensam motion från de fyra allianspartierna. Den fortsatta behandlingen har också lett till att vi, de fyra partierna, har en gemensam reservation till betänkandet. Jag ber att få yrka bifall till denna reservation.

Varför var det då sorgligt? Då menar jag naturligtvis inte de små förbättringar som görs i vissa avseenden. De är ju bra. Och jag menar naturligtvis inte heller att det var sorgligt, utan tvärtom väldigt bra, att utskottets behandling kunde leda till att en oförmåhet i propositionen, nämligen beskattningen av de oäkta bostadsrättsföreningarna, ändrades så att de fick behålla nuvarande villkor. Vad som är illa är ju att man samtidigt som man med den här propositionen genomför vissa förbättringar, genomför man försämringar i andra ändan. Regeringen har också lyckats göra 3:12-reglerna ännu krångligare för många företagare.

Det som jag finner kanske det allvarligaste i sammanhanget är att man både i propositionen och i viss mån också i den utredning som gjordes före propositionen kan läsa sida upp och sida ned om den så kallade preventionsfaktorn. Med preventionsfaktorn menas hur man ska förhindra människor att bli företagare av förmenta skatteskal. Man har inte begripit att med ett sådant angreppssätt påverkar man hela företagarklimatet i landet, ett företagarklimat som i många avseenden präglas av misstänksamhet mot företagare som bidrar till sysselsättning och välbefinnande.

Prot. 2005/06:51
14 december

Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag

I propositionen sägs följdriktigt nästan ingenting om hur man skulle kunna ge incitament till människor att bli företagare. Eftersom jag har hört mig för lite grann om i vilken utsträckning Näringsdepartementet har medverkat – åtminstone näringsministern brukar tala om behovet av ett bra företagarklimat i landet – råkar jag veta att man inte nästan inte alls varit med i beredningen av det här ärendet.

Angreppssättet att man har målet att uppnå millimeterrättvisa mellan företagare och löntagare är uppseendeväckande. Att vara löntagare har sina fördelar: till exempel stor anställningstrygghet, LAS och sociala förmåner i arbetslivet. Företagare riskerar på ett helt annat sätt eget kapital och lever i osäkerhet och i ovetskap om framtida intäkter. Att då hävda att skattesituationen för företagare mer eller mindre ska likställas med löntagarnas situation måste ju bli fel.

Vi moderater och alliansen hävdar förvisso att så länge som vi har dagens skatteskalor för tjänstebeskattningen med den stora skillnad som finns mellan kapitalbeskattning och tjänstebeskattning måste det naturligtvis finnas ett visst regelverk som gör att man inte helt fritt kan avgöra vad som är tjänsteinkomst och vad som ska beskattas som kapitalinkomst hos en fåmansföretagare.

Att därför helt avskaffa 3:12-reglerna är alltså knappast rimligt så länge som skillnaden mellan kapitalskattesats och tjänsteinkomstskatt föreligger. Men det regelverk som nu ånyo presenteras är så komplicerat och snårigt att man lugnt kan säga att regeringen har gått helt bet på uppgiften att förenkla och att skapa bättre villkor för företagare. Förmodligen är det fler företagare – om man räknar antal huvuden – som får försämrade villkor än som får förbättringar med föreliggande förslag.

Vi i alliansen föreslår därför vissa omedelbara förändringar i förhållande till regeringens förslag, och det är sådana förändringar som då är möjliga att föreslå utifrån de budgetramar som just har antagits. Men det viktigaste för oss är att vi efter ett regeringsskifte kan utlova att det blir en ny översyn av hela regelverket med syftet att göra det enklare och mer förutsägbart så att en stor del av det komplicerade regelverket kan avskaffas.

Herr talman! Många företagare som nu på grund av ändringar i regelverket överväger att före årsskiftet avyttra sitt företag på grund av vissa förändringar som genomförs från årsskiftet bör kanske, innan de genomför dessa ändringar, göra en egen prognos över vilka regler som kan komma att gälla redan från 2007.

Jag nämnde inledningsvis att vi däremot med tillfredsställelse kunde notera att det har gjorts en viktig förändring av propositionen och att vi gör den i enighet. De så kallade lättnadsreglerna avskaffas nu, och detta på ett märkligt sätt skulle komma att påverka boende i oäkta bostadsrättsföreningar. Den effekten som har varit känd av departementet i samband med beredningen av den här propositionen, och vi i utskottet har nu blivit överens om att det måste finnas övergångsregler som gör att de boende i dessa föreningar inte får förändrade villkor. Samtidigt förutsätter utskottet att den utredning som vi tidigare har hemställt om och som ska gälla att regeringen överväger förändringar i regelverket om äkta och oäkta bostadsrättsföreningar snarast kommer till stånd.

Herr talman! Det var inte så trevligt att tala om den här propositionen. Den bidrar, som sagt, inte till ett bättre företagarklimat i landet. Samti-

digt var det trevligt att tala om att det finns någonting som ligger bortom valet 2006. Då kan företagen i Sverige möjligen se framåt med större tillförsikt.

Anf. 101 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp):

Herr talman! Åhörare! Det är många gånger som vi i skatteutskottet har varit i den här kammaren och talat om småföretagarfrågor. Trots att vi är tämligen överens om att det är angeläget att förbättra och förenkla för småföretagande har vi ofta ganska olika syn på hur långt och hur snabbt vi ska gå, och det här ärendet är ju inget undantag.

Vi minns sex års utredande som ligger bakom det här betänkandet som vi i dag har på vårt bord. De senaste två eller ett och ett halvt åren har en expertgrupp jobbat med frågan. Den blev ganska styvmoderligt behandlad från första början. Direktiven var ganska snäva, men det var en klok expertgrupp som ändå tog sig ganska stora friheter och kom med förslag som inte ens låg inom direktiven.

Exempelvis föreslog man ett borttagande av förmögenhetsskatten, någonting som vi från alliansen hade tyckt vara mycket lämpligt att behandla tillsammans med fåmansbolagsbeskattningen. Men tyvärr var det någonting som regeringen och stödpartierna över huvud taget inte övervägde att ta med i det betänkande som nu ligger på vårt bord. Det tycker vi är mycket beklagligt. Förmodligen beror det mer på taktiska orsaker än att man inte är angelägen om att ta bort förmögenhetsskatten som är mycket skadlig för Sverige.

Trots att man nu skulle kunna tro att det här har lett fram till ett rättvisare och enklare regelverk har regeringen ju inte nått ända fram, precis som Lennart Hedquist tidigare sade.

Det är många småföretagare som i dagsläget sitter och finstuderar det här betänkandet och funderar på hur de ska planera för att skatteeffekterna inför nästa år ska bli så små som möjligt. De som tycks vara allra gladast över att majoriteten i dag kommer att fatta det här beslutet verkar vara de konsulter och jurister som livnär sig på att sälja tjänster till småföretag för att planera deras skatter. Det tycker jag är djupt beklagligt.

Vi från Folkpartiet har den grundinställningen att en rättvis beskattning av fåmansbolag är att det måste löna sig att ta risker. Därför kan inte en ägare av ett litet företag jämföras med en anställd, utan man måste kunna räkna med märkbart lägre skatt på sina vinster för att väga upp en risk som han eller hon tar. Därför är det väldigt angeläget att fåmansbolagsbeskattningen reformeras.

Vi har varit väldigt positiva till de utredningar som har gjorts och vi har också sett fram emot det här förslaget väldigt länge.

Men, fru talman, det är svårt att lappa och laga i en krånglig lagstiftning. Med de förändringar som sker blir regelverket i Sverige inte lättare, utan dessvärre blir det krångligare på vissa punkter. Låt mig nämna några punkter där vi från alliansen tycker att det är angeläget att vi förändrar det liggande förslaget.

Det handlar exempelvis om ett förslag som går ut på att många företag kommer att tvingas höja sina löner för att utnyttja de nya regler som nu föreslås. Vi tycker att det är märkligt att man helt enkelt driver på utvecklingen för att lönerna för dem som driver företagen – företagsledningarna – ska bli högre. Vi ser inget skäl till detta. Tvärtom ser vi att det

Prot. 2005/06:51
14 december

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

kan leda till att företagens soliditet urholkas. Därför vill vi sänka det löneuttagskrav som i dag föreslås.

Det finns också ett förslag om klyvningsrätten för enskilda näringsidkare. Vi tycker att det är olyckligt att de förändringar som nu ligger på vårt bord leder till att det blir mer lönsamt att driva ett företag som aktiebolag än som enskild firma. Jag tycker inte att det är rimligt att man gynnar enskilda bolagsformer, oavsett vilken typ det är. Därför har vi sagt från alliansens sida att vi tycker att man ska höja klyvningsrätten för de enskilda näringsidkarna till samma nivå som för fåmansbolagen.

Fru talman! Det finns vissa poänger med det betänkande som i dag ligger på vårt bord. Men vi är långt ifrån nöjda med det. Det hade behövs mycket mer. Framför allt är det så att vissa av förslagen slår fel, även om jag tror att man hade försökt tänka rätt när man kom med dem.

Jag vill avsluta med det som också Lennart Hedquist sade; det lappande och lagande i det system som vi har i dag räcker inte. Vi avser att förhoppningsvis i regeringsställning efter valet 2006 så snart som möjligt återkomma med en ny, reformerad fåmansbolagsbeskattning. Jag tror inte att det är möjligt att bygga på den gamla fåmansbolagsbeskattningen. Den kanske fungerade när man gjorde den stora skattereformen, och grundtankarna är säkert helt rätt. Men det har blivit alltför mycket pusslande i det gamla systemet.

Jag tror att det är helt nödvändigt att en ny regering sätter sig ned och funderar på hur vi ska göra det mer lönsamt att vara företagare. Hur ska vi kunna göra det tydligt att det inte är samma sak att vara företagare och att vara anställd? En företagare måste kunna få ta ut en större vinst från sitt företag för att få en riskpremie för det som hon eller han har satsat i företaget.

Jag ser fram emot att komma tillbaka till den här kammaren och återigen diskutera reformerade fåmansbolagsbeskattningsregler, där vi har enkelhet och tydlighet som främsta fokus för den proposition som då kommer.

Fram till dess ber jag att få yrka bifall till den reservation som föreligger.

Anf. 102 PER LANDGREN (kd):

Fru talman! Ingen skulle väl här i debatten säga att det finns tillräckligt med företagare i Sverige, att det startas tillräckligt med nya företag och att det räcker för den gemensamma välfärden. Sverige ligger lågt både vad gäller andel företagare och nyföretagande. Endast 7 % av befolkningen är företagare och mindre än 4 % är i färd med att starta företag. Antalet företagare är 30 000 färre nu än när Socialdemokraterna tog över regeringsmakten för tio år sedan.

Det är därför det måste till en kraftig offensiv för att underlätta för småföretag och för att få fler nya och lovande företag som kan växa och bli stora. Företagens skatter är då av avgörande betydelse för tillväxten och för entreprenörsklimatet.

När jag för en och en halv månad sedan, fru talman, tog del av regeringens proposition *Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag* fick jag inte bara upplevelsen av att detta är en komplicerad lagstiftning utan intrycket av att insikten om de små företagens betydelse inte fanns där. Det var som om hela lagstiftningen gick ut på att bromsa

de ekonomiska incitamenten för företagarna. Hela regelverket är till för att motverka skattemässig inkomstomvandling, läser vi. Och i nuvarande läge kan man ju ha viss förståelse för det.

På s. 43 i propositionen står följande: Målet är att aktiva ägares arbetsinkomster ska beskattas på samma sätt som anställdas arbetsinkomster. På s. 60 läser vi: Reglerna bör i så stor utsträckning som möjligt uppfattas som legitima av de berörda företagarna. Men det är samtidigt viktigt att reglerna är legitima sett ur löntagarnas synvinkel.

Detta andas gamla motsättningar. Det är ideologiska fastlåsta motsättningar som inte alls är lika accentuerade och frekventa i vårt moderna företagarklimat. Inte minst i de små företagen, men även i de större, finns nu ett ömsesidigt förtroende och gemensamma intressen för företagets väl och för Sveriges väl som gott och väl överbryggar de gamla skillnaderna – klasskillnaderna och så vidare. Vänstern verkar ju leva på dem, och vill kanske till och med hålla dem mer vid liv ju närmare valet man kommer. Ibland känns det så.

Det är klart att skillnaderna finns där i den så kallade duala inkomstskattemodellen. Jag skulle säga den dubbla inkomstskattemodellen, men det står duala i propositionen. Det är en progressiv beskattning på inkomst av tjänst och en proportionell beskattning av kapital. Det kan alltid hävdas att ett regelverk behövs mot skattemässig inkomstomvandling. Men det känns ändå som om vi från alliansens sida med våra förslag under den här korta tiden krattar i den samlade vänsterns trädgård och snyggas till något som i grunden inte är rationellt och ändamålsenligt.

Ett motiv för dagens begränsningar av vad som får räknas som kapitalvinster är att välavlönade anställda inte ska kunna undvika skatt genom att via bolag ta ut lön som kapitalbeskattad vinst. Det är det här Östermalmssyndromet, ni vet. Fördelaktigare regler för småföretag innebär naturligtvis att denna risk ökar. Men samtidigt får knappast hela företagsbeskattningen i längden styras av regler avsedda för en begränsad grupp som har stora möjligheter att skatteplanera, att starta bolag och på så sätt arbeta som konsulter. Det är väl ändå positivt med företagsbildningar, även om den här typen av skatteplanering också förekommer.

Alliansen bör se över lagstiftningen. Det har vi hört tidigare av Anna Grönlund Krantz, och jag undrar om inte Lennart Hedquist också sade något liknande. Vi behöver alltså titta över det här och på nytt överväga det, och det har vi för övrigt också sagt i vår motion. Jag skulle vilja säga att vi behöver överväga ett nytt slag av entreprenörsbeskattning som mer är inriktat på att främja och gynna företagare och inte på prevention. Lennart Hedquist talade ju också om detta tidigare. Därmed gynnar beskattningen både företagare och anställda. Detta gynnar helheten, och det leder inte till någon typ av motsättning utan försöker hindra det.

Finanspolitiskt kan man också konstatera att dagens 3:12-regler inbringar knappt 1 miljard kronor i en helt statisk och partiell beräkning. Om man även ser till 3:12-företagarnas egna löner ser man att de totala intäkterna är på drygt 3 miljarder kronor. Vid ett totalt avskaffande – om man nu skulle göra så – så skulle förstås vårt finmaskiga svenska skattenät fånga upp mycket av dessa skatter i andra delar av systemet. Dessutom skulle de positiva effekterna av företagandet öka skattebasen.

I stället för att som i dag särbehandla småföretagare negativt finns det anledning att ge dem fördelaktigare skatteregler. Många länder, bland

Prot. 2005/06:51
14 december

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

andra Storbritannien, har lägre skattesatser för småföretagare än för stora företag. Det motiveras med att det finns ett samhällsintresse av att det bildas nya företag, inte minst med tanke på att några av dessa kommer att växa till. De kan ju i alla fall göra det och bli stora och anställa många och bli av betydelse för ett större skatteunderlag. Det är ju dessutom rimligt.

För små företag är dessutom kostnaderna för att leva upp till alla regler och förordningar – inte minst skattelagstiftningen, som man kanske inte alltid klarar själv eftersom den är så komplicerad; man hinner inte, har inte tid med det – så stora och relativt sett större än för stora, väletablerade företag att det också kan motivera en lägre skattesats för småföretag.

Frågan om beskattning av småföretag har, som vi har sagt tidigare här i kammaren, dragits i långbänk i flera år. Regeringen har gång på gång utlovat förbättringar. Men det förslag som har kommit nu räcker inte; det är inte tillfredsställande.

Det innebär fortsatt kapitalflykt, eftersom man inte tog helheten från de tre vise männen, skulle jag kunna säga. Det är otillräckliga incitament för entreprenörer. De är komplicerade att hantera och innebär en otillräcklig regelförenkling.

Man kan också säga att det är en tveksam fördelningsprofil, där det är högre skatt på kapitalvinster för mindre företag och lägre skatt för de större företagen, för aktieägarna där.

Det är också orimliga krav på småföretagares egna löneuttag, som vi har fått höra, som trissar upp. Jag vet inte om man på så sätt vill pressa fram det man tidigare kallade kapitalister.

Det är också en orimlig skärpning av kapitalvinstbeskattningen, som leder till oro.

Inom alliansen ska vi – det har vi sagt här tidigare – prioritera företagandet mer och göra nya överväganden så snart vi har resurserna och maktpositionen. En rejäl reformering av småföretagens beskattning behövs. Det måste prioriteras inom ramen för de sammantagna avvägningarna i den framtida finanspolitiken.

Anf. 103 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Reglerna för fåmansbolag har varit en het potatis under många år. Som vi har hört tidigare i debatten är det regler för övervägande små aktiebolag, där ägarna arbetar aktivt i bolaget.

Med rätta har regelverket kritiserats, därför att det är extremt krångligt. De som har försökt fylla i blankett K 10 kan konstatera att det är i det närmaste en omöjlighet att komma igenom den och få rätt i slutänden.

Reglerna har även kritiserats för att de för många småföretagare har lett till för höga skatter. Om företagaren själv väljer att satsa pengar i bolaget har det i många fall orsakat högre skatter än om pengarna hade satsats i ett annat företag på börsen.

I flera år har regeringen lovat att göra någonting åt de diskriminerande skattereglerna för fåmansbolag. När regeringen nu till slut kommer med sin proposition är det en välkommen reform. Och för en del företagare är det en viss förbättring – det måste medges. Men det finns stora problem kvar.

Det mest allvarliga är själva undertonen, det man läser mellan rader-
na. Småföretagare är antingen ekobrottslingar eller potentiella ekobrotts-
lingar. De förra ska klämmas åt, och de senare måste ha ett massivt re-
gelverk, som till varje pris förhindrar småföretagare att komma lindring-
are undan från skatt, kosta vad det kosta vill.

Fru talman! Det är bara genom riktiga jobb som sysselsättningen, till-
växten, välståndet och välfärden kan öka. För att den ekonomiska stan-
dard vi tar för given ska kunna upprätthållas måste det löna sig att vara
företagare. Om människor ska vilja ta de personliga och ekonomiska
risker som det innebär att vara företagare måste de få en belöning. Det
måste alltså tillåtas att tjäna pengar. Det är inte en hållbar strategi att
straffbeskatta småföretagare.

Vi tror att det är bland småföretagarna som framtidens jobb finns, och
då fungerar det inte att betrakta företagare som potentiella brottslingar.
För Centerpartiets del är småföretagarna vardagens små hjältar, som trots
krångliga regler, diskriminerande skatteregler, sjuklön och så vidare
kämpar på och bland annat erbjuder andra människor anställning och
därmed också lön.

Detta måste uppmuntras, inte bekämpas.

Vi måste vända på perspektiven. Regeringens förslag om fåmansbo-
lagsregler duger inte. Fokus måste ligga på hur vi skapar stabila och
förmånliga villkor för företagare som premierar anställningar.

Regeringens förslag slår hårt mot medarbetarägda företag. En del fö-
retag låter sina medarbetare äga företagen, och när företagen går bra får
de extra bonus genom aktieutdelning. Cheferna i företaget kommer att få
sin utdelning beskattad som kapitalvinst, 20 %, medan de anställda med
lägre lön kan komma att få sin bonus beskattad till 57 %.

Får jag fråga: Var ligger logiken i det här förfaringssättet? Vad är det
för rimlig regel som gör att högavlönade ska få betydligt lägre beskatt-
ning än en lägre avlönad medarbetare i det socialdemokratiska Sverige?

En annan märklig konsekvens av regeringens förslag är att företagare
som säljer sitt företag efter årsskiftet kommer att möta en betydligt högre
beskattning än innan. För den som äger aktier i ett bolag som han eller
hon inte jobbar inom blir reavinstskatten 30 %. Om du däremot jobbar i
företaget i fråga kommer du att beskattas som om hela vinsten vore in-
komst av tjänst, vilket i praktiken innebär en kraftig skatteskärpning.

När regeringen tillsatte Utredningen om reformerade fåmansbolags-
regler hade man chansen att få till stånd en hållbar reformering som före-
nade ett bra företagsklimat med enkla och rättvisa regler. På förhand såg
dock regeringen till att kringskära utredningens möjligheter. Direktiven
var så skrivna att de omöjliggjorde en bra lösning. När sedan utredningen
kom avfärdade finansministern direkt utredningens huvudalternativ,
eftersom det förutsatte att förmögenhetsskatten skulle avvecklas. Herrar-
na bakom utredningen säger själva att alternativförslaget, alltså det för-
slag som regeringen har valt att utgå från i det vi ska besluta om i dag, är
ett klart sämre alternativ än huvudalternativet.

Förmögenhetsskatten är sannolikt den skatt som är absolut mest skad-
lig för den svenska ekonomin i dag. Den driver kapital ur landet, den
plågar småföretagare som vill expandera och den är i det närmaste helt
godtycklig.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

I går kunde vi läsa att socialdemokraterna i Finland var med och röstade bort förmögenhetsskatten. Den lilla skara länder som nu fortfarande har förmögenhetsskatten kvar blir alltså allt mindre. I Finland tar de bort förmögenhetsskatten därför att de har insett att skatten är så pass skadlig för näringslivet och därmed jobben och hela deras välbefinnande att den måste avskaffas.

Till och med Socialdemokraternas kristna gren i Sverige, Broderskapsrörelsen, har insett att förmögenhetsskatten är skadlig och att den bör avskaffas. När kommer insikten hos övriga socialdemokrater att förmögenhetsskatten behöver avskaffas?

Fru talman! Från Centerpartiet och alliansen ser vi en halvering av förmögenhetsskatten som ett första steg på skattens avveckling.

Då det förslag vi har lagt påverkar den budgetram som riksdagen har lagt fast tvingas vi i dagsläget acceptera att spelreglerna är som de är och därför inte kan föreslå några omfattande förändringar.

Arbetet med att förändra regelverket för fåmansföretagare måste dock fortgå, för att skapa ett förenklat och tillväxtorienterat regelverk. Om inte förr, får vi göra det efter valet, då vi förhoppningsvis sitter i regeringsställning.

Avslutningsvis tycker jag att det är bra att övergångsreglerna har bifallits, som fanns med i punkt 8 i den alliansmotion vi hade för de ökta bostadsrättsföreningarna. Det är positivt att man i alla fall lyssnar på oss emellanåt.

I övrigt, fru talman, yrkar jag bifall till reservationen i ärendet.

Anf. 104 FREDRIK OLOVSSON (s):

Fru talman! Jobb och välfärd, trygghet och rättvisa är vad vi socialdemokrater vill uppnå med vår politik. Därför har vi lagt fram en offensiv statsbudget med stora satsningar på flera arbetstillfällen, förstärkningar i välfärden, starka trygghetssystem och minskade klyftor.

Vi är övertygade om att rättvisa och trygghet gör Sverige starkare, att det är produktivt om klyftorna är små och om människor kan känna förtroende för våra gemensamma trygghetssystem när de är arbetslösa, sjuka eller behöver vara föräldralediga. Trygghet ger tillväxt.

För att kunna skapa fler arbetstillfällen har vi lagt fram ett batteri av skarpa förslag. Det handlar om fler anställda i skolan, i förskolan och andra välfärdsverksamheter. Det handlar om plusjobben i vår gemensamma välfärd, om akademikerjobb i staten, så att vi klarar kompetensöverföringen inför de stora pensionsavgångarna samtidigt som vi satsar mer på att bekämpa fusk med förmåner och skatter. Det handlar om stora strategiska satsningar på forskning och utbildning. Det handlar om mer pengar i plånboken hos barnfamiljer, pensionärer och vanliga löntagare så att köpkraften kan öka ytterligare och småföretagens tjänster efterfrågas mer. Det handlar om att fortsätta att förbättra villkoren för företagen och om att göra reglerna färre och enklare. Och det handlar om den fråga som vi debatterar nu, reformerade regler och sänkt skatt för fåmansbolagens ägare.

Fru talman! Vi vill behålla det system som brukar kallas för 3:12-regler. Det är vår grundläggande uppfattning att företagare ska betala skatt på sina inkomster som löntagare. 3:12-reglerna kom till just för att se till att så också blir fallet. En ägare som arbetar i sitt företag ska inte

kunna omvandla en arbetsinkomst som ska beskattas som tjänst till en lägre beskattad kapitalinkomst. Även företagare ska betala statsskatt och värnskatt om de har höga inkomster.

Jag tror att det är viktigt att man är medveten om att många av dem som kritiserar de här reglerna inte vill ha någon progressiv inkomstbeskattning över huvud taget utan ser fram emot en platt skatt också i Sverige, och det ställer vi inte upp på. Skattesystemet ska inte bara finansiera välfärden, även om det är oerhört viktigt. Det ska också bidra till en utjämning av klyftor och ekonomiska villkor mellan olika grupper i samhället. Den inställningen hindrar ju inte att vi vill uppmuntra företagande och risktagande. Det gör vi genom en rad förändringar i de här reglerna:

1. Den räntesats som används för att beräkna den del av utdelningar och kapitalvinster som ska kapitalbeskattas höjs med två procentenheter.
2. Lönerna till de anställda påverkar vad som ska kapitalbeskattas, och de reglerna görs nu mer generösa. Det innebär att företag med många anställda eller stor lönesumma i praktiken hamnar helt utanför reglerna.
3. Skatten på det som definieras som kapitalbeskattad inkomst, baserat på kapitalet eller lönesumman i företaget, sänks till 20 %.

Sammantaget innebär de här förändringarna att skatten för fåmansbolagen sänks med 1 miljard kronor. När man har lyssnat på debatten hittills har man nästan kunnat få intrycket att den höjs med 1 miljard, eftersom det var så oerhört värdelösa förslag. Men det handlar alltså om en skattesänkning i det här ärendet med lite drygt 1 miljard kronor.

Men, fru talman, vårt förslag innebär även förenklingar av reglerna. För ungefär hälften av fåmansbolagen, de som har minimalt aktiekapital och så få anställda att lönesumman inte överstiger 700 000, införs en förenklingsregel som innebär att ägaren kan ta ut ungefär 65 000 kr om året som kapitalbeskattad utdelning, jämfört med ungefär 10 000–12 000 i dag. Genom den här schablonregeln åstadkommer vi alltså både en förbättring och en förenkling.

Man ska inte överskatta skatternas betydelse för jobb och företagande. Det är en grov missuppfattning eller möjligen en ideologiskt baserad villfarelse att det skulle finnas några sådana enkla samband. Men det förslag som vi nu lägger fram är ett sysselsättningsfrämjande förslag. Det är ett förslag med tillväxtfokus. Det är ett system som innebär förenklingar och ett system som företagare kan växa sig ur. Vår förhoppning är att de nya reglerna ska bidra till att ytterligare förbättra förutsättningarna för fler företag, växande företag och därmed också fler jobb i näringslivet. Jag yrkar därför bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på reservationen.

Anf. 105 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Fredrik Olovsson säger att det är en missuppfattning att skatter påverkar företagande. Ja, jag förstår det för Fredrik Olovsson har tidigare i debatter sagt: Vi tycker att det är rimligt att betala mycket i skatt.

Men frågan är då, med tanke på rättvisa och trygghet: Hur kan man säga att det är rättvisa att lågavlönade ska betala betydligt mera skatt än

Prot. 2005/06:51
14 december

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

höga lönade? Det blir ju effekten av alla de förändringar som det här systemet innebär, som ni nu har lagt på riksdagens bord.

Jag skulle också vilja höra hur Fredrik ställer sig till frågan om förmögenhetsskatten i och med att era partivänner i Finland nu aktivt har agerat. Jag tror att det i omröstningen var sju stycken av socialdemokraterna som inte ställde upp på förslaget, men i övrigt ställde hela det socialdemokratiska partiet upp på att slopa förmögenhetsskatten i Finland. Det är ju också en väsentlig del för att stimulera företagandet i Sverige.

Anf. 106 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! När det gäller Finland får de naturligtvis göra sina egna bedömningar. Vad jag förstår var den borttagna förmögenhetsskatten ett inslag i en bredare skattepolitisk reform. Personligen tycker jag att förmögenhetsskatten har många förtjänster, exempelvis fördelningspolitiskt. Jag är därför inte beredd att avskaffa den på det vis som den borgerliga alliansen har föreslagit där det handlar om stora nedskärningar i trygghetssystemen för exempelvis sjuka och arbetslösa. Den typen av fördelningspolitik ställer vi inte upp på.

Nu när en centerpartist står i talarstolen skulle jag också vilja fråga: Hur tänker ni finansiera alla de ytterligare skattesänkningar som Maud Olofsson berättade att ni vill genomföra, i Skattebetalarnas förenings tidning *Sunt Förnuft*? Det handlar om 250 miljarder under en tvåårsperiod för att komma ned till ett europeiskt genomsnitt. Jag tror att det skulle vara väldigt intressant om vi fick höra hur mycket ytterligare försämringar och neddragningar som vi skulle behöva göra i så fall för sjuka och arbetslösa eller i den övriga välfärden.

Anf. 107 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag kan lugna Fredrik Olovsson med att de skatteförslag som vi har lagt fram i motioner här i riksdagen också är finansierade.

Jag vill betona att det pressmeddelande som skickades ut från socialdemokraterna i Finland är baserat på att man vill stimulera företagandet och därmed värna välfärden i Finland. Det är precis motsatt synpunkt i förhållande till vad Fredrik Olovsson står här och talar sig varm för.

Jag skulle vilja fråga: Anser du att det är en kraftfull satsning som ni nu gör genom det här förslaget? Man pratar alltså om 1 miljard. Ja, 1 miljard är det på lång sikt. Men i budgeten är det upptaget 30 miljoner kronor för att finansiera det här. Frågan är hur kraftfullt det egentligen är. I alliansens förslag pratas det om 30 gånger mer, alltså i storleksordningen 900 miljoner. Det vore intressant att få svar på den frågan.

Jag förstår att Fredrik Olovsson är stolt över det här förslaget. Men är du nöjd?

Anf. 108 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Som socialdemokrat blir jag aldrig nöjd. Vi är flitiga reformister och slår oss aldrig till ro. Vi kommer naturligtvis att fortsätta att förändra och förbättra Sverige om vi får den möjligheten efter nästa års val. Vi har ju gjort det på ett väldigt bra sätt de senaste elva åren. Jag är övertygad om att väljarna kommer att ge oss förtroende för ytterligare fyra, inte minst med tanke på just det som Jörgen Johansson säger, att de förslag som ni har lagt fram på skatteområdet är finansierade. Det är

naturligtvis där den stora problematiken ligger för er. För att finansiera skatteförslagen, som gynnar förmögna och rika, de som tjänar mycket och har höga inkomster, måste ni skära ned på tryggheten för sjuka, förtidspensionerade och arbetslösa. Det är klart att den politiken nog blir lite svår att argumentera för i längden.

Anf. 109 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Apropå det allra sista: De nedskärningar, som Fredrik Olovsson kallar det, i transfereringssystemen som vi genomför görs ju för att vanliga människor som är i arbete ska få sänkt skatt. Det är enbart det syftet vi har, att göra det lönsamt att vara i arbete.

Men det var intressant att höra Fredrik Olovsson inleda en debatt om företagande genom att ta Socialdemokraternas paradnummer, det vi vet att ni vill skryta med, att ni är duktiga på större offentliga utgifter genom transfereringar och på att dölja arbetslöshet genom konstlad sysselsättning.

Det kommer ni att göra inför valet, och det är väl ett bra besked. Men jag skulle vilja få ett svar på frågan: Varför är det viktigt för er att hindra företagande och att hindra fler från att bli företagare? Vilken är anledningen till det?

Jag har en annan fråga: Var går smärtgränsen för när ni är beredda att avskaffa förmögenhetsskatten? Hur mycket mer ska den skatten få kosta i form av dålig tillväxt och minskat välstånd för landet? För det är ju dessa effekter som alltför inser att den har. Var går smärtgränsen?

Anf. 110 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Historieskrivningen är något märklig. Lennart Hedquist talar om dålig tillväxt, och då menar han den svenska tillväxten, antar jag. Den tillväxten har under de senaste tio åren varit högre än genomsnittet i både EU och OECD. Om vi dessutom räknar den per capita konkurrerar vi med den amerikanska tillväxten, som är ännu högre. I praktiskt taget alla internationella undersökningar av hur ekonomin fungerar, vilka tillväxtmöjligheter som finns och hur bra det går för olika länder hamnar Sverige i topp. Lennart Hedquist ger en märklig beskrivning av läget i landet. Vi tillhör de bästa och framgångsrikaste länderna i Europa, och vi har ett bra företagsklimat.

Frågan är alltså lite märkligt ställd. Det är som att fråga: Har du slutat slå din fru?

Vad svarar man på det?

Anf. 111 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Jag frågade var smärtgränsen går när det gäller förmögenhetsskatten.

Sverige låg fyra i den europeiska välståndsligan 1970. Sverige ligger nu kring 15:e 16:e plats. Sverige är det fattigaste landet i Norden. Visst kan man alltid dra fram enstaka år, men den långsiktiga utvecklingen är att det gamla företagandet i Sverige med ett arbetsamt folk har tappat i välfärd. En av anledningarna till detta är att vi har ett skattesystem som är skadligt. En av de skadliga delarna är att vi inte tillåter småföretagandet att växa, och att vi inte tillåter människor i företag att växa. I det

Prot. 2005/06:51
14 december

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

sammanhanget har förmögenhetsskatten direkt skadliga effekter eftersom den leder till att kapital rinner ut ur landet.

Var går smärtgränsen för att ni ska inse att förmögenhetsskatten måste avskaffas?

Anf. 112 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Personligen tycker jag inte att förmögenhetsskatten behöver avskaffas. Den har sin funktion i det svenska skattesystemet och ger pengar till välfärden. Den har också en kraftig fördelningspolitisk effekt. Därför tycker jag att den har en plats i det svenska skattesystemet.

Vi socialdemokrater är inställda på att ha en bred skattepolitisk diskussion, inte minst inför nästa mandatperiod. Vi är naturligtvis beredda att se över alla skatter. Men vi tänker inte ställa upp på en skattepolitik där värnskatt och förmögenhetsskatt ska tas bort och där alltså de som tjänar bäst och har det bäst i vårt samhälle ska få sänkt skatt – och där man dessutom skulle finansiera det genom försämringar för sjuka och arbetslösa. Vi ställer inte upp på en sådan politik. Den är orättvis och orättfärdig.

Anf. 113 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Fredrik Olovsson börjar högravande med att tala om jobb, välfärd, trygghet och rättvisa. Det är paroller som vi alla kan ställa oss bakom. Dessvärre är kanske inte trygghet och rättvisa det som alla småföretagare känner att de har. De har inte möjligheter att använda socialförsäkringssystemet på samma sätt som de som är löntagare. Ibland är det inte heller rättvist såtillvida att de tvingas betala höga socialförsäkringspremier trots att de inte kan utnyttja systemet.

Med detta vill jag säga att det är skillnad mellan att vara företagare, entreprenör, och att vara anställd. Det är två helt väsensskilda saker. Att vara anställd handlar för det mesta om trygghet. Man har ett socialförsäkringssystem dit premien betalas in, och vid sjukdom eller arbetslöshet finns det möjlighet att få ut pengar från systemen.

Det är alltså en väsensskillnad mellan att vara företagare och att vara anställd. Därför tycker vi i alliansen och i Folkpartiet att man också ska ha möjlighet att få ut en större lön eller riskpremie om man investerar i ett företag. Därför tycker vi att det är viktigt att skatterna för småföretagare sänks. Vi hade velat gå längre i dagens ärende.

Men jag skulle ställa en fråga till Fredrik Olovsson: Anser ni socialdemokrater att det är skillnad mellan att vara företagare och att vara anställd? I det betänkande som vi debatterar i dag gör man ju allt för att jämställa en företagare med en anställd.

Anf. 114 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja gå ännu längre och se till att företagare i större utsträckning kan känna trygghet och har bättre tillgång till trygghetssystemen, i stället för att sänka skatterna. Jag tror att det är ett bättre sätt att gå till väga. Vi funderar på hur det ska gå till. Det ska komma den typen av förslag.

Vi tycker att det är viktigt att människor kan känna trygghet. Det gäller inte bara anställda utan självklart också företagare.

Som anställd kan man inte alltid vara alldeles trygg om att få behålla sitt arbete. Det pågår en globalisering och internationalisering av ekonomin som har en enorm påverkan på svensk arbetsmarknad och svenska företag. Där spelar det kanske inte så stor roll om man gör små regleringar av skattesystemet. Globaliseringen har en väldig strukturförändrande kraft. Därför är det viktigt också med trygghetssystem, en a-kassa som man kan lita på om jobbet försvinner. För jobb kommer att försvinna oavsett om vi har en socialdemokratisk eller en borgerlig regering. Under ett övergångsskede kan man behöva en a-kassa som en trygghet i förändringen, innan man kan komma vidare till ett nytt arbete.

Här har vi också en del kritik mot ert alternativ. Ni låter tryggheten för löntagare försämrats, samtidigt som tiderna blir alltmer oroliga. Det faktum att ni finansierar detta på ett orättvist sätt gör inte kritiken mindre viktig.

Anf. 115 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag är helt överens med Fredrik Olovsson om att globaliseringen medför såväl möjligheter som utmaningar. Vi tar dem självklart på allvar. Det är därför särskilt viktigt att se till att de små företagen, som har sin grund här i Sverige och inte tar sitt pick och pack och flyttar när globaliseringens vindar blåser, faktiskt har en mylla att växa i. De måste ha ett gott skatteklimate med regler som gör det rimligt att stanna kvar. Det är på de små företagen som vi får förlita oss i framtiden. Därför värnar vi dem så starkt.

Självklart ska vi ha en bra arbetslöshetsförsäkring. Där är vi helt överens med Socialdemokraterna. Det ska vara en övergångsförsäkring när man är mellan två jobb. Man kan, som Fredrik Olovsson säger, inte vara säker på att få ha kvar sitt jobb. Däremot kan man som anställd i dag vara säker på att man har en a-kassa om man tvingas gå från sitt jobb. Det kommer man även i framtiden att kunna vara säker på.

Är det inte en väsensskillnad mellan att vara företagare och att vara anställd, Fredrik Olovsson? Tar inte en företagare en betydligt större risk och investerar tid och kanske pantsätter både villa, vovve och Volvo för att få lån för att starta sitt företag? Ska inte hon som startar ett företag ha möjlighet att ta ut en liten extra premie för den risk som hon tar?

Anf. 116 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Anna Grönlund Krantz och jag är överens om att småföretagen är viktiga. Det gör inget om företagen är stora heller. Jag tycker att det vore bra om vi hade fler stora företag också.

Därför blir man också glad – stolt men kanske inte nöjd – när man ser hur många nya företag som skapas i Sverige. Under förra året var det 41 608 nya, vilket är 5 000 fler än året före och väsentligt mycket fler än exempelvis 1994 när den borgerliga regeringen var på topp med sådan här statistik. Dessutom blir man glad när man i Jobs and Society kan se att ökningen fortsatt under första halvåret 2005, och Almi spår att den kommer att fortsätta även nästa år. Självklart blir man glad över det.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

Men vi måste givetvis bli ännu bättre, och därför hoppas vi att det förslag som vi nu diskuterat och debatterat, med 1 miljard i skattesänkning för just fåmansbolagen, ska leda till fler och växande företag.

Anf. 117 PER LANDGREN (kd) replik:

Fru talman! Jag vet inte om det är rätt, men jag tyckte mig höra en fantastisk formulering om att skatters samband med företagandet var en ideologisk villfarelse. Jag vet inte om det innebär att företagandet stimuleras av ökande skatter eller att det på något sätt är neutralt. Jag skulle gärna vilja att Fredrik Olovsson förklarade detta lite grann, alltså att det inte skulle finnas ett samband.

Låt mig citera ur propositionen. På s. 43 står: "Målet är att aktiva ägares arbetsinkomster skall beskattas på samma sätt som anställdas arbetsinkomster." Jag vet inte om jag uppfattat det rätt, men tycker Fredrik Olovsson att det är en bra beskrivning av regeringens och den samlade vänsterns mål vad gäller företagsbeskattning?

Anf. 118 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Som jag sade i mitt anförande tycker vi att det är rimligt att anställda och företagare betalar skatt på ungefär samma sätt, ungefär lika mycket. Det innebär att företagare som har höga inkomster även ska betala värnskatt och statsskatt. Det tycker vi är rättvist och bra. Det var alltså helt rätt uppfattat. Det som du läste upp från propositionen var ungefär vad jag sade men med lite andra ord.

Anf. 119 PER LANDGREN (kd) replik:

Fru talman! Ungefär, ja. Ordet "ungefär" kan tolkas som en liten brasklapp, någon form av glidning från texten. Jag kan lämna det därhän. Nu står det i protokollet vad Fredrik Olovsson anser.

Jag vill fråga om Fredrik Olovsson tycker att det är rimligt att renodlade – och förstå mig rätt här; jag använder alltså ett ideologiskt ord, kanske mest från er synpunkt – kapitalister tjänar mer på sina investeringar än kapitalister som också arbetar i och är delägare i företaget. Är det mer rimligt att beskatta kapitalister som inte är arbetande i företaget, som så att säga kommer undan, mer än dem som jobbar i företaget ungefär på samma sätt som de anställda?

Anf. 120 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Per Landgren har rätt i att vi eftersträvar en neutral beskattning, att skattesystemet ska vara neutralt mellan olika investeringsalternativ eller mellan olika former att driva företag. Det är alldeles riktigt.

I det här förslaget går vi faktiskt väldigt långt, även om det inte låtit så hittills. Vi tänjer verkligen neutraliteten till bristningsgränsen eftersom det på så sätt blir förmånligare att vara företagare. Det ska man ha klart för sig. Man kan ju tro att skattesänkningen på 1 miljard nu piskar landets stackars småföretagare, att den miljard som de får blir en sådan börda att de inte har möjlighet att växa och utvecklas. Det tror jag inte alls. Eftersom vi använder miljarden på ett klokt sätt, och den dessutom kan användas så att reglerna blir enklare och man inte behöver fundera så

mycket på dem, kan det faktiskt innebära att fler tycker att det är rimligt att starta och driva företag.

Som jag sade tidigare har vi ett mycket bra företagsklimat i Sverige, vilket man inte kan tro när man lyssnar på den allmänna debatten. Kanske borde vi oftare tala om hur bra det är i Sverige, hur bra företagsklimatet är och hur många nya företag som startas. Då kanske fler skulle inse att det trots allt inte är en så dum idé, inte heller i Sverige. Om man tror att något är så uselt som det beskrivits här, medan det i själva verket är ganska bra, finns det förstås risk för att man drar sig för att göra det som många kanske annars skulle göra, nämligen att starta företag.

Anf. 121 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Här har vi då det som Lennart Hedquist betraktar som sorglig läsning och en bedrövlig proposition – när vi sänker skatten med 1 miljard för företagarna.

Vissa av de borgerliga partierna vidhöll så sent som för åtta tio månader sedan att normallönemodellen skulle vara det som gällde i fråga om förändringen av 3:12-reglerna. Vad den normallönen skulle innebära fick vi aldrig veta. Det kanske är dags att vi får veta det i dag.

Nu har vi i alla fall fått veta var de borgerliga vill lägga sig beträffande kravet på löneunderlag – tio gånger inkomstbasbeloppet. Det innebär att dessa företagare inte skulle betala någon värnskatt. Man skulle alltså inrätta någon form av skattefrälse. Det finns en grupp som inte ska behöva betala den skatt som alla andra måste betala innan man kommer i åtnjutande av de stora skattesänkningar som finns.

Menar ni att det är rimligt att företagare ska ha kvar 3 275 kr i månaden innan de betalar värnskatt? Är det så ni vill ha det? Tror ni att företagarna vill bli betraktade som någon form av skattefrälse? Tror ni att det är önskemålet från deras sida? Jag tror inte det. Jag tror att de vill skatta lika mycket som sina anställda med motsvarande lön. Låt oss säga att de har 39 358 kr i månaden, där värnskatten inträder. Om de har en sådan lön vill de säkert skatta lika mycket som andra.

Sedan kan man diskutera var gränsen ska gå, alltså vilket krav på löneunderlag det ska finnas. Nu ligger majoritetens förslag på 54 125 kr i månaden. Det innebär dock inte att man varje år behöver ta ut så mycket. Man kan faktiskt gå ut och in i systemet, vilket betyder att man ena året använder sig av schablonregeln och då får ut 52 000 kr skattefritt – bara genom att använda sig av schablonregeln. Nästa år går man in och använder sig av de mycket förmånliga reglerna för det som man kan ta ut kapitalbeskattat och, märk väl, till endast 20 % beskattning. Att utmåla detta som en katastrof, vilket Lennart Hedquist och andra borgerliga gör, blir nästan löjligt.

När jag är ute och pratar med företagare har de vissa synpunkter på löneunderlagskravet, visst, men när man frågar om de menar att de inte ska betala värnskatt säger de nej, så hade de inte tänkt. De vill inte bli betraktade som sådana som betalar mindre skatt än deras anställda. Tänk över det när ni ska formulera nästa förslag till fåmansbolagsbeskattning. Ni är inte nöjda med detta förslag men har inte orkat prestera någonting själva. Vi har haft utredning efter utredning, man har gått igenom och skärskådat detta på längden och tvären och kommit fram till det förslag

Prot. 2005/06:51
14 december

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

och den modell som nu finns. Jag tror att det är en ganska rimlig kompromiss.

Det som man naturligtvis kan diskutera är hur mycket schablonbeloppet ska vara. Ska det vara två gånger basbeloppet? Tre gånger basbeloppet? När man lade fram förslaget 0,5 gånger basbeloppet fanns det intressenter som ringde till mig och sade: Försök få upp det till åtminstone ett basbelopp. Vi kämpade och fick upp det till 1 ½. Sedan kommer hela den borgerliga oppositionen, och även Svenskt Näringsliv, och säger: Nej, nu ska det vara 2. Det är lite grann politikens väsen. De som lägger fram förslagen blir övertrumfades av en opposition som alltid har mer pengar i bakfickan – i teorin, dock icke i verkligheten.

När det gäller kapitalvinstbeskattningen och ökningen för att få en fifty-fifty-delning upp till hundra procent i tjänsteinkomst ville vi faktiskt ha någon form av avtrappning just för att det inte skulle finnas incitament att snabbt sälja ett företag i år.

Jag återkommer till den frågan lite grann senare. Jag kommer att redovisa ett förslag, men det kanske inte ska redovisas här i kammaren.

Lennart Hedquist säger att preventionsfaktorn förhindrar människor att bli företagare. Det är inte så. Det är för att man inte ska kunna välja huruvida man betalar kapitalskatt eller skatt på motsvarande tjänsteinkomst.

Det sades att millimeterrättvisa mellan företag och anställda eftersträvas. Ja, det gör vi. Det är så till den graden att vi inom Vänsterpartiet anser att alla som har en inkomst på låt oss säga 40 000 kr i månaden också ska betala värnskatt. Det ska man göra oavsett om man är företagare eller anställd. Men det anser inte de borgerliga.

De anser att företagare inte ska betala någon värnskatt när de tar ut en lön. De ska kunna välja att i stället kapitalbeskatta till 20 %. Det är en mycket märklig skattepolitik de borgerliga för i detta sammanhang.

Jörgen Johansson står och orerar: Varför ska de med högre inkomster betala lägre skatt? Han menar att när man har tagit ut en viss lön kommer man in i systemet. Men Jörgen Johansson föreslår samma sak. Det är bara det att han sätter gränsen lite lägre.

Dessutom anser han att företagare inte ska behöva betala någon värnskatt alls. Hur kan det komma sig att de inte ska behöva betala det? Varför ska de med högre inkomster än andra betala mindre? På något sätt hänger det ni säger inte ihop.

Det finns en sak Lennart Hedquist sade som är bra. Det är en insikt som åtminstone Moderaterna har nu. Jag är inte säker på att alla inom det borgerliga blocket har det. Jag tänker inte peka ut något parti, men ni har väl läst det någonstans. Det måste finnas någon form av så kallade 3:12-regler. Det måste finnas ett regelsystem som gör att man inte fritt kan välja.

Förmögenhetsskatten har diskuterats väldigt mycket här. Den ska tas bort. Man hänvisar till de tre vise männen, och det är så bra. Men då ska ni också komma ihåg de tre vise männen föreslog att detta skulle finansieras genom att man tog den 5-procentiga nedsättningen av de sociala avgifterna.

Det är Centerns skötebarn. Här står Centern och plockar *en* del ur ett betänkande och säger att det är bra. Men då måste ni vara med på att vi tar bort den 5-procentiga nedsättningen. Man kan inte rycka en sak som

finansieras med en annan sak utan också säga att den finansieras på det sättet. Det är direkt ohederligt.

Sedan vill Anna Grönlund Krantz att klyvningsräntan ska höjas också för enskilda firmor. Men då bortser hon från en väldigt intressant sak. Enskilda firmor enkelbeskattas och aktiebolagen dubbelbeskattas. Det enda rimliga är att man gör precis som föreslås i propositionen. Annars överkompenserar man dem som i dag enkelbeskattas.

Är det vad Anna Grönlund Krantz och Folkpartiet vill göra? Är det den politiken ni vill driva? Anna Grönlund Krantz stod här i talarstolen och sade: Man ska inte särbehandla någon företagsform på det ena eller andra sättet. Det är precis det som proposition inte gör. Vi särbehandlar ingen. Vi inför någon form av rättvisa mellan de olika företagsformerna.

Men Anna Grönlund Krantz och alliansens förslag innebär precis tvärtom att man gynnar en företagsform på de andras bekostnad. Man glömmer bort att det i det ena fallet är dubbelbeskattning och i det andra fallet är enkelbeskattning.

De nuvarande regler som finns bygger på 1990-års modell. Men de nya regler som nu kommer bygger inte alls på det. Det är en helt ny modell som införs, och det bortser man från. Någon var uppe i debatten och likställde detta och sade att det är samma modell, men det är det inte alls.

Den modell som nu genomförs skiljer sig avsevärt från den modell vi har haft tidigare. Det som nu föreslås är någonting helt nytt. Det ska också tilläggas att det är tillväxtfrämjande i allra högsta grad. Det finns många företag som växer och som hamnar utanför systemet och då inte alls behöver ta hänsyn till detta. Alla dessa företag och också företagare kan använda sig av schablonmetoden. De kan ta ut 64 950 kr och skatta till 20 %. Det innebär att de får kvar ungefär 52 000 kr efter skatt.

Det är en oerhörd förenkling. Talar man med människor som arbetar med det anser de detta. Går man in i 3:12-systemet är det inte särskilt mycket förenklingar. Men för alla dem som kan använda sig av schablonregeln är det stora förenklingar. Det är stora vinster för dem som har ett bra löneunderlag och som själva har råd att ta ut en lön. För dem är det väldigt gynnande. Det gynnar tillväxt och människor som anställer.

När det gäller företag som kommer att kapitalvinstbeskattas till 100 % kanske det finns en lösning på det. Kanske ska man titta på det. Det bildas nya företag och åter nya företag. Om man säljer sitt verksamhetsföretag till ett tidigare bolag som man äger är det näringsbetingade aktier och blir helt skattefritt.

Sedan kan man sälja det vidare i ytterligare ett led till ett företag där man inte har varit verksam. Det är då inte smittat och inte ett 3:12-bolag. Då plötsligt kan man ta ut alltihop till 25 % kapitalbeskattning. Detta är ännu inte prövat. Men det finns alltså ett litet kryphål där.

Det kommer säkert att dyka upp fler kryphål när det kommer att sättas i sjön. Där kanske någon har rätt. Det finns fortfarande ett stort arbete för ett antal skattekonstuler. Där kan vi kanske tänka oss att antalet arbetstillfällen växer. Det är väl i och för sig inte helt fel.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag. Jag poängterar återigen att vi gärna hade sett en övergångsregel som hade inneburit att man nästa år skulle ta 70 % i tjänst och 30 % i kapital och sedan ha en avtrappning för att minska incitamenten att sälja företagen i år.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

Tyvärr medgav inte de ekonomiska ramarna som fanns att vi kunde göra någonting sådant. Det var inte möjligt att få till mer pengar i systemet. Jag yrkar som sagt bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(forts. 16 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.

Punkt 8 (Framtida tandvårdsreform)

1. utskottet

2. res. 1 (fp)

Votering:

192 för utskottet

40 för res. 1

58 avstod

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 4 m, 7 kd, 23 v, 19 c, 11 mp, 1 -

För res. 1: 40 fp

Avstod: 39 m, 19 kd

Frånvarande: 17 s, 12 m, 8 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 6 mp, 1 -

Punkt 10 (Stöd till PION m.m.)

1. utskottet

2. res. 2 (kd, m, fp, c)

Votering:

162 för utskottet

129 för res. 2

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 23 v, 11 mp, 1 -

För res. 2: 44 m, 40 fp, 26 kd, 19 c

Frånvarande: 17 s, 11 m, 8 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 6 mp, 1 -

Punkt 22 (Spelberoende)

1. utskottet

2. res. 9 (kd, fp, c)

Votering:

206 för utskottet

85 för res. 9

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 44 m, 23 v, 10 mp, 2 -

För res. 9: 40 fp, 26 kd, 19 c

Frånvarande: 17 s, 11 m, 8 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 7 mp

Punkt 25 (Tobakspreventivt arbete)

1. utskottet

2. res. 11 (mp)

Votering:

253 för utskottet

10 för res. 11

28 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 126 s, 43 m, 40 fp, 22 v, 19 c, 2 mp, 1 -

För res. 11: 9 mp, 1 -

Avstod: 1 m, 26 kd, 1 v

Frånvarande: 18 s, 11 m, 8 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 6 mp

Punkt 26 (Fler rökfria zoner)

1. utskottet

2. res. 12 (v, mp)

Votering:

257 för utskottet

35 för res. 12

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 44 m, 40 fp, 26 kd, 1 v, 19 c

För res. 12: 22 v, 11 mp, 2 -

Frånvarande: 17 s, 11 m, 8 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 6 mp

Punkt 51 (Hjälpmedelsgaranti)

1. utskottet

2. res. 31 (kd, m, fp, c)

Votering:

163 för utskottet

129 för res. 31

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 23 v, 11 mp, 2 -

För res. 31: 44 m, 40 fp, 26 kd, 19 c

Frånvarande: 17 s, 11 m, 8 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 6 mp

Punkt 52 (Demensutredningar m.m.)

1. utskottet

2. res. 32 (kd, m, fp, c)

Votering:

163 för utskottet

129 för res. 32

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 23 v, 11 mp, 2 -

För res. 32: 44 m, 40 fp, 26 kd, 19 c

Frånvarande: 17 s, 11 m, 8 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 6 mp

Punkt 56 (Hemlöshet)

1. utskottet

2. res. 36 (kd)

3. res. 37 (v)

Förberedande votering:

30 för res. 36

24 för res. 37

237 avstod

58 frånvarande

Kammaren biträdde res. 36.

Huvudvotering:

156 för utskottet

25 för res. 36

110 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 1 v, 19 c, 8 mp, 1 -

För res. 36: 25 kd

Avstod: 44 m, 39 fp, 1 kd, 22 v, 3 mp, 1 -

Frånvarande: 17 s, 11 m, 9 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 6 mp

Punkt 58 (Apoteksmonopolet samt andra läkemedelsfrågor)

1. utskottet

2. res. 38 (kd, m, fp, c)

3. res. 40 (mp)

Förberedande votering:

131 för res. 38

13 för res. 40

147 avstod

58 frånvarande

Kammaren biträdde res. 38.

Huvudvotering:

164 för utskottet

128 för res. 38

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 1 fp, 23 v, 11 mp, 2 -

För res. 38: 44 m, 39 fp, 26 kd, 19 c

Frånvarande: 17 s, 11 m, 8 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 6 mp

Prot. 2005/06:51

14 december

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU6 Beskattning av statligt anställda under utlandsstationering m.m.

1. utskottet

2. res. (fp, m, kd, c)

Votering:

163 för utskottet

128 för res.

1 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 127 s, 23 v, 11 mp, 2 -

För res.: 43 m, 40 fp, 26 kd, 19 c

Avstod: 1 m

Frånvarande: 17 s, 11 m, 8 fp, 7 kd, 5 v, 3 c, 6 mp

SkU12 Skattefrågor med anledning av tjänstepensionsdirektivet

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU9 Vissa skattefrågor med anledning av ny aktiebolagslag, m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

16 § (forts. från 14 §) Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag (forts. SkU10)

Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag

Anf. 122 PER LANDGREN (kd) replik:

Fru talman! Jag tror att jag hörde rätt när jag hörde Per Rosengren anklaga, får man väl säga, en politisk motståndare här för att vara ohederlig. Det var ohederligt att inte köpa den finansiering som de tre vise männen hade lagt fram. Sedan talade han om rättvisa. Han står här och orerar om moral och etik. Vad gör han då, om inte moraliserar måhända. Det kan ju passa. Om det hade varit ett annat parti hade det passat. Då hade säkert Rosengren sagt att det var fasligt vad han moraliserar. Det var bara en snabb bekräftelse på att vi allihop utgår från moral och etik. Sedan finns det de som mer eller mindre pekar ut när andra gör det.

Vi hörde också Per Rosengren säga att ”vi ville faktiskt”, och så kommer då ett särskilt yttrande när det gäller avyttring av kvalificerade

andelar. Då undrar jag om inte Vänsterpartiet har något att säga till om i förhandlingarna egentligen. Jag tyckte att jag hörde att han skyllde lite grann på finansiering och så vidare. Vad är det för en brasklapp? Det står så här i utskottets betänkande: ”Emellertid är den ram som riksdagen har avsatt för reformerade regler redan en aning trång till följd av de förändringar som regeringen och utskottet föreslår.”

Har inte ni också föreslagit det här? Vad är det för konstig distansering till era egna förslag? Står du inte för ditt eget förslag?

Anf. 123 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Vårt förslag var faktiskt att vi skulle ha en avtrappning 70–30, 80–20 och 90–10. Vi kom inte fram till detta i förhandlingarna, och det var inte möjligt att skriva en reservation om detta eftersom ramarna redan var antagna. Vi lyckades spränga ramarna såtillvida att vi gick upp från 1 miljard till 1,15 miljarder i det första skedet. Därefter var ramarna antagna, och då var det inte möjligt att ytterligare göra någonting. Men det är Vänsterpartiets uppfattning att det hade varit betydligt bättre att göra denna avtrappning.

I diskussionen om ohederlighet hänvisades till förslaget från de tre vise männen om borttagande av förmögenhetsskatten. Då ska också man säga hur de tre vise männen avsåg att finansiera det, annars döljer man faktiskt att finansieringen i de tre vise männens förslag låg på just det sättet som jag beskrev.

Anf. 124 PER LANDGREN (kd) replik:

Fru talman! Jörgen Johansson kan självfallet försvara sig själv och sin egen finansiering, och vår finansiering också naturligtvis. Men här pekades det ut att han skulle vara ohederlig. Det är en rätt så kraftig beskyllning. Finansieringen var ohederlig. Då står vänsterpartisten här och moraliserar i Sveriges riksdag om vad som är rätt och fel.

Sedan säger Per Rosengren att ramarna redan var antagna. Ja, men har inte Vänsterpartiet något inflytande över ramarna då? Jag begriper inte hur Vänsterpartiet ständigt kan sätta sig på två stolar och å ena sidan vara med på förslaget som regeringen och den samlade vänstern har arbetat fram och å andra sidan sätta sig på en annan stol och kritisera och säga att man inte nådde ända fram.

Sedan kan man också se att det här förslaget är väldigt likt Svenskt Näringslivs förslag. Skulle då inte det här vara ett överbud, som Svenskt Näringsliv tidigare anklagades för? Ibland går det att vara med på Svenskt Näringslivs förslag, och rätt som det är duger det inte alls. Det är ett fasligt hattande mellan de olika företrädarna i samhällslivet.

Anf. 125 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Ja, det hade kanske varit bättre att Jörgen Johansson och jag haft replikväxlingen om vad som gällde där. Jag ska inte nämna det mer. Men i det läget hänvisades det alltså till de tre vise männens rapport och borttagandet av förmögenhetsskatten. Men de hade också en finansiering av det.

Det intressanta är att alliansens förslag inte innebär att man ska ta bort förmögenhetsskatten. Det innebär att den ska halveras.

Det var väl också någon som sade att välfärden berodde på förmögenhetsskatten. Det är alltså 2,35 miljarder som välfärden beror på i så fall.

Återigen till det här förslaget. Jag tror inte att det var riktigt klart att så många företagsförsäljningar planerades. Nu tror jag inte att det kommer att bli så. Jag tror bara att det hade varit bra om man hade infört en övergångsregel på 70–30, 80–20, 90–10. Jag tror att incitamenten för att sälja företagen i år i stället för att göra det lite senare hade varit mindre. Då hade man också kanske kunnat ägna sig åt en viss eftertanke.

Nu finns det säkert andra modeller för att lösa den här problematiken. Jag redogjorde för ett sätt alldeles nyss i talarstolen. Den modellen är inte prövad ännu, men jag är säker på att den kommer att provas på ett eller annat sätt. Möjligheten att kringgå den här typen av regler ska nog inte underskattas. Vi har i skattepolitiken och i skatteutskottet erfarenhet av att det inte finns några regler som vi politiker fastställer som inte på ett eller annat sätt kan komma att kringgå.

Anf. 126 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Per Rosengren angav en viktig sak, och det var att han var intresserad av hur det slutliga alliansförslaget beträffande 3:12-reglerna skulle se ut. Han insåg uppenbarligen att det förslaget kanske mycket snart skulle kunna bli verklighet. På den punkten vill jag ge Per Rosengren rätt. Företagarna kan med tillförsikt se fram emot när det förslaget presenteras för Sveriges riksdag.

Jag skulle vilja att Per Rosengren utvecklar sin syn på företagande.

Här framställde du på nytt att det borde vara likvärdiga villkor mellan löntagare och företagare. Det är ett observandum för dem som brukar framhålla att Per Rosengren, så vänsterpartist han är, inser att det är andra villkor för företagande och företagare. Men nu säger Per Rosengren här att det bör vara likvärdiga villkor.

Då upplever jag att han bortser från vad företagaren gör. Företagaren lämnar anställningstryggheten. Han satsar eget kapital. Han ska se till att han åstadkommer att de kronor kommer in till företaget som han själv ska leva på och som hans anställda ska leva på. Han har helt andra villkor än den som är löntagare.

Jag förstår inte att Per Rosengren plötsligt hemfaller åt detta att det ska vara likvärdiga villkor dem emellan. Jag skulle vilja be dig utveckla hur du egentligen ser på det här, du som av det skära mediet brukar påstås vara någon form av näringslivets hjälte. Du pratar ju helt och hållet i nattmössan här.

Anf. 127 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Jag tror att det är Lennart Hedquist som inte riktigt förstår den här frågan.

Vad jag säger är att upp till en viss nivå när man har samma lön ska man naturligtvis också betala samma skatt. Att det sedan ska finnas möjlighet att ta ut en riskpremie som är lågbeskattad, precis på det sätt som förslaget innebär, det vill säga till 20 %, tycker jag är rimligt.

Men här vill man skapa ett skattefrälse.

Låt oss säga att man inte behöver ta ut en viss lön. Alliansen säger att tar man ut 36 000 ska man kunna ta ut resten till 20 %. Det innebär att de

inte ens har nått den högsta skatten, det vill säga värnskatten. I det läget blir det ganska orimligt.

Låt oss säga att en anställd tjänar 42 000 kr och företagaren tar ut 42 000 men behöver beskatta bara upp till 36 000, den vanliga statliga skatten, medan den anställda ska behöva betala 5 % extra. Är det rimligt?

Däremot kan man naturligtvis diskutera var löneuttagskravet ska ligga. Ska det ligga på 54 125 kr, som nu föreslås, eller ska det definitivt ligga över 39 383 kr, där gränsen går för att man ska betala värnskatt? Annars blir det orimligt. Annars blir det så att ni skapar ett skattefrälse. För dem som tar ut 54 125 kr finns det stora möjligheter att ta ut en riskpremie, och för dem som har ett antal anställda och ett stort löneunderlag är det helt fritt, de är helt utanför 3:12-regelsystemet. Det tycker jag är helt rimligt, men jag tycker inte att det är rimligt att man skapar ett skattefrälse. Det tror jag inte att företagarna egentligen heller tycker.

Anf. 128 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Nu är vi medvetna om att Socialdemokraterna med stöd av Vänsterpartiet har skapat ett skattefrälse. På just det här området, när det gäller att åstadkomma bättre villkor för småföretagande, är ni så väldigt noga med att det absolut inte får ske några som helst så kallade skattearbitrage, till priset av att vi inte får något ordentligt nyföretagande i vårt land.

Jag tycker att det är intressant att Per Rosengren så ägnar sig åt att argumentera för regler som hindrar företagande i vårt land. Det är också intressant att höra honom säga att förmögenhetsskatten handlar om bara ett par miljarder för Sverige. Det är tydligen vad förmögenhetsskatten inbringar. Men förmögenhetsskattens skada ligger däri att kapital lämnar detta land, att vi har 400–600 miljarder kronor helt i onödan placerade utomlands på grund av bland annat de svenska förmögenhetsskattereglerna.

Jag tycker att ni ska höja blicken och se vad de svenska reglerna åstadkommer i sänkt välbefinnande åt alla på grund av att deras existens påverkar allas vår ekonomi.

Anf. 129 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Borttagande av förmögenhetsskatt har visat sig slå på olika sätt i olika länder. I vissa länder har det kommit tillbaka mycket kapital, i andra länder har effekten inte alls varit densamma, till exempel i Danmark.

Jag sade inte att det bara var ett par miljarder. 4,7 miljarder är det ungefär, men ni vill ta bort bara hälften av förmögenhetsskatten nästa år. Det var det jag hänvisade till. Det är intressant att notera att de borgerliga hänvisar till att välbefinnandet står och faller med förmögenhetsskatten. Det är knappast på det sättet.

Återigen: Det är intressant att diskutera löneuttag. Ni har också ett löneuttagskrav, där ni i och för sig hamnar på 36 000 kr. Det skiljer 18 000 kr i månaden mellan våra förslag. I det ena fallet skulle hela företagsamheten vara missgynnad, i det andra gynnad. Samtidigt glömmer ni bort att ni skapar en kategori som slipper att betala den översta tjänsteinkomstskatten. Jag tror inte att ni tänkte på detta när ni utformade förslaget. Hade ni gjort det hade ni åtminstone lagt gränsen på brytpunkten.

Jag tror att ni har tänkt lite fel där. Det är först nu här i kammaren som ni inser att ni har gjort ett misstag, och då försöker ni att lägga ut lite dimridåer. Men jag kan säga att ni inte lyckas så bra. Det enda ni lyckas med är att skapa ett skattefråse.

Jag tror som sagt inte att den företagare som har råd att ta ut 45 000–50 000 tycker att det är särskilt rimligt att han ska skatta lägre än en anställd som jobbar på samma företag som han. Jag tror att han skulle skämmas lite grann.

Man kan diskutera var gränsen ska ligga. Men gå hem och tänk efter lite grann om det är så lämpligt att lägga sig där ni har gjort!

Anf. 130 ULF HOLM (mp):

Fru talman! I den här debatten ersätter jag min kollega Peter Rådberg som tyvärr inte kunde vara närvarande.

Det här förslaget om 3:12-reglerna och reformerade beskattningsregler är ju ett steg i rätt riktning. Det är kanske långtifrån vårt mål från Miljöpartiets sida, men det är ett väldigt viktigt steg, och det är en klar signal. Det blir i praktiken så att många fåmansföretag får möjligheten att undantas från regelverket, reformeringen förenklas och det blir enklare att deklarerat för ett stort antal småföretagare, det vill säga de som har nystartat eller har ett litet eget kapital.

Jag tycker inte att man ska förakta denna förändring som vi nu har inlett med det här förslaget som kommer att innebära sänkt skatt på 1 miljard kronor. Det är ganska mycket pengar, och det är ett steg i rätt riktning.

Från Miljöpartiets sida anser vi att företag med få anställda är ett viktigt nav i svensk ekonomi och för företagandet. Vi vill gärna gynna småföretagande mer. Jag tror att det är viktigt för framtiden. Sverige behöver också fler företag. Vi kan inte fortsätta vägen där vi är väldigt beroende av ett fåtal storföretag. Vi måste fortsätta gynna småföretagandet och se till att vi får fler små företag.

Att starta ett företag innebär att ta stora risker. Många har betalat ett väldigt högt pris när deras företag av någon anledning har gått omkull. Det är denna risk som vi måste premiera på något sätt.

Jag kan i och för sig dela flera av de borgerliga talarnas ambitioner och målsättning, men jag tycker samtidigt: Kan ni inte försöka att heja på den rätta utveckling som vi faktiskt har inlett i stället för att gnälla så mycket? Jag tycker att det är lite väl mycket gnällmentalitet här i riksdagen i dag. Var glada att vi tar de här stegen som är bra för Sverige och som vi med den rödgröna majoriteten nu får igenom! Och var glada för alla de småföretagare som får det enklare!

Jag vill samtidigt med detta, fru talman, bara ställa mig lite undrande till den debatt som var mellan Fredrik Olovsson och Anna Grönlund Krantz om småföretagare. Fredrik Olovsson från Socialdemokraterna sade, och jag blir imponerad av att höra det, att vi måste göra mer för småföretagarna. Jag sitter som ordinarie i arbetsmarknadsutskottet. Då kom jag att tänka på det tillkännagivande som vi gjorde i mars 2004 från arbetsmarknadsutskottet. Där bad vi om en parlamentarisk utredning om företagares ekonomiska situation vid arbetslöshet. Den är inte ens tillsatt. Det är över ett år sedan. Man skulle kanske önska att det fanns en lite större ambitionsnivå på Regeringskansliet i de här frågorna för att nå

framåt. Det finns säkert någon ursäkt, men jag tycker att över ett år efter att riksdagen gjort ett tillkännagivande är lång tid. Så jag önskar nu att socialdemokraterna i skatteutskottet hör detta också och påminner sin regering om detta.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 131 ANNE-MARIE PÅLSSON (m):

Fru talman! Jag skulle vara glad. Lite glad får man väl vara att det är ett steg i rätt riktning, men det är ett myrsteg när det gäller den riktning man borde gå.

Min egen motion i det här ärendet fastnade bland alla andra som väcktes under den allmänna motionstiden. Därför kan jag inte yrka bifall till den. Jag tvingas att nöja mig med en allmän röstförklaring med följande innebörd.

Ta bort 3:12-reglerna nu i dag helt och hållet! Inga fler utredningar! Det har utretts nog. Vi har sett skadeverkningarna.

Låt mig förklara och motivera detta ställningstagande. Varje dag går ungefär en och en halv miljon människor inte till jobbet. Det har vi hört till leda. Många av dessa är sjuka, många passar sina sjuka barn, andra passar små barn som är friska eller kanske sjuka ibland, vissa studerar, andra är frånvarande av andra skäl, men många, väldigt många, är frånvarande för det finns inget jobb för dem att gå till.

Men det saknas inte jobb, tvärtom. Det finns så många uppgifter och så mycket jobb så det räcker till oss alla. Men det saknas personer som vill organisera det arbetet, som vill ta på sig rollen att vara arbetsgivare. Kort sagt saknas det företagare.

Varför? Den frågan borde regeringen ställa sig lite oftare. Det saknas företag. Det saknas tillräckligt många företag för att skapa så många arbetsplatser så att man kommer ned till en arbetslöshet på max 4 %.

Varför är det då så få människor som vill bli företagare, och varför är det så få människor som är företagare och vill anställa fler? Det är inte så konstigt. Att vara företagare i Sverige är tungt. Det är ett ansvar för sig själv och för sina anställda som är omfattande. Det är ett risktagande som vida överstiger det risktagande som anställda personer har i detta land.

Man kan inte räkna med en säker lön. Det är svårt att planera sin ekonomi i förtid. Den lön man får är den som återstår när alla andra har fått sitt, när leverantörerna har fått sitt, när långivarna har fått sitt, när de anställda har fått sitt.

Man kan inte räkna med att det kapital man har satt in växer. Vill det sig illa kan det till och med gå helt förlorat, det slutar med konkurs. Eftersom vi har ganska trubbiga regler i dag när det gäller förmånsrätt och liknande har långivarna tagit sig för att kräva personlig borgen i de flesta fall. Det är bara döden som kan skilja en från de skulder som man har gått i personlig borgen för.

Nedsidan är alltså avgrundsdeep om man misslyckas. Arbetsrätten komplicerar för företagaren att fritt anställa och fritt avskeda. Kostnaden för en felrekrytering, om sådan inträffar, bärs således av den enskilde företagaren. Med egna besparingar ska han betala detta, genom att själv avstå från lönen ska man betala för de felrekryteringar man har gjort.

Men det är värre än så, fru talman. Företagaren kan med de skatter han betalar in inte ens själv räkna med att komma i åtnjutande av det

trygghetssystem som de anställda får. Man omfattas inte av lagen om anställningstrygghet förstås eller av semesterlagen. Man kan inte räkna med att få ersättning vid arbetslöshet på samma sätt som en anställd får. Inte heller gäller reglerna om sjukfrånvaro som gäller för andra.

Det vill säga, en arbetsgivare ska betala in till systemet precis som en anställd ska göra men får väldigt lite tillbaka. Nedsidan av att vara företagare är stor, ibland avgrundsdeep, men uppsidan är dessvärre mycket liten och ibland till och med obefintlig.

Varför är det så? Förklaringen är enkel. En företagare ska betala skatt som om han vore anställd. Så är dagens regler utformade, och det är det som gör dem så komplicerade.

Varför har man då landat i denna så destruktiva hållning? Det finns förstås många förklaringar som man brukar föra fram. Man pratar vackert om skattearbitrage. Det ska inte gå att omvandla inkomst av tjänst som högbeskattad till inkomst av kapital som lågbeskattad. Men jag tror att det finns något annat som är en bättre förklaring till detta. Det är helt enkelt något som kallas för den kungliga svenska avundsjukan. En person ska inte kunna sätta sig på bolag, kunna tjäna på detta och minska sin skatt.

Så sades det i den utredning som låg till grund för 3:12-reglerna som kom för 15 år sedan och så sägs det i samtliga utredningar som har gjorts av frågan sedan dess. Det sägs inte rakt ut att det är avundsjuka, men nog andas det en påtaglig avundsamhet mot personer som skulle kunna sätta sig på bolag.

Att säga att en företagare ska beskattas som om han vore anställd är ett egendomligt sätt att förhålla sig. Så tänker den som tror att det är samma sak att vara företagare och anställd. Så tänker den som inte kan mycket om företagarens villkor. Så tänker den som ser företagarna mest som de spektakulära företagare som säljer sina företag till amerikanska riskkapitalister för miljarder kronor. De flesta företagare är ju inte sådana.

De företag det handlar om är livsmedelsbutiken, klädesaffären, bilverkstaden, frisersalongen, byggaren och lantbrukaren. Det är företag som kämpar en ojämn kamp mot myndigheter, kunder, leverantörer, banker och långivare och ibland mot facket och de anställda.

De ska göra det med begränsade möjligheter att köpa in den expertis som behövs för att klara de problemställningarna.

Det är egentligen konstigt att vi har så många företag som vi har i Sverige. Det är en ganska tapper skara. Nog vore det bra för Sverige om de blev fler. Jag har svårt att se att de skulle kunna bli så många som vi vill utan visionen att genom eget arbete och eget risktagande kunna skapa sig en bättre ekonomisk tillvaro och utan visionen att kunna bygga sitt lilla imperium och göra det bättre för sig och de sina, att kunna lägga undan för sin ålders höst och att kunna skapa en bra framtid för barn och barnbarn.

Utan denna vision – varför detta slit?

Så tänker inte regeringen. Regeringen ser det inte på det viset. Man utgår ifrån att man ska kunna ta ansvar utan att få någon premie för det. Man ska kunna slita mer än andra utan att det ska löna sig. Risker ska inte löna sig, annat än om det rör sig om risktagande som är förenat med statlig spelverksamhet, Bingolotto och liknande.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Reformerade beskatt-
ningsregler för ägare
i fåmansföretag*

Jag är egentligen inte förvånad över att regeringen och utskottsmajoriteten resonerar på det viset. Socialdemokraterna har aldrig visat intresse för de små företagen och deras villkor.

De förslag som kommer i propositionen och som riksdagen ska ta ställning till är förvisso små förbättringar. Om vi ska tro en av de tre vise män som ligger bakom detta och som har utrett frågan är det fråga om en marginell skattesänkning, någon procentenhet. Regelkrånglet fortsätter, ty ingen ska tjäna på att sätta sig på bolag.

Det är en trist utgångspunkt för att forma en politik.

Jag blir besviken när jag ser att alliansen inte tänker annorlunda. Även deras motion är skriven på ett sådant sätt att man inte ska kunna tjäna på att sätta sig på bolag. Högbeskattade tjänsteinkomster ska inte omvandlas till lågbeskattade kapitalinkomster.

Jag tycker att det är tråkigt. Om alliansen hade varit lite offensiv i den här frågan hade man inför väljarna kunnat visa att vi menar allvar med att vi vill satsa på företagen. Vi tror att det är viktigt.

Den möjligheten gled alliansen ur händerna. Därmed missar man möjligheten att inför hundratusentals företagare visa: Vi tror på er. Vi vill underlätta för er. Vi gör det genom att ta bort en regelstruktur som är omöjlig.

Ännu mer märkligt är det att man gör det trots att det är billigare att ta bort reglerna än att göra som alliansen föreslår. 1,8 miljarder skulle det, enligt beräkningar från Rut, kosta att ta bort 3:12-reglerna. 1,9 miljarder avsätter alliansen för att fortsätta regelkrånglet.

Jag undrar hur man har tänkt.

Efter att ha lyssnat på debatten i dag kanske man ändå kan göra en positiv tolkning. På basis av vad som har sagts från alliansen har man ändå öppnat en möjlighet att gå längre i att ta bort 3:12-reglerna. Jag tycker att det är synd att man inte gjorde det i dag.

Min röstförklaring kan sammanfattas i den korta tesen: Ta bort 3:12-reglerna, gör det nu och gör det helt och hållet. Det kostar lite. Det skickar en signal till landets företagare, en signal som skulle kunna ge hopp åt det släkte som har visat sådan tapperhet.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 15 december.)

17 § Folkbokföringens koppling till kyrkliga församlingar

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU13

Folkbokföringens koppling till kyrkliga församlingar.

Anf. 132 BRITTA RÅDSTRÖM (s):

Fru talman! Riksdagen ska nu debattera och senare besluta om skatteutskottets betänkande SkU13, *Folkbokföringens koppling till kyrkliga församlingar*. Jag ska med detta korta inlägg introducera frågan.

I betänkandet behandlas ett antal motioner från de allmänna motions- tiderna 2004 och 2005 om folkbokföringens anknytning till kyrkliga

församlingar ska ersättas av en ordning som innebär att ett nytt sockenbegrepp införs.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionerna från ett antal myndigheter och institutioner. Låt mig nämna några: Skatteverket, Domstolsverket, Lantmäteriverket, Svenska kyrkan, Riksarkivet, Språk- och fornminnesinstitutet och Sveriges släktforskarförbund. Det är några av dem som har inlämnat yttranden i frågan.

Med anledning av motionerna föreslås ett tillkännagivande om en ny översyn av frågan om folkbokföringen även i fortsättningen ska knytas till de kyrkliga församlingarna eller om någon annan lösning ska väljas. I ärendet har en reservation lämnats.

Därmed, fru talman, avslutar jag så att debatten kan få börja.

Anf. 133 LENNART HEDQUIST (m):

Fru talman! År 2007 är det ett stort jubileum i Sverige. Det är Linnéjubileum. Det är ett jubileum med anledning av att det är 300 år sedan den kanske mest kände svenske vetenskapsmannen föddes. En och annan kan undra vad det har för anknytning till det här ärendet. Det ska jag strax återkomma till.

När Svenska kyrkan fick ändrade relationer till staten och folkbokföringen överfördes till Skatteverket fördes en diskussion om hur det skulle påverka folkbokföringen i sig. Det kom ett förslag om att man skulle slopa mellanledet mellan fastighet och kommun, det vill säga att man skulle vara folkbokförd på fastighet och kommun. Den territoriella indelning som man hade tidigare, nämligen församlingstillhörigheten i Svenska kyrkan, skulle försvinna. Det var, av naturliga skäl, en väldig opposition mot detta förslag. Det skulle ju innebära att det försvann en tillhörighet för människor om man ändrade folkbokföringen på det viset. Det skulle ha betydelse för släktforskning och hembygdsverksamhet och andra kulturella institutioner.

Resultatet blev att oaktat de ändrade relationerna mellan stat och kyrka skulle Svenska kyrkans territoriella indelning finnas med i folkbokföringen även i fortsättningen. Alla trodde att man skulle vara nöjd med detta.

Sedan har det hänt saker. Svenska kyrkan har inlett en kraftig rationalisering av sin verksamhet, om man vill kalla det så, i och med att man slår ihop församlingar. I vissa stift har man börjat med det i snabbare takt än i andra stift. I mitt eget stift, Uppsala ärkestift, går denna utveckling väldigt snabbt. Jag noterar att Mats Berglind senare kommer att föra Socialdemokraternas talan, och i hans kommun Enköping är utvecklingen också mycket snabb. Jag tror att alla som sitter här runtom kan påvisa hur det här sker på olika håll i landet.

Innebörden av detta är att det dyker upp helt nya församlingsnamn medan de gamla församlingsnamnen, som haft anknytning till den gamla sockenindelningen, försvinner.

Det är också bakgrunden till alla de motioner som är väckta om att man än en gång bör se över detta och se vilket mellanled som är lämpligt att ha. Man bör då ha ett mellanled som har en fixering så att det inte påverkas genom beslut av en organisation som regering och riksdag över huvud taget inte har någon kontroll över, nämligen Svenska kyrkan.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Folkbokföringens
koppling till kyrkliga
församlingar*

Förslagen har varit att man skulle använda i första hand den fixering av de gamla sockengränsar som Lantmäteriverket har gjort, möjligen med vissa undantag. Det är också vad som föreslås i de motioner som vi nu behandlar.

Här har skatteutskottet, och det är vi väldigt tacksamma och glada för, tagit beslutet att förslagen i dessa motioner skulle bli föremål för remissbehandling. Det är ju inte så vanligt att utskotten på detta sätt skickar ut motionsförslag på remissbehandling. Vi fick dock ett sådant beslut, och vi fick också ett väldigt entydigt utslag av remissbehandling. Remissinstanserna såg klart för sig problematiken och instämde nästan allihop i motionärernas förslag. Men de insåg också att det behövdes en närmare utredning innan man genomförde denna översyn.

Inte minst de kulturvårdande institutionerna har väldigt mycket ställt sig bakom förslaget. Det är också betydelsefullt ur släktforsknings- och hembygdssynpunkt. Alla människor som vill söka sina rötter ser med oro på risken att de gamla sockennamnen skulle försvinna ur folks medvetande.

Där vill jag dock lägga till en sak som vi faktiskt inte har haft med så mycket i motionerna eller när vi bedömt förslaget i utskottet, och det är det som har anknytning till Linné. När Linné har gjort sin genomgång av den svenska floran och i viss mån faunan, och även när andra vetenskapsmän har beskrivit detta, har man alltid relaterat till var iakttagelserna är gjorda – i vilken socken. Även den delen är en svensk kulturskatt. Därför vore det väldigt olyckligt, enligt min uppfattning, om de gamla sockennamnen skulle gå förlorade i folks medvetande. För att säkerställa dem är det av grundläggande betydelse att när människor bor någonstans ska de också veta vilken socken, med den gamla sockengränsen, de tillhör. Därför är det naturligt, när nu Svenska kyrkan har börjat slå ihop de gamla socknarna och församlingarna på det sätt man gjort, att man har sockennamnet som mellanled.

Det är bra att vi i utskottet nu har enats om ett tillkännagivande till regeringen om en översyn och att det ska sökas en lösning på detta. Utredaren får då söka en lämplig lösning. Vi tror att den är väldigt näraliggande utifrån vad som har kommit fram i motionerna och i remissomgången.

Nu blev vi inte helt överens i utskottet om motiveringen till detta. Man kan nämligen läsa utskottets utlåtande som att det skulle kunna vara möjligt att återgå till det förslag som fanns med i utredningen 2000, nämligen att helt slopa det här mellanledet. Från alliansens sida har vi i motiveringen velat markera att detta absolut inte kan vara någon lösning. Det har avvisats en gång, och det finns ingen anledning att ta upp det igen. Argumenten emot detta är så uttalat starka att vi har velat markera det i vår motivering till beslutet.

Jag tror dock att den utredare som kommer att utses kommer att ta del av debatten här i kammaren och motionärernas motivering. Jag tror inte att vi behöver rösta i ärendet. Vi har redan framlagt vår motivering i utskottsprotokollet, och därför avstår jag, fru talman, från att yrka särskilt bifall till motiveringen. Den står för sig själv.

Dock knyter jag den förhoppningen till detta ärende att vi verkligen får en snabb utredning och att vi inför Linnés jubileumsår 2007 får en lösning som visar för dem som bevakar den svenska kulturen, om man

säger så, att vi i Sverige är beredda att säkerställa de gamla sockennamnen i folkbokföringen.

Prot. 2005/06:51
14 december

Anf. 134 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Fru talman! Lennart Hedquist har sagt väldigt mycket som jag också står bakom.

För en del kan det vara så att man inte tycker att det är så viktigt hur folkbokföringen är indelad. Men precis som Lennart Hedquist sade ligger ju folkbokföringen till grund för så mycket. En viktig uppgift är just att möjliggöra framtida historieforskning, vad gäller såväl demografi och folkförflyttningar som släkt- och hembygdsforskning. Därför behövs det kontinuitet när det gäller vilket territoriellt område som ligger till grund för folkbokföringen. Det är också viktigt att bevara och vårda vårt kulturarv. Då är det olyckligt att Svenska kyrkans församlingar fortsätter att ligga till grund för folkbokföringen, dels därför att Svenska kyrkan numera är en från staten fristående organisation, dels därför att gamla församlingar – precis som Lennart Hedquist sade – slås ihop och försvinner i en rasande takt.

Fru talman! Precis som många av remissinstanserna varit inne på kan socken bli ett nytt begrepp som bygger på gamla församlingsgränser. I betänkandet föreslås att frågan utreds, och det håller vi med om i Folkpartiet. Men precis som Lennart Hedquist sade vore det olyckligt om den gamla utredningens förslag från år 2000 skulle läggas fram på nytt, nämligen att kommunen skulle ligga till grund för folkbokföringen. Därför står vi också bakom, när det gäller motivet till förslaget i betänkandet, att vi gärna vill att man ska vara mer tydlig på den punkten och att man därför bör ha någon form av socken som förslag till territoriellt område.

Anf. 135 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Skilsmässan mellan kyrkan och staten har vissa kvardröjande effekter. I och med att kyrkan minskar sina församlingar och folkbokföringen fortfarande följer kyrkans territoriella indelning sker en förändring av folkbokföringen som det kan ifrågasättas om den är bra.

Nedläggningen av församlingar har lett till att antalet församlingar sedan år 2000 har minskat med en tredjedel fram till efter årsskiftet. Förändringarna är alltså stora. Då kyrkans indelning i stort sett var i överensstämmelse med den gamla sockenindelningen har begreppet socken framförts som en lämplig indelning under kommunbegreppet. När man läser de remissvar som utskottet har fått med anledning av de motioner som inkommit i frågan kan man konstatera att alla är överens om att en indelning under begreppet kommun är nödvändig och att frågan bör utredas närmare.

Sveriges Släktforskarförbund och Sveriges Hembygdsförbund har genom kampanjen Rädda våra socknar kämpat hårt för att rädda den kulturella skatt som sockenbegreppet tveklöst utgör. Även de förordar en utredning i frågan. Jag tycker att vi kan konstatera att det här inte är en fråga om nostalgi utan tvärtom en fråga om att trygga kontinuiteten i forskningen inför framtiden.

Sockenbegreppet är viktigt för att man ska kunna använda befolkningsstatistik i långa och obrutna tidsserier, vilket är viktigt inte enbart för historisk forskning utan också för forskningen inom exempelvis me-

*Folkbokföringens
koppling till kyrkliga
församlingar*

dicin, ekonomi och samhällsvetenskap. Det är därför den här frågan har fler bottenar som är väl värda att begrunda.

Det svenska samhället vilar till stor del på den gamla sockenindelningen som skapades under tidig medeltid. Vi pratar alltså om 1100–1200-talen. De svenska ortsnamnen bygger på sockenområdena, och såväl den kyrkliga som den borgerliga kommunen har vuxit fram ur sockenområdena. Byggtraditioner, dialekter, sånger, seder och bruk utgår ofta från socknarna. Det är därför naturligt att museernas och arkivens samlingar har sockenområdena som registerområden. På samma sätt är det exempelvis när det gäller folklivsforskning, medicinsk forskning och naturhistorisk forskning.

Det här lyfts fram i en motion som mycket väl kan vara användbar i den fortsatta utredningen.

Att slopa sockenbegreppet som en geografisk enhet är därför ett långsiktigt hot mot hela vårt kulturarv, som jag ser det. Alltsedan den nya fastighetsbildningslagen började diskuteras i slutet av 60-talet har protester framförts mot utmönstringen av sockenbegreppet. Det är därför naturligt att en stor del av remissinstanserna för Utredningen om folkbokföring i församling motsatte sig att kommunerna skulle nyttjas som registerområden för folkbokföring.

Nu är det ju så att kyrkans församling fortsättningsvis skulle kunna vara den territoriella grunden för folkbokföringen. Därmed är vi då framme vid dagens problem.

Som jag ser det är sockenbegreppet en fast och bra grund för folkbokföringen i framtiden. Det är också en bra grund för fastighetsregistrering. Att använda sockenindelning i de här sammanhangen skulle dessutom vara en värdefull insats för att värna kontinuiteten och underlätta forskningen. De värden som står på spel är så stora att jag tycker att man kan konstatera att regeringens hantering av frågan i samband med budgetpropositionen var tämligen avslagen. Därför tycker jag att det är bra att utskottet har tagit det initiativ man har gjort.

Jag vill i likhet med Lennart instämma i den motivreservation som vi har presenterat i utskottet. Men jag förutsätter att den utredning som ska ske nu också analyserar de inlägg som har gjorts här i riksdagen och samtliga de motioner som har väckts i ärendet. Därför avstår även jag från att yrka bifall till den motivreservation som föreligger.

Anf. 136 MATS BERGLIND (s):

Fru talman! Lennart Hedquist har med all önskvärd noggrannhet gått igenom problematiken med folkbokföringen och kopplingen till kyrkan som numera är skild från staten. Vi är överens om att det behöver göras en översyn och en utvärdering av om det här systemet fungerar eller inte.

Det är lite synd att vi inte blev helt överens om den här utredningen och vad den i så fall ska utreda. Min uppfattning i alla sådana här sammanhang är att det är olyckligt att man, om man ändå lägger ned resurser på att göra en utredning, begränsar vad den ska göra så pass att man nästan vet vilket resultat den ska komma fram till.

Det kan faktiskt vara så att även om det har kommit fram ett förslag som inte har vunnit gehör, det vill säga att kommunerna och fastigheter ska vara basen, kanske det finns andra idéer. Det kanske är just sockenbegreppet som återuppstår, vad vet jag? Men jag tycker att det är

olyckligt att man inte låter den här utredningen med öppet sinne ta sig an den här problematiken och göra en ordentlig analys.

Jag tycker faktiskt, fru talman, att det är Skatteverket som är tydligast i den här frågan om att det måste göras en översiktlig och genomgripande analys där olika aspekter naturligtvis ska komma till tals. Inte minst viktigt är att det är förenligt med stora kostnader om man ska göra om det här. Det måste också beaktas i slutändan, innan vi tar ställning.

Men, fru talman, jag yrkar naturligtvis bifall till förslaget i betänkandet och ska med spänning följa utredningen och se vad man kommer fram till.

Anf. 137 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Vi har inte så olika åsikter här. Om det på något sätt skulle kunna kreeras en annorlunda lösning på det här problemet än den som finns i motionerna och i remissvaren är det självklart att en utredare kan belysa det.

Däremot är det väldigt tydligt vad som har framkommit hittills. Och jag tycker att det bör understrykas att det här är en kulturfråga. Det här är fråga om att bevara en kulturskatt. Därför går det inte bara att så att säga anlägga skatteverkssynpunkter på det här utan det har bäring på så mycket annat. Det har ju de här inläggen visat väldigt tydligt.

Jag hade tillfälle i anslutning till kulturutskottets diskussion att ventileras saken med Göran Persson från Socialdemokraterna. Han var väldigt tydlig med, precis som när det gäller de ortnamnsfrågor som också har varit uppe till behandling, att det här är oerhört väsentligt för oss inför framtiden. Låter vi sockennamnen försvinna, försvinner en väldigt stor del av svensk kulturskatt, och det måste den person som kommer att utreda det här vidare vara klar över. Det tror jag att Mats Berglind, som ju ser själv hur alla sockennamnen i Enköping håller på att försvinna på grund av Svenska kyrkans beslut, är fullt medveten om.

Anf. 138 MATS BERGLIND (s) replik:

Fru talman! Att ta stöd av Göran Persson är inte det sämsta, Lennart Hedquist, inte heller i den här frågan.

Det som jag försökte säga var att om vi nu tycker att det här är viktigt, om utredningen kommer fram till att det är en bra idé eller om det finns andra idéer, så låt oss se. Jag ser med spänning och tillförsikt fram emot utredningens förslag.

Anf. 139 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Fru talman! Jag hoppas att när regeringen nu går till verket väldigt snabbt, vilket jag utgår från att den kan göra, man tillsätter en utredare som är lyhörd för just de kultursynpunkter som har kommit fram under den här remissomgången.

Anf. 140 MATS BERGLIND (s) replik:

Fru talman! Det har alldeles nyss refererats hur viktigt statsministern å sin sida anser det här vara, så jag är övertygad om att den aspekten kommer att finnas med.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Folkbokföringens
koppling till kyrkliga
församlingar*

Anf. 141 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! De problem som vi har att hantera i en kommande utredning lyftes fram redan av remissinstanserna för den utredning om folkbokföringen som genomfördes 2000. Problemställningen är egentligen inte ny. Men den är ändå lika viktig, om inte viktigare nu när ett antal år dessutom har gått och vi inte har fått någon bra lösning på frågan.

Från Vänsterpartiets sida tycker vi också att det är viktigt att man när det gäller frågor om släktforskning tar fram kulturella och historiska aspekter. Vi kan väl säga att vi välkomnar den utredning som vi nu skriver om i betänkandet.

Vi tycker faktiskt också att vi har varit riktigt grundliga i den här frågan i skatteutskottet. Vi har ju skickat ut motioner på remiss. Vi har fått in många remissvar som vi har tagit till oss och diskuterat. Vi skriver också från majoritetens sida att vi egentligen instämmer i väldigt mycket av det som våra remissinstanser skriver och att vi till stora delar också delar den uppfattningen. Vi förutsätter att förslagen i motionerna och i remissyttrandena ska beaktas vid utredningen.

Därför tror jag inte att faran är så stor som jag tyckte Lennart Hedquist fick det att framstå i talarstolen att utredningen skulle utmyнна i vad den utredning som satt år 2000 kom fram till. Jag tror inte att risken är så stor som Lennart Hedquist ville påtala.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 142 PER LANDGREN (kd):

Fru talman! När frågan om Sveriges gamla indelning i socknar först behandlades – och när den behandlas – i riksdagen hände det att en del drog på munnen och uppfattade frågan som otidsenlig och inte fullt så relevant. Men en sådan reaktion talar ett tydligt språk och är i sig oroande eftersom en sådan reaktion står i direkt proportion till någon form av bristande insikt om sockenbegreppets betydelse.

Jag tror inte att någon förnekar att det behövs en mindre indelningsgrund än vad kommun är och en större än fastighet. Om någon skulle förneka det finns det historiska perspektivet, som flera har tagit upp och som jag kan komplettera något. Lennart Hedquist tog upp exemplet med botaniken, där Sverige historiskt sett är ett föregångsland. Där var naturligtvis Linné men också företrädare till Linné, till exempel Rudbeck, och flera efterträdare. Hela tiden är lokaliteten – lokalen, platsen där en växt hittas, katalogiseras och så småningom tas med i floror – omnämnd och har stor betydelse. Det är inte bara fråga om var utan det är en beskrivning av hela topografin där växten i fråga finns.

Även förr i tiden när böcker och avhandlingar skrevs var det alltid härkomsten, var man kom ifrån, vilken socken man kom ifrån, som nämndes. Det var om man så läste vid utländska universitet och skrev en avhandling eller läste vid svenska universitet, i Dorpat, i Uppsala, i Lund, i Åbo eller i Greifswald. Där stod alltid angivet vilken socken man kom från.

Jag läste häromdagen i tidningen att den gode Kamprad kommer från Agunnaryd. Han visade något av sin identitet med sin socken när han satsade pengar på en lanthandel. Detta Agunnaryd dyker inte alltför sällan upp på gamla avhandlingar. Då står det på latin Agunnarydiensis. Då kom man därifrån. Det var ett exempel.

Socken har betydelse även för namnforskningen. Vår gamle ärkebiskop – det finns många andra exempel – Laurentius Stigzelius hade det tjusiga namnet Stigzelius – det är naturligtvis flera som har det nu – för att han kom från Stigsjö socken i Ångermanland. Sockenbegreppet har betydelse, som Lennart Hedquist nämnde, vad gäller ortnamnsforskningen men också vad gäller personnamnsforskningen. Det rör och berör rutter, identitet och vårt kulturella arv. Jag vill bara skicka med detta till den utredningen. Jag är glad över att vi har nått den enigheten att utredningen också tar till sig detta. Det som är farligt och skadligt – jag pekar inte ut någon eller något parti – är den aningslösa historielösheten.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 15 december.)

Prot. 2005/06:51
14 december

*Folkbokföringens
koppling till kyrkliga
församlingar*

18 § Särskilda skatteåtgärder på grund av stormen Gudrun

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU14
Särskilda skatteåtgärder på grund av stormen Gudrun (prop. 2005/06:44).

*Särskilda skatte-
åtgärder på grund av
stormen Gudrun*

Anf. 143 MATS BERGLIND (s):

Fru talman! För nästan ett år sedan härjade den stora stormen i södra Sverige som så småningom fick benämningen Gudrun. Det är många som redan har glömt vad som egentligen hände och vilka verkningar stormen fick, utom de som är drabbade. De dagligen både ser och vet vad en sådan storm ställer till för skador.

Regeringen tog initiativ mycket snabbt efter stormen och utlovade olika stöd för att dels få ut virket ur den stormdrabbade skogen, dels underlätta i andra hänseenden så att de drabbade skulle klara av situationen.

Nu finns förslag, och nu kommer debatten att handla om på vilket sätt de som är drabbade av stormens verkningar får den hjälp och det stöd de behöver.

Anf. 144 LARS GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Stormen som drog över södra Sverige i januari är sannolikt den värsta i modern tid. På ett dygn förvandlades stora delar av skogen i de drabbade områdena till ett ödelandskap. Man beräknar att den stormfällda trädvolymen uppgår till ca 70 miljoner kubikmeter. Översatt motsvarar detta flera års avverkning och produktion. Vad som ytterligare förvärrade situationen var att stora delar av den stormfällda skogen inte var färdig för avverkning.

För många skogsägare innebar stormen en ekonomisk och personlig katastrof. Att uppleva hur en generations arbete har lagts i spillror har varit en traumatisk upplevelse för många drabbade.

Vid katastrofer av denna storlek är det självskrivet att det offentliga samhället har en skyldighet att gripa in med stöd och bistånd till de drabbade. Detta betänkande är en viktig del i detta stöd.

Utskottets förslag bygger på en proposition som föreslår att skogsägare ska få en skattereduktion med 50 kr per kubikmeter stormskadat virke. Detta råder det enighet om i utskottet. Under remisstiden inkom synpunkter på att stödet också ska omfatta skogsfastigheter där ägaren avlider. Som remissförslaget var utformat skulle annars arvtagare inte få del av skattereduktionen. I propositionen har detta beaktats, och skattereduktionen kommer med nuvarande förslag att omfatta även dödsbon.

Tyvärr förbisågs vid tiden för remissbehandlingen den situation där ett generationsskifte ska genomföras. I och med att detta inte har tagits med i propositionen måste dylika generationsskiften senareläggas, såvida skogsägaren inte avlider. Kristdemokraterna uppmärksammade detta och motionerade därför i frågan. Det fordras egentligen endast ett tillägg i lagtexten under 9 § tredje stycket där ordet generationsskifte läggs till.

Vi kristdemokrater fann det orimligt att planerade skogsskiften inte ingår. I praktiken innebär nuvarande förslag att skogsägare inte kan genomföra ett skifte till nästa generation för att få del av skattereduktionen. Det är dessutom osymmetriskt att inte låta skatteregler omfatta generationsskiften på lika villkor oavsett om skogsägaren är i livet eller avlider. Det är lätt att föreställa sig en situation där en senareläggning av ett planerat generationsskifte kan orsaka merkostnader och andra komplikationer för skogsägaren.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till vår reservation och önska kammaren och övriga god jul.

Anf. 145 LENNART AXELSSON (s):

Fru talman! Nu har både Mats och Lars beskrivit följderna av stormen på ett väldigt bra sätt, vill jag säga. Så den delen kanske jag kan hoppa över i mitt anförande. Jag skulle ändå vilja tillägga, eftersom jag hittat den uppgiften, att det är det norska meteorologiska institutet som har gett namnet "Gudrun" till just den här stormen. Det kan vara ett onödigt vetande, men så var det i alla fall.

För att undvika missuppfattningar när det gäller de här fonderna vet jag att det i samband med att Sverige fick besked om att man skulle få de här 768 miljonerna från EU:s solidaritetsfond fanns en del som trodde att det här också skulle kunna gå till enskilda personer, men så är inte fallet. Det gäller alltså enbart för verksamheter som inte är konkurrensutsatta; Vägverket och andra som har haft kostnader för det här.

Först tänkte jag gå in och tala lite grann om den reservation som egentligen är det enda som vi inte överens om, som jag förstått det. Även om det finns en del talare från andra partier som kommer att prata om det här tror jag ändå att vi i sak är överens. Det är Kristdemokraternas reservation som är skillnaden. Att den här specialregeln infördes var ju för att en situation som man inte kan råda över, där någon avlider, inte får betyda att reduktionen fryser inne. Därför har också regeringen föreslagit, precis som Lars nämnde, att det även ska innefatta dödsbon. Då innebär det att man kan genomföra den här affären inom dödsboet innan man delar det. Så klarar man den delen.

Däremot har man valt att inte ta med generationsskiften eftersom det är möjligt att påverka när i tiden de ska ske. Nu är det också så att det här är en gynnande lagstiftning. Skulle det visa sig, av någon anledning, att det blir sådana som inte kommer att kunna få del av reduktionen som

enligt regeringen borde ha fått det skulle det förvåna mig väldigt om man inte skulle återkomma med förslag för att lösa den delen. I nuläget vill vi dock inte fördröja det här genom att skicka tillbaka det till regeringen. Vi vill låta det här träda i kraft som det var tänkt, den 1 januari 2006.

Jag har tittat på Skogsstyrelsens hemsida. Där kan man läsa sådant som är intressant och värt att notera i ärendet. Jag kan citera vad de skriver där: "I januari 2005 drog Gudrun, som egentligen var en orkan, fram över länets skogar och orsakade de värsta skogsskadorna på kanske 100 år. Arbetet med att ta vara på stormvirket kommer antagligen att pågå fram till nästa sommar. Rapporter från skogsbruket tyder på att upparbetningen och tillvaratagandet av stormvirket gått bättre än man först bedömde och de pekar mot att det mesta av virket kommer att vara upparbetat och bortforslat före sommaren 2006. Vissa företag kommer i princip att vara klara före vintern."

Det betyder att det som ärendet egentligen handlar om, ett incitament till dem som har blivit drabbade så att de snabbt ska få virket ur skogen, redan är på väg att bli löst. Och det är ju väldigt positivt att det är så.

Det är alltså kortfattat bakgrunden till det betänkande som vi nu behandlar. Precis som Lars också sade tidigare är det ungefär 75 miljoner skogskubikmeter det handlar om. För det område som blev drabbat är det normala uttaget ungefär 20 miljoner. Det är alltså naturligtvis väldigt mycket skog som har blåst ned. De ökade kostnaderna beräknas till ungefär 18 miljarder. Virkespriset har sjunkit med 35 % – plus alla kostnader man har för iordningställande av vägar och så vidare.

Om vi tittar på förslaget så är det uppdelat i två delar. Det som vi nu har diskuterat, där det också finns en reservation från Lars, handlar alltså om en skattereduktion. Det innebär att man för den del av det uttagna virket som överskrider ett års tillväxt, eller minst 200 kubikmeter, får betalt med 50 kr per kubikmeter fast mått under bark. Det där kan ju vara ett knepigt begrepp, men jag antar att de som sysslar med detta känner till vad det handlar om. Det är en reduktion som man får räkna av mot kommunal och statlig inkomstskatt samt mot statlig fastighetsskatt. Skulle det inte finnas några skatter att räkna av mot tillgodogörs man pengarna på annat sätt.

Man ska ha lämnat in ansökan om skattereduktionen senast den 2 maj 2007. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006 och gäller för virke som avyttrats, forslats ut ur skogen och mätts in efter den 7 januari 2005 men senast vid utgången av år 2006.

Med hänsyn till berörda skogsägare och myndigheter är det angeläget att skattereduktionen kan träda i kraft så snart som möjligt. För ikraftträdandet av skattereduktionen vid ett positivt besked från kommissionen, som när det gäller den första delen, skattereduktionen, är tvungen att yttra sig ur statstödssynpunkt, ansåg utskottet att det i ärendet förelåg sådana speciella skäl att riksdagen borde överlåta åt regeringen att genom en förordning föreskriva dag för ikraftträdande. Utskottet föreslår också att de ändringarna ska göras.

Nu är det så att kommissionen har gett ett positivt besked. Det innebär egentligen att den här förordningen i princip skulle kunna vara onödig. Men om vi skulle ändra i den skulle vi vara tvungna att gå tillbaka till utskottet igen. Av den anledningen yrkar jag ändå bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

Prot. 2005/06:51
14 december

*Särskilda skatte-
åtgärder på grund av
stormen Gudrun*

Anf. 146 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag ska inte alls förlänga denna debatt. Vi är överens i sak. Det är bara så att det fanns en liten möjlighet. Det går att tolka texten i kap. 9, stycke 3, som att man ska kunna ha en sådan positiv tolkning som Lennart Axelsson anför här. Jag ville gärna täppa till det där hålet. Det är därför jag har yrkat bifall till reservationen.

Den erfarenhet jag har, eftersom jag har varit ute med skogsägare och andra i bygderna, är att det har gått ovanligt bra att få ut det här, bättre än man trodde. Tack vare att hösten varit ganska mild har man kunnat få ut mer virke ur skogen än man trodde.

Det är dessutom så att den här regleringen hade kunnat underlättas om man i stället hade låtit tillgångarna följa fastigheten. Jag vet inte om det ligger inom vårt beslutandeområde, men hade tillgångarna följt fastigheten hade detta automatiskt reglerats. Då hade man inte behövt sära på dödsbon och generationsskiften och så vidare. Det sitter väl en utredning som håller på med detta, men det hade varit bra om den hade kunnat komma fram till att tillgångarna kunde följa fastigheten. Då hade inte ägandet, vare sig ägaren är i livet eller ej, behövt regleras på detta vis. Det är därför jag vill ändra de här regleringarna. Det är det som är komplicerat. Och det finns även andra problem med detta.

Sedan har jag också hört att det finns vissa problem som egentligen inte har med betänkandet direkt att göra, men som indirekt har det, för att det finns vissa skogsägare som är ovana vid att vara skogsbrukare. Därmed tar de inte ut virket medan tid är. Då kommer man att få röta i skogen i stället, och det kan sprida sig till andra. Därför är det viktigt att vi har det här beslutet om pengarna för att i alla fall få ett incitament till folk att ta ut den fällda skogen.

Anf. 147 LENNART AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Jag har naturligtvis inte någon annan syn på det hela än Lars. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi så snart som möjligt fattar ett beslut så att de det handlar om får ett besked om hur man ska hantera det här.

Anf. 148 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Herr talman! Över en natt förändrades skogslandskapet i södra Sverige, och många skogsägare återfann på morgonen den 9 januari hela sitt livsverk raserat. Tidigare stolta furor låg som ett plockepinnspel kors och tvärs över varandra, och en del stod kvar knäckta till hälften, oanvändbara till virke, fick jag lära mig.

Herr talman! Naturens krafter är enorma. Och, Mats Berglind, jag kommer inte att glömma den här stormen och den här natten. Jag fick själv uppleva en del av den. När jag åkte hem från Göteborg till Borås efter minnesgudstjänsten med anledning av tsunamikatastrofen fick jag gå sista biten hem. Jag fick ställa bilen eftersom det låg träd kors och tvärs över vägen hem till mig. Det var mycket obehagligt. Träd knäcktes, och träd vajade, och man riskerade att få träd över sig. När jag hämtade bilen på morgonen därpå låg det faktiskt tre träd över den väg som jag hade gått. Så det var tur att det inte var fler människor som gick åt den natten.

Det förslag som vi här ska ta ställning till är ett i en lång rad förslag som har presenterats från olika partier som en följd av stormen. En del har redan behandlats i samband med andra motioner i våras. Och Folkpartiet påtalade bland annat att det också fanns andra företag än skogsägarna som drabbades hårt och att dessa kan behöva särskilda villkor när det gäller skatteinbetalningar med mera för att inte hamna i kronofogdens register. En rad andra förslag har behandlats i andra utskott, och några förslag har ännu inte behandlats.

Detta är alltså ett förslag i raden av många. Men det är ett viktigt förslag, och Folkpartiet ställer sig bakom det förslag som finns i betänkandet, även om det kanske kan finnas någon synpunkt på hur förslaget är utformat. Men vi anser att det är väldigt viktigt att hårt drabbade skogsägare får sin kompensation, och vi står därför bakom förslaget i betänkandet.

Anf. 149 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag var själv nere i södra Sverige bara någon vecka efter stormen Gudrun och såg förödelsen. Jag tror att det är ganska viktigt att man ändå har varit där och med egna ögon sett vad som verkligen hade hänt.

Det är flera här som har talat om hur många miljoner skogskubikmeter som fölls, så det tänker jag inte gå in på. Men redan i vårbudgeten kom samarbetspartierna med förslag till åtgärder. Det gällde dels stöd för att lagra det stormfällda virket, dels åtgärder för skogsbilvägar som skulle komma att bli sönderkörda och så vidare. Därefter sökte vi också pengar från EU:s solidaritetsfond. Det är pengar som vi vid det här laget har fått.

Både skattereduktionen och nedsättningen av skatt för arbetsmaskiner, som tas upp i dagens betänkande, är åtgärder som vi tog upp i vårbudgeten. Sedan är ordningen den att dessa saker måste statsstödsgranskas. Och det har tagit tid. Men i denna vecka har vi fått klartecken från kommissionen när det gäller dessa frågor, så nu vet vi att detta också kan genomdrivas.

I betänkandet tar vi också hänsyn till saker som inte kan förutses, till exempel om en ägare till en lantbruksenhet skulle avlida efter att stormskadat virke har avyttrats. Vi menar att vi inte behöver gå längre och inte så långt som man gör i Kristdemokraternas reservation. Vi tycker att vi har täckt upp oförutsedda händelser gott nog med den skrivning som finns i betänkande.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 150 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Även regeringar där inte Centern medverkar gör en del bra saker, och jag tänkte ha ett positivt anslag här i dag. Och först tänkte jag säga några ord om naturkatastrofer.

För ett år sedan hade knappast någon en aning om att ordet tsunami fanns. I dag är ordet och begreppet oerhört välbekant – den väldiga jordskalvsvåg som utan förvarning plötsligt sköljde in över Sydostasien och som åstadkom massor av skador och förödelse.

Många svenskar och andra människor dog eller skadades, och vi har i dag en skarp diskussion om den svenska krisberedskapen vid internation-

ella katastrofer – hur den var, vilka och vad som brast, och hur denna krisberedskap kan förbättras.

Lite senare, som Mats Berglind sade, drabbades Sverige av en egen naturkatastrof, den orkanliknande storm som under en helg mejade ned kanske 75 miljoner skogskubikmeter skog i Götaland. Stormen, som vi vet döptes till Gudrun, är sannolikt den värsta naturkatastrof som Sverige har drabbats av.

Utöver skadorna på skogen, som blev fruktansvärda och som under och efter stormen har tagit många liv, drabbades hela samhällets infrastruktur av svåra störningar. Kostnaderna exklusive vad vi ska diskutera här i dag – de svåra skogsskadorna – uppskattas till åtskilliga miljarder kronor.

I räddningsarbetet i samband med den avlägsna tsunamikatastrofen startade Sverige långsamt och trögt. Det väldiga uppröjnings- och reparationsarbetet efter stormen Gudrun har tagit lång tid, och fortfarande återstår mycket att avverka och röja upp, reparera och förbättra.

Vi i Centerpartiet har tillsammans med många andra mycket starkt engagerat oss i att från samhällets sida på alla sätt stödja de bygder, företag och människor som drabbades hårt. Vi har tyckt att det har tagit lite väl lång tid ibland och varit lite snålt tilltaget här och var. Men till skillnad från när det gällde flodvågskatastrofen har regeringen när det gäller stormen Gudrun varit mer alert och handlingskraftig och förtjänar en del beröm för att ha lyssnat och föreslagit bra åtgärder på olika områden.

Som redan har sagts handlar dagens betänkande om en skattereduktion till drabbade skogsägare på 50 kr per kubikmeter fast mått under bark, värd ett knappt halvt trängselskatteförsök i Stockholm, det vill säga ca 2 miljarder kronor i skattenedsättning. Det är dock värdefulla pengar för de drabbade skogsägarna och betyder också ett bättre tillvaratagande av de fallna bestånden.

Betänkandet handlar också om befrielse från energi- och koldioxidskatt på dieselolja för skogsmaskiner i det drabbade området värt cirka en tiondel av skattereduktionen, ca 200 miljoner kronor. Och det är en bra åtgärd det också.

Centerpartiet föreslog snabbt bland annat åtgärder i den riktning som föreslås i detta betänkande. Och det är bra att vi i stor enighet kan besluta om detta. Det är självfallet också positivt, som Lennart Axelsson sade, att EU nu har gett sitt godkännande till att Sverige kan inrätta denna skattereduktion.

Om en skogsägare skulle avlida innan skattereduktionen kan tillgodoses kan villkoren fullgöras av dödsboet eller av nära släktingar. Skulle det visa sig att det blir ett bekymmer för enstaka familjer att erhålla skattereduktionen, utgår jag från att regeringen följer frågan och vid behov vidtar erforderliga åtgärder. Man har varit lyhörd i denna fråga, och jag välkomnar Lennart Axelssons tydliga uttalande i samma riktning.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 151 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Även i denna debatt ersätter jag vår ledamot Peter Rådberg för att ta diskussionen om stormen Gudrun. Men jag måste säga att den här debatten är lite gladare än den vi hade om fåmansföretagen, och det gläder mig.

Innan jag glömmer det ska jag yrka bifall till utskottets förslag, så att det står klart från Miljöpartiets sida.

Katastroferna kom tätt efter varandra i slutet av förra året och i början av detta år. Först var det tsunamikatastrofen den 26 december, och sedan kom stormen Gudrun två veckor senare, den 8–9 januari.

Det är ofattbara mängder skogsvolymer som försvann eller bara blåstes ned – 75 miljoner skogskubikmeter, och i princip allt i Götaland.

Det motsvarar nästan en hel årsförbrukning av skogsvirke för hela Sverige, och detta blåste ned på bara ett par timmar.

Som vi vet är det svårt att förbereda sig på katastrofer. Vid den internationella tsunamikatastrofen lyckades Sverige inte särskilt bra. Det kan vi väl konstatera efter Katastrofkommissionens rapport. Där var vi helt oförberedda. Vi misslyckades till stora delar.

Vid stormen Gudrun däremot måste man säga att vi lyckades ganska bra. Vi var alerta och kom snabbt med de åtgärder och hjälpinsatser som behövdes. Detta är det nog viktigt att komma ihåg när det gäller de här sakerna. Jag vill verkligen uttrycka min tacksamhet över att det gått så bra vid den här katastrofen. Även om jag inte önskar att det kommer fler måste det erkännandet ges.

För de många enskilda skogsägare som blivit drabbade är stormen Gudrun en katastrof av sällan skådat slag. De innebär stora och kännbara sviter för skogsägarna i fråga. Därför är det bra med de förslag som nu läggs fram – dels förslag om en skattereduktion vid taxeringen avseende tiden 2006–2008 för virke från den stormfällda skogen, dels förslag om en tillfällig befrielse från energiskatt och koldioxidskatt för diesel som används för stormen fram till utgången av år 2006.

Från miljöpartisynpunkt är det väl inte en favoritlösning att ta bort koldioxidskatten. Men i vissa lägen måste man vara pragmatisk för att göra livet lite enklare för de drabbade.

Det finns ju också en annan sida av det hela. Gör vi ingenting nu leder det kanske till att en hel del skog ligger kvar. Det i sin tur kan leda till väldigt stora insektsangrepp, vilket inte heller är bra för miljön, för skogen. Därför är detta troligtvis det bästa vi i dag kan göra.

Med detta yrkar jag alltså bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 15 december.)

19 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2005/06:55 Stärkt revision och ansvarsprövning i kommuner och lands-
ting

2005/06:59 Företagsbot

Skrivelse

2005/06:61 2005 års redogörelse för tillämpningen av lagen (1991:572)
om särskild utlänningskontroll

Prot. 2005/06:51

14 december

*Särskilda skatte-
åtgärder på grund av
stormen Gudrun*

Redogörelse
2005/06:RRS14 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående marklösen

Motioner

med anledning av prop. 2005/06:54 Utökad möjlighet för Säkerhetspolisen att inhämta information i verksamhet för personskydd
2005/06:So9 av Jan Lindholm och Leif Björnlod (mp)
2005/06:So10 av Kenneth Johansson m.fl. (c)

Finansutskottets betänkanden

2005/06:FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning
2005/06:FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner
2005/06:FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.
2005/06:FiU5 Utgiftsområde 27 avgiften till Europeiska gemenskapen

Socialutskottets betänkande

2005/06:SoU9 Vårdplanering

Näringsutskottets betänkande

2005/06:NU8 Stöd för konvertering från direktverkande elvärme och oljeuppvärmning i bostadshus

Trafikutskottets betänkande

2005/06:TU6 Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 13 december

2005/06:606 av *Annika Qarlsson* (c) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Kollision mellan jaktlagstiftning och djurskyddslagstiftning

2005/06:607 av *Jan-Olof Larsson* (s) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Ersättning för hantering av dumpade stridsmedel

2005/06:608 av *Anita Sidén* (m) till statsrådet Sven-Erik Österberg

Åtgärder för att minska kommuners pensionsskuld

2005/06:609 av *Ronny Olander* (s) till statsrådet Hans Karlsson

Ratifikation av ILO-konvention 94

2005/06:610 av *Hans Hoff* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Indrivning av böter för utländska trafikanter

2005/06:611 av *Krister Örnfjäder* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Preskriptionstid för mord

2005/06:612 av *Annika Qarlsson* (c) till statsminister Göran Persson

Öppenheten i EU

2005/06:613 av *Yilmaz Kerimo* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Konkurrensförutsättningar för utländska företag i Sverige
2005/06:614 av *Inger René* (m) till statsrådet Morgan Johansson
Bidrag till kvinnojourer
2005/06:615 av *Lars-Ivar Ericson* (c) till näringsminister Thomas Östros
Statliga jobb i Hässleholm

Prot. 2005/06:51
14 december

den 14 december

2005/06:616 av *Cecilia Widegren* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Föreskrifter för hästhållning
2005/06:617 av *Susanne Eberstein* (s) till utrikesminister Laila Freivalds
Säkerhetsklassad personal
2005/06:618 av *Annelie Enochson* (kd) till utrikesminister Laila Freivalds
Uppföljning av resolution 1559 i Libanon
2005/06:619 av *Mikael Oscarsson* (kd) till samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin
Beredskap för elbrist
2005/06:620 av *Christina Axelsson* (s) till statsrådet Ylva Johansson
Kvicksilver i amalgamfyllningar
2005/06:621 av *Peter Danielsson* (m) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Akademisk frihet
2005/06:622 av *Peter Danielsson* (m) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Kvalitet i den högre utbildningen
2005/06:623 av *Mariam Osman Sherifay* (s) till statsrådet Ulrica Mesing
Tvärled mellan Olofström och Göteborg
2005/06:624 av *Allan Widman* (fp) till försvarsminister Leni Björklund
Patrullering över baltiska grannländer
2005/06:625 av *Christer Nylander* (fp) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Internationellt litteraturcentrum
2005/06:626 av *Ingrid Burman* (v) till statsrådet Morgan Johansson
Riskbruksprojektet
2005/06:627 av *Helena Bargholtz* (fp) till statsrådet Ibrahim Baylan
Konfirmationsundervisning
2005/06:628 av *Carl B Hamilton* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Rumänien och EU:s Köpenhamnskriterier
2005/06:629 av *Cecilia Wikström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Fängslad journalist i Iran
2005/06:630 av *Eva Flyborg* (fp) till samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin
Vattenfalls utbyggnad av Vojmån

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 17 januari 2006.

21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 14 december

2005/06:482 av *Yvonne Andersson* (kd) till justitieminister Thomas Bodström

Trafikskadades rätt till ersättning för personskada

2005/06:485 av *Henrik von Sydow* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Polisens kunskap om upphovsrättsliga brott

2005/06:486 av *Henrik von Sydow* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Polisens prioriteringar och upphovsrätten

2005/06:516 av *Rolf Olsson* (v) till justitieminister Thomas Bodström

Offentliga ombud

2005/06:531 av *Alice Åström* (v) till justitieminister Thomas Bodström

Kränkningar av fångars rättigheter

2005/06:532 av *Inger Lundberg* (s) till statsrådet Lena Sommestad

Villingsbergs skjutfält

2005/06:534 av *Maud Ekendahl* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Trafikbrottslagen

2005/06:538 av *Karin Svensson Smith* (-) till statsrådet Lena Sommestad

Förekomst av hälsofarliga partiklar

2005/06:540 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds

Bortrövat barn

2005/06:541 av *Sven Bergström* (c) till statsminister Göran Persson

Hemliga flygtransporter

2005/06:542 av *Ulrik Lindgren* (kd) till socialminister Berit Andnor

Handikappreformen

2005/06:543 av *Ulrik Lindgren* (kd) till statsrådet Hans Karlsson

Handikappade på arbetsmarknaden

2005/06:544 av *Torsten Lindström* (kd) till utrikesminister Laila Freivalds

Trafficking i Vitryssland

2005/06:545 av *Anita Brodén* (fp) till statsrådet Lena Sommestad

Taggtråd och skrotbilar i naturen

2005/06:546 av *Rossana Dinamarca* (v) till finansminister Pär Nuder

Folkrörelser och momsfrihet

2005/06:547 av *Staffan Danielsson* (c) till finansminister Pär Nuder

Arbete och sjukskrivning

2005/06:548 av *Krister Hammarbergh* (m) till statsrådet Lena Sommestad

Omrövning av vattendomar

2005/06:549 av *Jan-Evert Rådström* (m) till statsrådet Ulrica Messing

Vägverkets självständighet

2005/06:550 av *Ola Rask* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Infrastruktur i Stockholmsregionen

2005/06:551 av *Kaj Nordquist* (s) till utbildnings- och kulturminister
Leif Pagrotsky
Utbildningssystemet för vårdutbildningar

2005/06:552 av *Sven Gunnar Persson* (kd) till jordbruksminister Ann-
Christin Nykvist
Hästforskning

2005/06:553 av *Sten Tolgfors* (m) till utrikesminister Laila Freivalds
Dödsstraffet i Singapore, USA och världen

2005/06:554 av *Krister Hammarbergh* (m) till statsrådet Ylva Johansson
Vårdgarantin i praktiken

2005/06:555 av *Björn Hamilton* (m) till justitieminister Thomas Bod-
ström
Ökande våld

2005/06:556 av *Lars Tysklind* (fp) till jordbruksminister Ann-Christin
Nykvist
Havdagar i Kattegatt och Skagerrak

2005/06:557 av *Sermin Özürküt* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Angrepp på MST i Brasilien

2005/06:558 av *Ola Sundell* (m) till utrikesminister Laila Freivalds
Kommunikation mellan UD och Statsrådsberedningen på dagen för tsu-
namin

2005/06:559 av *Christer Nylander* (fp) till statsrådet Lena Hallengren
Litteraturförskolor

2005/06:560 av *Johnny Gylling* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Vägverkets neddragning av snöröjningen

2005/06:561 av *Hillevi Engström* (m) till justitieminister Thomas Bod-
ström
Nämndemän och säkerheten

2005/06:562 av *Hillevi Engström* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Ersättning för samhällsnyttiga insatser i fjällvärlden

2005/06:563 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin
Stöd för konvertering av oljeuppvärmningssystem

2005/06:565 av *Erling Wälivaara* (kd) till näringsminister Thomas
Östros
Konkurrensen inom sågverkssektorn i Norrbotten

2005/06:566 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till utbildnings- och kulturmi-
nister Leif Pagrotsky
Hälsingegårdar som världsarv

2005/06:567 av *Jeppe Johnsson* (m) till näringsminister Thomas Östros
Framställningen av miljövänliga oleokemiska produkter

2005/06:568 av *Gunnar Axén* (m) till vice statsminister Bosse Ringholm
Statens roll och insatserna i pokerspel

2005/06:569 av *Gunnar Axén* (m) till vice statsminister Bosse Ringholm
Regeringens uppfattning om utländska spelbolag

2005/06:570 av *Jan Ertsborn* (fp) till jordbruksminister Ann-Christin
Nykvist
Kamphundar och hundägarens ansvar

2005/06:571 av *Gunnar Nordmark* (fp) till statsrådet Ylva Johansson
Utformning av restriktioner för att använda mobiltelefon och IT
2005/06:572 av *Claes Västerteg* (c) till statsrådet Lena Sommestad
Ministerrådets hantering av Reach
2005/06:573 av *Lars-Ivar Ericson* (c) till statsrådet Ibrahim Baylan
Studenters kunskaper inför högskolestudier
2005/06:575 av *Carl B Hamilton* (fp) till utbildnings- och kulturminister
Leif Pagrotsky
Radiosändningar på vitryska från Sverige
2005/06:576 av *Cecilia Wikström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Terroristattacker i Bangladesh
2005/06:577 av *Per Landgren* (kd) till utrikesminister Laila Freivalds
Trakasserier mot Ekumeniska patriarkatet i Konstantinopel
2005/06:579 av *Gustav Fridolin* (mp) till utrikesminister Laila Freivalds
Situationen för HBT-personer i Förenade Arabemiraten
2005/06:580 av *Gunilla Tjernberg* (kd) till jordbruksminister Ann-
Christin Nykvist
Stöd till det fjällnära jordbruket
2005/06:581 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till justitieminister
Thomas Bodström
Rättsväsendet och försäkringskasserefusk
2005/06:582 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till justitieminister
Thomas Bodström
Utredning av brottsmisstankar
2005/06:583 av *Ulla Löfgren* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Holmöförbindelsen
2005/06:584 av *Yoomi Renström* (s) till statsrådet Lena Sommestad
Ökad användning av giftfria metoder
2005/06:585 av *Marianne Kierkemann* (m) till statsrådet Ylva Johansson
Äldres rätt att flytta och kommunernas ekonomiska ansvar för detta
2005/06:587 av *Carina Ohlsson* (s) till justitieminister Thomas Bod-
ström
Missbrukande kvinnors rätt till skadestånd i egenskap av brottsoffer
2005/06:588 av *Lennart Kollmats* (fp) till vice statsminister Bosse Ring-
holm
Fördröjd utredning av lotterifrågor
2005/06:589 av *Lars Gustafsson* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Alkohol i trafiken
2005/06:590 av *Lars Gustafsson* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Hållbara infrastruktursatsningar
2005/06:592 av *Viviann Gerdin* (c) till finansminister Pär Nuder
Reklamskatterna och annonsörerna
2005/06:593 av *Lars Ångström* (mp) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin
Konverteringsbidrag och elanvändning vid uppvärmning
2005/06:595 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till statsrådet Lena Sommestad
Remissbehandlingen av ett förnyat strandskydd
2005/06:596 av tredje vice talman *Helena Höij* (kd) till justitieminister
Thomas Bodström
Digital fotohantering vid polisen

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 17 januari 2006.

22 § Kammaren åtskildes kl. 17.42.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med 10 §
anf. 14 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med anf. 57 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 14 § anf. 101 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 17 § anf. 135 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 18 § anf. 145 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 8 december	1
UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	1
UbU2 Utgiftsområde 15 Studiestöd	3
2 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 12 december	4
MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård	4
MJU2 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	4
AU1 Utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv	5
3 § Justering av protokoll	7
4 § Avsägelse	7
5 § Anmälan om särskild företrädare för partigrupp	7
6 § Anmälan om kompletteringsval	7
7 § Meddelande om val.....	8
8 § Hänvisning av ärende till utskott och beslut om förlängd motionstid.....	8
9 § Förnyad bordläggning.....	9
10 § Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.	9
Socialutskottets betänkande 2005/06:SoU1	9
Anf. 1 INGRID BURMAN (v).....	9
Anf. 2 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	12
Anf. 3 INGRID BURMAN (v) replik	15
Anf. 4 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	16
Anf. 5 INGRID BURMAN (v) replik	16
Anf. 6 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	17
Anf. 7 ERIK ULLENHAG (fp).....	17
Anf. 8 CHATRINE PÅLSSON (kd).....	20
Anf. 9 INGRID BURMAN (v) replik	23
Anf. 10 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik.....	24
Anf. 11 INGRID BURMAN (v) replik	24
Anf. 12 CHATRINE PÅLSSON (kd) replik.....	25
Anf. 13 KENNETH JOHANSSON (c)	25
Anf. 14 JAN LINDHOLM (mp)	28
Anf. 15 KENNETH JOHANSSON (c) replik	31
Anf. 16 JAN LINDHOLM (mp) replik	31
Anf. 17 KENNETH JOHANSSON (c) replik	32
Anf. 18 JAN LINDHOLM (mp) replik	32
Anf. 19 KRISTINA ZAKRISSON (s)	33
Anf. 20 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	36
Anf. 21 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik	36
Anf. 22 CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	37
Anf. 23 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik	37
Anf. 24 KENNETH JOHANSSON (c) replik	38
Anf. 25 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik	39
Anf. 26 KENNETH JOHANSSON (c) replik	39

Anf. 27	KRISTINA ZAKRISSON (s) replik.....	40
Anf. 28	ERIK ULLENHAG (fp) replik.....	40
Anf. 29	KRISTINA ZAKRISSON (s) replik.....	41
Anf. 30	ERIK ULLENHAG (fp) replik.....	41
Anf. 31	KRISTINA ZAKRISSON (s) replik.....	42
Anf. 32	CHATRINE PÅLSSON (kd) replik	42
Anf. 33	KRISTINA ZAKRISSON (s) replik.....	43
Anf. 34	CHATRINE PÅLSSON (kd) replik	43
Anf. 35	KRISTINA ZAKRISSON (s) replik.....	44
Anf. 36	Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	45
Anf. 37	CHATRINE PÅLSSON (kd) replik	47
Anf. 38	Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik	47
Anf. 39	CHATRINE PÅLSSON (kd) replik	48
Anf. 40	Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik	48
Anf. 41	ERIK ULLENHAG (fp) replik.....	49
Anf. 42	Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik	49
Anf. 43	ERIK ULLENHAG (fp) replik.....	50
Anf. 44	Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik	51
Anf. 45	KENNETH JOHANSSON (c) replik	51
Anf. 46	Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik	52
Anf. 47	KENNETH JOHANSSON (c) replik	52
Anf. 48	Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik	53
Anf. 49	CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	53
Anf. 50	Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik	54
Anf. 51	CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik	54
Anf. 52	Statsrådet YLVA JOHANSSON (s) replik	55
Anf. 53	ANNE MARIE BRODÉN (m).....	55
Anf. 54	Andre vice talman KERSTIN HEINEMANN (fp).....	58
Anf. 55	JAN LINDHOLM (mp) replik	60
Anf. 56	Andre vice talman KERSTIN HEINEMANN (fp) replik.....	60
Anf. 57	JAN LINDHOLM (mp) replik	61
Anf. 58	Andre vice talman KERSTIN HEINEMANN (fp) replik.....	61
Anf. 59	ULRIK LINDGREN (kd).....	62
Anf. 60	ELINA LINNA (v).....	64
Anf. 61	ANNE MARIE BRODÉN (m) replik.....	66
Anf. 62	ELINA LINNA (v) replik.....	66
Anf. 63	ANNE MARIE BRODÉN (m) replik.....	66
Anf. 64	ELINA LINNA (v) replik.....	66
Anf. 65	ULRIK LINDGREN (kd) replik	67
Anf. 66	ELINA LINNA (v) replik.....	67
Anf. 67	ULRIK LINDGREN (kd) replik	67
Anf. 68	ELINA LINNA (v) replik.....	68
Anf. 69	LARS-IVAR ERICSON (c)	68
Anf. 70	GABRIEL ROMANUS (fp).....	70
Anf. 71	INGER LUNDBERG (s).....	72
	(Beslut fattades under 15 §.).....	73

11 § Beskattning av statligt anställda under utlandsstationering m.m.	73
Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU6	73
Anf. 72 STEFAN HAGFELDT (m)	73
Anf. 73 GUNNAR ANDRÉN (fp)	73
Anf. 74 LARS GUSTAFSSON (kd)	75
Anf. 75 STAFFAN DANIELSSON (c)	76
Anf. 76 SUSANNE EBERSTEIN (s)	77
Anf. 77 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	77
Anf. 78 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik	78
Anf. 79 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	78
Anf. 80 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik	78
Anf. 81 MARIE ENGSTRÖM (v)	78
Anf. 82 GUNNAR ANDRÉN (fp)	79
Anf. 83 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik	79
Anf. 84 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	79
Anf. 85 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik	80
Anf. 86 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	80
(Beslut fattades under 15 §.)	80
12 § Skattefrågor med anledning av tjänstepensionsdirektivet	81
Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU12	81
(Beslut fattades under 15 §.)	81
13 § Vissa skattefrågor med anledning av ny aktiebolagslag, m.m.	81
Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU9	81
Anf. 87 FREDRIK OLOVSSON (s)	81
Anf. 88 LENNART HEDQUIST (m)	82
Anf. 89 PER ROSENGREN (v)	82
Anf. 90 LENNART HEDQUIST (m) replik	83
Anf. 91 PER ROSENGREN (v) replik	83
Anf. 92 LENNART HEDQUIST (m) replik	84
Anf. 93 JÖRGEN JOHANSSON (c)	84
Anf. 94 PER LANDGREN (kd)	84
Anf. 95 PER ROSENGREN (v) replik	85
Anf. 96 PER LANDGREN (kd) replik	85
Anf. 97 PER ROSENGREN (v) replik	85
Anf. 98 PER LANDGREN (kd) replik	86
(Beslut fattades under 15 §.)	86
14 § Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag	86
Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU10	86
Anf. 99 PER ERIK GRANSTRÖM (s)	86
Anf. 100 LENNART HEDQUIST (m)	87
Anf. 101 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp)	89
Anf. 102 PER LANDGREN (kd)	90
Anf. 103 JÖRGEN JOHANSSON (c)	92
Anf. 104 FREDRIK OLOVSSON (s)	94
Anf. 105 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	95

Anf. 106 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	96
Anf. 107 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	96
Anf. 108 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	96
Anf. 109 LENNART HEDQUIST (m) replik	97
Anf. 110 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	97
Anf. 111 LENNART HEDQUIST (m) replik	97
Anf. 112 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	98
Anf. 113 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik.....	98
Anf. 114 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	98
Anf. 115 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik.....	99
Anf. 116 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	99
Anf. 117 PER LANDGREN (kd) replik	100
Anf. 118 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	100
Anf. 119 PER LANDGREN (kd) replik	100
Anf. 120 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	100
Anf. 121 PER ROSENGREN (v)	101
(forts. 16 §)	104
Ajournering.....	104
Återupptagna förhandlingar	104
15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	104
SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.	104
SkU6 Beskattningsav statligt anställda under utlandsstationering m.m.	107
SkU12 Skattefrågor med anledning av tjänstepensionsdirektivet	107
SkU9 Vissa skattefrågor med anledning av ny aktiebolagslag, m.m.	107
16 § (forts. från 14 §) Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag (forts. SkU10)	107
Anf. 122 PER LANDGREN (kd) replik	107
Anf. 123 PER ROSENGREN (v) replik	108
Anf. 124 PER LANDGREN (kd) replik	108
Anf. 125 PER ROSENGREN (v) replik	108
Anf. 126 LENNART HEDQUIST (m) replik	109
Anf. 127 PER ROSENGREN (v) replik	109
Anf. 128 LENNART HEDQUIST (m) replik	110
Anf. 129 PER ROSENGREN (v) replik	110
Anf. 130 ULF HOLM (mp)	111
Anf. 131 ANNE-MARIE PÅLSSON (m)	112
(Beslut skulle fattas den 15 december.)	114
17 § Folkbokföringens koppling till kyrkliga församlingar	114
Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU13	114
Anf. 132 BRITTA RÅDSTRÖM (s)	114
Anf. 133 LENNART HEDQUIST (m)	115
Anf. 134 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	117
Anf. 135 JÖRGEN JOHANSSON (c)	117

Anf. 136	MATS BERGLIND (s)	118
Anf. 137	LENNART HEDQUIST (m) replik	119
Anf. 138	MATS BERGLIND (s) replik	119
Anf. 139	LENNART HEDQUIST (m) replik	119
Anf. 140	MATS BERGLIND (s) replik	119
Anf. 141	MARIE ENGSTRÖM (v)	120
Anf. 142	PER LANDGREN (kd)	120
	(Beslut skulle fattas den 15 december.)	121
18 §	Särskilda skatteåtgärder på grund av stormen Gudrun	121
	Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU14	121
Anf. 143	MATS BERGLIND (s)	121
Anf. 144	LARS GUSTAFSSON (kd)	121
Anf. 145	LENNART AXELSSON (s)	122
Anf. 146	LARS GUSTAFSSON (kd) replik	124
Anf. 147	LENNART AXELSSON (s) replik	124
Anf. 148	ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	124
Anf. 149	MARIE ENGSTRÖM (v)	125
Anf. 150	STAFFAN DANIELSSON (c)	125
Anf. 151	ULF HOLM (mp)	126
	(Beslut skulle fattas den 15 december.)	127
19 §	Bordläggning	127
20 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	128
21 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	130
22 §	Kammaren åtskildes kl. 17.42.	133

Elanders Gotab, Stockholm 2006